18

MANDATUM
EPISCOPI SANCTI PONTII
DE PUBLICATIONE
SENTENTIÆ PLURIMORUM
Sacræ Facultatis Pariſienſis Doctorum, quos de variis propoſitionibus conſuluit.

Quæ ad Dogmata, Moralem, & Eccleſiæ Diſciplinam ſpectant.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE
18

BITERRIS,
Apud STEPHANUM BARBUT, Typographum & Bibliopolam Regis, Illuſtriſſimi Epiſcopi. 1699.

CUM PRIVILEGIO.

MANDATUM
EPISCOPI SANCTI PONTII
AD FIDELES SUÆ DIOECESEOS.

CUM Recollecti Provinciæ Sancti Bernardini continuò enitantur ut Doctrinæ noſtræ ſimul & diſciplinæ in haccè Diœceſi juſſu noſtro obſervatæ Fidem abrogent, iidemque peſſimis ſuis atque errore ſcatentibus ſententiis quas repugnandi nobis libidine in medium attulerunt quantam poſſunt autoritatem maximam conciliaturi, nullum finem faciant rumores diſſeminandi in vulgus, quibus nonnihil commoventur populorum animi, poſtulat ſanè Officii noſtri ratio ut huic malo remedii quicquam adhibere & pravis quæ inde naſci poſſent effectis quoad poſſumus occurrere ſtudeamus dum iſtud quidquid eſt mali editis à Summo Pontifice

de utrorumque Doctrinâ definitionibus radicitùs tandem evellatur. Quamobrem cum Diœceſis noſtræ fidelibus, vel iis ipſis quibus adverſariorum calumniis Fides noſtra maximè in ſuſpicionem venit, nihil ſuſpectum minus offerri poſſit tutiuſque lato à plus centum è Sorbonicis Doctoribus de pravis iſtorum Recollectorum opinionibus judicio Typis illud mandari curavimus. Itaque ut quam poteritis accuratè atque attento, uti par eſt, animo perlegatis hortamur vos obteſtamurque: rati nimirum hanc elucubrationem eam eſſe quæ hinc ſanâ Doctrinâ jam imbutos novâ quam affert luce magis magiſque confirmet, illinc vero imbecillioribus & imperitis adverſus pravarum horum Religioſorum opinionum venenum Antidoti loco eſſe valeat. Datum in Caſtello noſtro Sancti Aniani. Die 26. Aprilis 1699.

† PETRUS - JOANNES - FRANCISCUS.
Epiſcopus Sancti Pontij.

De Mandato Illuſtriſſimi ac Reverendiſſimi Domini,
RAPHAEL

DE SCRIPTURA SACRA.

I.

SOLI, qui planè ſunt in Theologiâ rudes ac Novitii, excuſari Poſſent ſi definitionem hanc ignorarent Concilii Tridentini ſeſſ. 4. nimirum vulgatam editionem ſolam eſſe authenticam, Canonicam, & omnis erroris expertem.

II.

Id inſtitutum eſt, ea mens Genevenſis quidem & Batavicæ, non verò ejus quæ Chriſti eſt, Eccleſiæ ut Scripturam Sacram manibus promiſcuè omnium permittat, cujuſcumque tandem ætatis, ſexus, ingenii, conditionis, ac capacitatis illi ſint, ſinè ullâ reſtrictione.

III.

Concilium Tridentinum certas leges ac regulas fixit, eaſque authenticas & ab Eccleſiâ universâ receptas quibus Scripturæ Sacræ lectio in vernaculum ſermonem tranſlatæ prohibetur.

IV.

Digna eſt ea cogitatio quæ vituperio & riſu excipiatur, ſi quis dicat omnibus æque fidelibus ab Eccleſiâ proponi cohortationes Sanctorum Patrum quæ in Divinis Officiis leguntur illam v. g. B. Chryſoſtomi concionem, quæ legitur in ſecundo Nocturno ſecundæ poſt Epiphaniam Dominicæ, quandoquidem Officium Nocturnum in quo leguntur ad ſolos Eccleſiaſticos homines pertinet ſolique illi ejuſmodi rebus imbui tenentur.

V.

Quantumvis antiqui Doctores Scripturæ Sacræ lectionem omnibus commendaſſent, eam tamen noſtris temporibus non commendarent. Si facerent, *quod quiſquis in mentem induxerit gravem ipſis injuriam faciat ac rebellionis in Eccleſiam inſimulet*, illos audire non deberent, quidquid eſt veri nominis Catholicorum.

VI.

Dubitari non poteſt quin fidelibus multò utilius eſſet, ſi remiſſâ ad Theologos, Concionatores, Paſtores, Rectores, Confeſſarios & Profeſſores, Legendorum Bibliorum Curâ ipſis aliorum piorum librorum lectio proponeretur.

VII.

Nihil tùm ab Eccleſiæ mente ; tùm ab ipſo Pœnitentiæ Sacramento æque abhorret ac ſi quæratur, revocetur-que in dubium poſſitne ad illud plus ſemel in vitâ utiliter recurri, præſertim cum ad iſtam adeò ſuſpectam quæſtionem nonniſi verbulo uno defunctorio ac ſummis labris frigidè emiſſo reſpondetur, *poſſe*, eaque extorta reſponſio poſtmodum deſtruitur, dum palam docetur, hanc fuiſſe primis ſæculis Eccleſiæ mentem ac conſuetudinem, ut illâ poteſtate, ſaltem vulgò, plus ſemel in vitâ non uteretur erga eos homines qui eſſent in peccata quædam enormia revoluti.

VIII.

Pœnitentiæ & Euchariſtiæ Sacramenta funditùs eruunt qui abſolutionem differunt & à communione removent eos homines qui veniales tantum maculas contraxerunt.

IX.

Pœnitentiæ Sacramentum abolent, innuuntque abſolutionem quæ in eo conceditur non eſſe niſi declaratoriam qui piis tum hominibus, tum mulieribus Sacram communionem permittunt non impertitâ priùs abſolutione.

X.

Qui dicunt ineſſe in Sacerdote veram remittendorum peccatorum poteſtatem, ſed tamen gratiam reconciliationis peccatoris cum Deo non hominis operæ tribuendam, ſed à Chriſti Redemptoris Sanguine proficiſci, id illi furtim ac callidê inſinuant quod adverſus Catholicam Fidem Calviniſtæ ſemper objecerunt, nimirum, ſi ineſſet in Sacerdote vera hominem Deo reconciliandi facultas, inde ſecuturum illam reconciliationem opus hominis fore non Chriſti Redemptoris Beneficium.

XI.

Qui dicunt Sacerdotes noſtros ſimplices tantum miniſtros eſſe meraque divinæ potentiæ inſtrumenta qui ad inſtar actûs judicialis declarant quod in Cœlis à Chriſto efficitur, ii opponuntur ex adverſo Synodo Tridentinæ in quâ definitum eſt abſolutionem non eſſe ſimplex miniſterium declarandi peccata eſſe remiſſa.

XII.

Concilium Tridentinum ita expreſſè definivit ſufficere ad abſolutionem recipiendam, attritionem quæ vitam animæ non tribuit, imò quæ amore Dei omni vacua eſſe ſupponitur, ut anathemate feriat qui contrariam opinionem deffendunt.

XIII. XIV.

Qui dicunt abſolutionem validè conferri non poſſe niſi iis qui contritionem habent aliquâ charitate animatam, perinde eſt, ac ſi dicerent abſolutionem validè conferri non poſſe niſi iis qui priùs ſunt in gratia conſtituti, & Deo per contritionem perfectam quâ vitæ reſtituitur anima, reconciliati.

XV.

Falſum eſt ab Eccleſiâ Catholicâ formam Græcorum deprecativam approbari.

XVI.

Qui docent ab Eccleſiâ Catholicâ formam deprecativam quâ Græci abſolutionis loco utuntur approbari, eaſque ex ipſo conſenſu Doctorum in rei naturâ unum & idem quid eſſe, ii ab uſitatis Eccleſiæ tramitibus deflectunt, Doctrinam inſolentem profitentur, eoque adducunt ut credatur poſſe formam illam in Eccleſiâ Latinâ legitimè uſurpari.

XVII.

Juxta Fidei regulas non poteſt formæ Pœnitentiæ, niſi imperativus ſenſus attribui, aut, quod tutius eſt, abſolutus, nequaquam verò deprecativus.

DE SIGILLO CONFESSIONIS.

XVIII.

Confeſſio Peccatorum Secreta ita eſt ex Chriſti Domini inſtituto ut ſi palam illa fieret hoc ipſo deſineret eſſe Sacramentalis, juxta Decretum Concilii Tridentini.

XIX:

Concinunt cum Calviniſtis & Doctrinam infinito â veritate ſpatio diſtantem amplectuntur qui volunt poſſe Eccleſiam ob ſecreta Peccata publicas pœnas imperare.

XX.

Doctrinam deffendunt Arcano Confeſſionis & Synodi Tridentinæ menti è Diametro oppoſitam qui tametſi fa-

teantur maximam ſemper fuiſſe criminum Sacerdoti declarandorum neceſſitatem, volunt tamen ad Confeſſionis eſſentiam non pertinere utrum publica ſit an ſecreta ſed ad aliquod diſplinæ caput quæ fuerint Epiſcoporum authoritate immutata, quod perindè eſt ac ſi dicatur poſſe Epiſcopos hoc in negotio agere ad libitum, eorumque arbitrio relinqui ut vel ſecreta peccata palam declarari jubeant pœnâ nullitatis Confeſſionis vel ſecreto tantum declarari permittant.

DE SATISFACTIONE.

XXI.

Periculum eſt ne irritæ omnino & nullius ad ſatisfactionem pretii ſint quæcumque ante abſolutionem pœnæ luuntur, niſi præcedat reconciliatio cum Deo per contritionem: Siquidem nullum opus ſatisfactorium eſſe poteſt, aut meritorium niſi quis in ſtatu gratiæ ſit conſtitutus.

XXII.

Qui dicunt hunc eſſe ordinem maximè rectum ac ſimplicem idque prioribus Eccleſiæ ſæculis conſtanter fuiſſe obſervatum, ut ne detur abſolutio niſi poſt expletam ſatisfactionem, ii rem affirmant ab omni ſpecie veri remotiſſimam quæ nullatenus poſſit cum ſanâ Theologiâ & ipſius Eccleſiæ decretis conciliari. Eſt hic unus è reliquis Petri Uxamenſis erroribus, quem errorem Sixtus IV. in Bullâ ſuâ Everſâ anno 1471. & Sorbona die 1. Julii an. 1641. hæreſeos notaverunt.

XXIII.

Errant vehementer & turpi ac deflendâ ignorantiâ laborant qui cum abſolutione Sacramentali fori interioris permiſcent & confundunt ritus antiquos publicæ, Canonicæ & Cæremonialis abſolutionis quæ vigente priorum ſeveritate ſæculorum, palam & extra Pænitentiæ Sacramentum ob ſcandaloſa quædam ac publica flagitia quorum punitio ad forum exterius pertinet, nonniſi poſt perfectam omnino ſatisfactionem ſcandali emendandi causâ concedebatur, quæve nullatenus erat Sacramentalis.

DE CONFESSIONIBUS EXTRA PARŒCIAM FACTIS.

XXIV.

Sublatum eunt omnem Pœnitentiæ & Euchariſtiæ uſum

qui perſuadere volunt non licere peccata ſua confiteri extra Diœceſim imo ne extra paræciam quidem ſuam. Efficax eſt dura hujuſmodi atque imperioſa lex ad conflandum Pœnitentiæ Sacramento odium.

DE USU SACRAMENTORUM RESPECTU eorum, qui recens ab hæreſi converſi ſunt.

XXV.

Rem molitur ſi qua fingi poteſt, horribilem, atrocem, infert Sacramentis contumeliam, adeoque viam munit ad ea penitus ſubruenda, præripit fidelibus eam quæ ipſis ineſt Confeſſarios ſibi eligendi facultatem, ſpernit authoritatem Summi Pontificis, deflectit ab Eccleſiæ conſilio & voluntate conceptis vocibus in Jubilei Bullis expreſsâ ſuper illa Confeſſarios eligendi poteſtate, qui vetat, ne quis ad Catholicam Fidem recens converſus, aut quivis alius de hæretico genere peccata ſua per Paſchale tempus concionatori Monaco confiteatur, eâ nimirum prætentâ ratione quod cum ille vulgo ibi non commoretur brevique ſit, poſt expletum muneris ſui ſtadium diſceſſurus, per temporis anguſtias non poſſit probatam habere illorum hominum Fidem, religionem, pœnitentiam neque penitus indagare ſintnè, ut par eſt ad recipienda Sacramenta comparati.

DE COMMUNIONE EUCHARISTICA.

XXVI.

Fateor equidem bene agi cum illis hominibus qui nullum Pietatis ſenſum habent, qui eouſque ſunt divinæ gratiæ rebelles ut in letalia flagitia præcipites ultro ruant, ſi per breve aliquod tempus a Sacrâ Chriſti mensâ removeantur ad injiciendam ipſis Divinæ illius eſcæ venerationem. Id potiſſimum obſervari debet cum quis in turpium atque atrociſſimorum flagitiorum cæno diu hæſit & præſertim in impudicitiæ criminibus conſenuit a quâ maximè abhorret Divina Virginum ſponſi caſtitas ac ſanctimonia. Id tamen nullatenus patrocinari debet conſuetudini novatorum, hoſtium Euchariſtiæ infenſiſſimorum qui per quatuor, per ſex menſes, per annos quandoque integros Sacramentorum aditum Pœnitentibus intercludunt, ut illi nimirum miſeri omne deſiderium, ſenſum omnem, omnem divini illius alimenti recordationem abjiciant, poſtremo ut in iis ſalti-

dium quoddam, quædam ab Euchariſtiâ imo & Confeſ-
ſione ingeneretur averſio. Sacræ Communionis dilatio iis hominibus præcipienda qui in graviſſimis ac maxime portentoſis ſceleribus diu jacuerunt & inveteratam contraxerunt fœdiſſimorum peccatorum conſuetudinem ultra decem aut quindecim dies protrahi non debet. Nonnumquam quatuor aut quinque ſufficient, ne illi maximo quod eorum infirmitati afferri poſſit, ſubſidio hoc eſt Sacrâ Communione priventur.

DE BACCHANALIS TEMPORIS OBLECTATIONIBUS.

XXVII.

Saltationes, profanæ cantilenæ, aliæque id genus nugæ bacchanales, *eo nomine appellat Author propoſitionis infames illas choreas ac tripudia, inſanos larvatorum hominum concurſus, aliaſque ſcandaloſas ac criminoſas actiones quæ ea de quibus agit facinora comitabantur* ludi ſunt innoxii, voluptates honeſtæ, ita ut proprer illos nemo ſit à Parochis vel Confeſſariis, neque abſolutione fraudandus, neque rejiciendus à communione, neque ad publicam ullam ſatisfactionem cogendus.

DE DISCIPLINA ECCCESIÆ.

XXVIII.

In eo loco qui ad Sacram Miſſam divinaque Officia cebranda conſecratus eſt, poſſunt ex ipſis Eccleſiæ regulis nulla alia præmiſsâ benedictione ſine ullo ſingulari privilegio corpora humari Chriſtianorum; cum enim ille locus ad ſacratiſſimum Religionis noſtræ Myſterium ſit inauguratus, ejuſmodi conſecratio alterius cujuſlibet vices ſupplere poteſt. Quod ſi Epiſcopus iſtud improbet dici poteſt majori apud eum in honore ac ſtudio eſſe putidum cadaver, quam Auguſtiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum, nihilque tum vivis tum mortuis, injurioſius, nihil nec in ſæculares iniquius excogitari poſſe quam ſi tales ſepulturæ prohibeantur.

DE EPISCOPALI JURISDICTIONE.

XXIX.

In hominibus Religioſis id immerito reprehendit Epiſcopus tanquam pravum ac noxium, quod in eorum Choro, diverſæ extent Sanctorum è ſuo ordine virorum Tabulæ quæ expreſſos præterea gerant eorum Religioſorum vultus

qui tum aderant cum imagines illæ pingerentur; imo neque improbare poteſt quod in Tabulis Sanctos tertii, ut vocant, ordinis ſui homines exhibentibus interſint laïcorum, ejuſdem loci ſpecies adumbratæ. Illud tanti non eſt ut reprehendi debeat aut refelli.

XXX.

Non ſtultè, neque impiè, ſed ad ſummùm inconſultè ac minus prudenter egerunt illi Religioſi qui novum Teſtamentum Montibus hannoniæ impreſſum affixis ad muros ac valuas Tabulis, aliiſque hujuſmodi præmiſſis apparatibus, palam, in Templi ſui veſtibulo, quò frequens populorum multitudo confluxerat ad excipiendam Sanctiſſimi Sacramenti Benedictionem, privatâ authoritate cremaverunt. Diœceſano Antiſtiti Factum iſtud iiſdem Religioſis in aliquo ſuo mandato exprobanti non immerito quis regeſſerit ipſum in libros ſuos eam impietatis ac ſtultitiæ labem traduxiſſe quam iis Religioſis inurere voluerat.

XXXI.

Qui exiſtimat Epiſcopalem Diœceſeos luſtrationem ſignum eſſe quoddam publicum ac Solemne Catholicæ Societatis, is opinionem ſibi fabricavit ſingularem omnino ac novam, nulloque innixam fundamento. Ea opinio Papas ac Reges Catholicæ Societatis deſtructores conſtituit.

XXXII.

Eſt hoc novæ prorſus & inuſitatæ Theologiæ genus nullius neque concilii, neque Doctoris authoritate corroboratum, quod Epiſcopus univerſos familiæ cujuſdam Religioſos ideo ſchiſmaticos apellaverit, quia nimirum illi præſulem ædes ſuas luſtrare ac recognoſcere cupientem admittere noluerunt, objectiſque ad id templi ſui foribus ſcripto ei publico renuntiaverunt illum ſe ad Sacram Miſſam celebrandam nullatenus poſſe admittere niſi tanquam privatum Sacerdotem. Ea ſchiſmatis nota in Sedem Apoſtolicam ac Reges noſtros refunditur, eoſque ſchiſmatis fautores facit.

XXXIII.

Vexationem ac Tyrannidem cum manifeſtam omnibus, tum novam omnino & inſtitutis Eccleſiæ contrariam exercet is Epiſcopus, qui publico mandato ſanxit, intenta

excommunicationis pœnâ ut ne ulli è Diœceſi ſua fideles Divinis Officiis interſint in eorum Religioſorum templo qui ei ad inſpiciendas ædes ſuas venienti templi ejuſdem aditum obturaverunt.

XXXIV.

Non poteſt Epiſcopus mandatum ejuſmodi emittere quod cenſuras in refragantes indicat, quodque éa quibus ad illud edendum adductus fuerit, delicta verbis acribus ac aſperis denotet, quin charitatis leges infringat & ab illâ manſuetudine declinet quam & inculcavit aliis Chriſtus & in omnes ipſe exercuit.

DE STATU RELIGIOSO

XXXV.

Qui aſſerunt Principum Sæcularium authoritatem ſimul cum Eccleſiâ conſpiraſſe ad retundendos Regularium conatus & conſilia diſſipanda ii Reges, Summos Pontifices ſequè ipſos, hoſtes totius Religioſi ordinis infenſiſſimos profitentur. Præterea univerſo Regularium ordini ſinguliſque Religioſis familiis, ne unâquidem exceptâ contumeliam inferunt, quam quæ maxima, qui regulares novorum conſiliorum Architectos appellant: inurunt quoque turpiſſimam opprobrii labem Regibus, ſupremis Senatibus, ac ipſæ Pontificiæ Sedi quos fingunt ad retundendos Regularium conatus & conſilia diſſipanda conſpiraſſe. Quin etiam duplex fit Apoſtalicæ Sedi injuria unde illorum immunitates fluunt ac permanant. Uno verbo miniſtri Calviniſtæ nihil unquam in Eccleſiam probroſius evomuerunt quam quæ leguntur in mandato Antiſtitis Sancti Pontii, videlicet Principum ſæcularium authoritatem ſimul cum Eccleſiâ conſpiraſſe ad retundendos Regularium conatus & conſilia diſſipanda.

DE PIETATE ERGA BEATAM VIRGINEM.

XXXVI.

Non ſaris eſt ſi quis errorem ſummoperè execretur. Debet etiam pari in omnes quos illius venenum, infecit odio ferri. Etenim fieri nullomodo poteſt ut, B. Virgini placeamus abſque Fide vivâ, quam Fidem repurgat ac vividam facit ſummum in homines erroris fuligine afflatos odium.

CONSULTATIO.

REGULARES IN GALLIA QUIDAM præſulis ſui Doctrinam ac rationem totam adminiſtrationis conati ſunt ſparſis in vulgum Libellis ſuſpicioſam facere ac dilacerare. Is Epiſcopus cum ex ejuſmodi Libellis, tum ex alio quodam libro ejuſdem authoris ſequentes ſex & triginta Propoſitiones excerpſit quibus præcipua accuſationum momenta contenta eſſe videantur. Eas ille Propoſitiones Sacræ Facultatis Pariſienſis Doctoribus excutiendas committit, oratque ut ſuam de illis mentem aperiant, ſimul de variis quæ in dictis Propoſitionibus impetuntur Doctrinæ ac Diſciplinæ capitibus, quid ſentiant, ſcripto declarent.

I. PROPOSITIO.

Soli qui planè ſunt in Theologiâ rudes ac Novitii excuſari poſſent ſi definitionem hanc ignorarent Concilii Tridentini ſeſſ. 4. nimirum vulgatam editionem ſolam eſſe authenticam, Canonicam, & omnis erroris expertem.

PRIMA Propoſitio defendi non poteſt, perinde falſa tum in jure, tum in facto.

In facto quidem, nempè definitum eſſe à Concilio Tridentino vulgatam editionem ſolam eſſe authenticam, canonicam, & omnis errores expertem.

Quod ut falſitatis convincatur, neceſſe non fuerit ut recurrere ad Hiſtoriam Concilii Tridentini à Palavicino conſcriptam *lib. 6. cap.* 17. aut ea legere quæ a*lii*

illis temporibus Theologi ac ſcripturæ ſacræ interpretes docuerunt. Sufficiat ſola citatæ ſeſſionis lectio, ut luce clariùs appareat nihil ibi quidquam definiri, vel declarari, niſi inter latinas omnes Scripturæ Sacræ editiones, eam quæ vulgata nuncupatur habendam eſſe pro authenticâ, & à nemine rejiciendam. *Inſuper eadem Sacro Sancta Synodus, conſiderans non parum utilitatis accedere poſſe Eccleſiæ Dei ſi ex omnibus latinis editionibus, quæ circumferuntur Sacrorum Librorum quænam pro authenticâ habenda ſit, innoteſcat, ſtatuat ut hæc ipsâ vetus & vulgatâ editio quæ longo tot ſæculorum uſu in ipsâ Eccleſiâ probata eſt, in publicis lectionibus, diſputationibus, prædicationibus & expoſitionibus pro authenticâ habeatur, & ut nemo illam rejicere quovis prætextu audeat vel præſumat.* Seſſ. 4. decret. de edit. & uſu Sacr. Lib.

Ibi ne ullum quidem veſtigium extat ejus (quod tamen inſinuat propoſitio) videlicet editionem illam eſſe omnis erroris expertem. Quamquam veriſſimum illud eſt ſi erroris vocabulo intelligatur aliquid quod vel Fidei vel bonis moribus adverſetur. Non ibi præterea declaratur, vulgatam illam editionem ſolam eſſe authenticam ac canonicam, neque innuit Concilium velle ſe eos titulos ac nomina primigeniis codicibus aut verſionibus græcis præripere, aut aliis ejuſmodi probatis editionibus cum quibus latinam verſionem comparare nullatenus inſtituit.

Jam vero jus ipſum, ipſa propoſitio in ſe ſpectata, editionem ſcilicet vulgatam ſolam eſſe authenticam, canonicam, & omnis erroris expertem falſa quoque eſt & ab omni prorſus ſpecie veri aliena.

Ut nulla mentio fiat de genuinis utriuſque Teſtamenti textibus: græca antiqui Teſtamenti verſio quæ ſeptuaginta interpretum appellatur per quingentos & ampliùs annos pro authenticâ canonicâ, &c. ab univerſa Eccleſia habita eſt: neque ex eo tempore quidquam accidit quod authoritatem ei ſuam potuerit derogare. Hâc unâ verſione etiamnùm Græca Eccleſia utitur. Narratur in Romana illius editione, hanc fuiſſe Synodi Tridentinæ voluntatem atque conſilium ut illa verſio de novo typis

mandaretur. Quin etiam Sixtus V. quo Pontifice abſoluta eſt ea editio quæ Gregorii XIII. præſeſſoris ſui tempore fuerat incepta, magno ſtudio fidelibus præcipit ut eâ verſione ad clariorem vulgatæ & ſanctorum Patrum intelligentiam utantur, jubet ab omnibus recipiatur & retineatur, ac tandem diligentiſſimè vetat ne quis quid ei vel addat, vel detrahat.

Hinc patet turpis ac craſſus error propoſitionis de quâ agitur, ſolos in Theologiâ rudes ac novitios, &c.

Equidem poſt Concilium Tridentinum non defuerunt authores quidam qui non aliam eſſe editionem authenticam præter vulgatam exiſtimarint. Sed contraria opinio non modo ab Eccleſia nuſquam damnata eſt, ſed ne notata quidem, uti Palavicinus obſervat *n.* 9. & hanc multi non infimæ notæ Theologi à Palavicino *n.* 10. nominati & in ipſo Concilio & poſteà quoque tenuerunt, vixque jam reperiantur qui aliud ſentiant.

Nec ſine turpiſſimo errore tria hæc, editionem authenticam canonicam & omnis erroris expertem propoſitio ità jungit ac confundit, ut poſtremæ duæ voces nonniſi ad primam explicandam, quæ ex tribus una in loco citato extat, uſurpari videantur. Verumtamen latum inter ea verba diſcrimen intercedit, quæ uſu & ſignificatione à ſe invicem omnino diſſita ſunt & aliena. In eum errorem multi è proteſtantibus impegerunt. Vvalto ſcriptor alioqui ſincerus ac diligens canonicitatem videtur cum authenticitate confudiſſe eo loci ubi arguit Concilium Tridentinum quòd ſibi jus arrogaverit authenticitate vulgatam editionem donandi *prol.* 10. *n. ult.* Sanè minus feliciter intellexiſſe videtur quid ſignificet ea vox, authentica, dum ait Eccleſiam poſſe quidem verſionem declarare authenticam, facere autem non poſſe, quomodo non poteſt Librum canonicum facere, ſed declarare. *Ut enim librum non Canonicum non poteſt Canonicum facere, ſed tantùm teſtificari vel declarare quoſnam libros ipſa pro Canonicis habeat, & à majoribus receperit, ſic non poteſt Verſionem authenticam vel cum textu originali æqualem facere (hoc enim ſolius Dei eſt qui divinam authoritatem cuilibet ſcripto conferre poteſt) ſed tantum declarare verſionem fi-*

delem eſſe & fonti ſuo conformem , vel ſi menda irrepſerant ea corrigere , & in publicis Eccleſiæ Officiis uſum ejus imperare.

II. PROPOSITIO.

Id inſtitutum eſt, ea mens Genevenſis quidem & Batavicæ, non verò ejus quæ Chriſti eſt, Eccleſia ut Scripturam Sacram manibus promiſcuè omnium permittat, cujuſcumque tandem ætatis, ſexus, ingenii, conditionis, ac capacitatis illi ſint, ſinè ullâ reſtrictione.

CENSURA quâ in hac propoſitione notatur ſententia orthodoxi ſenſus patiens & maximè capax , ea, inquam, cenſura, immodica eſt, injuſta, imò falſa & temeraria.

Si illius cenſuræ authores ſe intra hos fines continuiſſent , ut dicerent tantummodo Eccleſiæ menti maximè conſonum & conſentaneum videri ne omnibus omninò hominibus Scripturæ Sacræ lectio indiſcriminatim ſuadeatur , eſſe enim metuendi locum ne multi eâ , ingenii ſui vitio abuterentur nihil quidquam protuliſſent quam quod in iis cenſuris extat quibus Sacra Facultas Pariſienſis Eraſmi ſcripta ac verſionem Bibliorum à Renato Benedicto factam perſtrinxit.

Sed eadem quoque retinenda moderatio fuiſſet , eo temperamento tractandæ res quo uſa in hac occaſione eſt Sacra Facultas Pariſienſis.

Neque enim ut hæreticas, aut etiam hæreticum ingenium redolentes eas propoſitiones notavit quas Eraſmus ſuper Scripturæ Sacræ lectione ediderat. Illud tantum declaravit ratione habitâ temporum iniquorum hominumque malignitatis quorum præceps in novitatem animus ejuſmodi lectione multoties abuſus fuiſſet, non eſſe eam quibuſvis temere hominibus permittendam. *Quamvis in quamcumque linguam vertantur ſacræ litteræ ſuâpte naturâ ſanctæ ſint & bonæ, quanti tamen ſit periculi permittere*

paſſim lectionem earum in linguam vulgarem traductarum abſque ulla explicatione idiotis & ſimplicibus eis abutentibus, nec eas piè & humiliter legentibus, quales plurimi nunc reperiuntur ſatis indicarunt Waldenſes, Albigenſes & Turelupini qui inde occaſione ſumptâ multos errores diſſeminaverunt quare hac tempeſtate, perſpectâ hominum malitiâ; periculoſa ac pernicioſa exiſtit hujuſmodi traductio, loquendo de omnibus ſcripturæ libris indifferenter, nec ſicubi paucis eſſet utilis propterea temere eſſet omnibus permittenda.

Si Eraſmum redarguit qui minus ex regulis ſanæ doctrinæ locutus ſit tum cum eam lectionem mulieribus coriariis, agricolis, fabris & latomis commendavit, hoc eſt generi hominum rudiori ac ſimpliciori. *Exclamant indignum facinus ſi mulier vel coriarius loquatur de ſacris literis, me authore ſacros libros leget Agricola, leget Faber, leget, Latomus.* Eò demum ſeveritatis devenit perſpectâ multorum tunc temporis impudenti temeritate, innuitque illud ſibi conſilium nunquam improbandum fuiſſe ſi Eraſmus quaſdam ad id conditiones adjeciſſet.

Hæ porro ſunt conditiones. 1. Ut homines hujuſmodi legerent quoſdam duntaxat è ſacris libris. 2. Ut explanatione uterentur aliquâ, cujus ope faciliores illi & ad captum ſuum accommodatiores evaderent. 3. Ut ei ſe lectioni pio ac devoto prorſus Eccleſiæ Paſtoribuſque animo, dederent. 4. Ut ne inde occaſionem arriperent conciones ac reliquas id genus inſtitutiones publicas ſpernendi aut negligendi. *Neque eis interdicit uſum quorumdam ſacrorum librorum qui cum explicatione convenienti ædificationi morum ſint accommodi, ſi ſic tamen tales libri ab ipſis legantur piè ac ſobriè, citra ſupercilium & arrogantiam, ut non inde contemnant prædicationes nec à crebrâ verbi Dei auditione retrahantur; proinde hæc propoſitio abſque præſcripto moderamine poſita, ſui aſſertorem ſanæ doctrinæ non ſatis conſentire demonſtrat.*

Ea vero de qua agitur propoſitio longe diſſimilis eſt & majorem multo præ ſe fert audaciam.

Ac primo quidem ibi ut hæreticam, aut ſaltem ut hæreſi vicinam, ut Genevenſis ac Batavicæ Eccleſiæ menti congruentem omnino ſententiam eam arguunt, poſſe ma-

nibus omnium Scripturas Sacras permitti, quam profectò ſententiam nuſquam Eccleſia condemnavit, aut inter cæteros Calvini errores recenſuit. Generalibus quidem & quæ in alienum ſenſum perperam detorqueri poſſent verbis exprimitur relata in propoſitione ſententia. Id tamen facile omnes animadvertunt, non eo tendere voces ejuſmodi vagas ac generales ut piam illam moderationem ac cautionem excludant quibus nonnunquam in certis occaſionibus uti expedit, quæ ſi cautio ac moderatio adhibeantur certo certius eſt Scripturæ Sacræ lectionem ab Eccleſia non prohiberi. Præterea cum eadem ſententia verbis propemodum æque vagis & generalibus apud B. Chriſoſtomum, apud alios Patres, apud Authores catholicos enuntietur, privati hominis non eſt hæretici eam ingenii arguere, etiam ſi aliquid in illa reprehendendum animadvertere ſe arbitretur.

Deinde vero timendi locus eſt ne ex illa quæ ibi fit Genevenſis ac Batavicæ cum Eccleſiâ Chriſti oppoſitione detur hæreticis occaſio Catholicam Eccleſiam calumniandi quaſi quæ Scripturam Sacram parum neceſſariam imo periculoſam exiſtimet palamque dictitandi eam apud nos non tantam venerationem, exiſtimationem, amorem quanta apud ſe obtinere. Quod Catholicam Eccleſiam inter & hæreticorum ſectas diſcrimen intercedit, quod Scripturam Sacram ſpectat, illud præciſe deſumi non debet à verſionibus aut libertate legendi ſed à facultate illam interpretendi ac de illa judicandi, quam poteſtatem Calvini & Lutheri ſectatores cuivis homini privato tribuunt, Concilium vero Tridentinum ad Eccleſiam ſolam pertinere definivit. *Seſſ.* 4. *Decr. de edit. & verſ. ſacr. lib.* Hanc ob rem inſurgamus ſi lubet in Calviniſtas, non autem ideo vituperemus quod Scripturam Sacram lectitent atque edifcant. Illud ſapienter eſt à Peliſſonio obſervatum in ſuo de Euchariſtia tractatu qui mortuo demum authore in lucem editus eſt. *Scripturas Sacras legunt ac ſciunt fratres noſtri: Neque ipſis crimini verti debet quod ſciant, quod legant, ſed quod in ſuo quiſque ſenſu legat, ſeque ſolos eos eſſe arbitrentur qui illas intelligant. Sect.* 11. Is liber à pluribus tum Epiſcopis, tum Archie-

piſcopis probatus eſt tum etiam quadantenus ab Innocentio XII. ſummo Pontifice cui dedicatus fuerat. Hujus namque nomine Cardinalis Albanus ad Abbatem Faureferarium ſcribens aſſerit eo libro ſtabiliri ac explicari Eccleſiæ doctrinam, illumque maximè idoneum eſſe ad revocandos ab erroribus Calviniſtas. *Ad id genus ſcriptionum pertinet quibus præcipuè delectatur ſanctitas ſua, quod videlicet non ad inutiles & ſupervacaneas conteſtationes excitandas, ſed ad ſtabilienda elucidandaque Catholicæ fidei dogmata revocandoſque ab erroribus heterodoxos collimat. Id profectò egregiè præſtitit hoc in opere Peliſſonius.* Epiſt. ſcrip. Roman. 20. April. 1694.

Cardinalis quidem Richelius eo loci ubi ſtatum controverſiæ vel quæſtionis exponit quâ Catholici à Calviniſtis diſſident ſuper Scripturæ Sacræ lectione, his eam quæſtionem verbis enuntiat: ſit omnibus indiferenter Scripturæ Sacræ lectio permittenda, nec nè, fateturque hac in re fieri à nobis perſonarum temporum ac locorum exceptionem. *Lib. de præcipuis fidei articulis cap.* 4.

Ex his vero quæ locum hunc ſtatim præcedunt ac ſequuntur liquidò conſtat non ſubduci ab Eccleſiâ fidelium manibus Scripturam Sacram niſi ob pravas quas in iis agnoſcit aut timet diſpoſitiones, illudque tantum hæreticis ab eâ exprobari, quod dum omnibus hominibus promiſcuè ſacrorum librorum lectionem permittunt, tacitè declarent faciles ac planos etiam ſimplicioribus eos eſſe omneſque id aſſequi poſſe nullo alio adjumento præter internum quo ſe afflari putant Spiritus S. inſtinctum ut ſuam in illis ſalutem clarè ac diſtinctè agnoſcant.

Eò referuntur omnes quæ à Cardinali invehuntur perſonarum temporum ac locorum exceptiones.

In eo conſiſtit illa quæ fit à nobis, inquit, perſonarum exceptio quod iis duntaxat hominibus ſacrarum litterarum lectionem concedamus qui ſufficienti capacitate inſtructi ſunt ut poſſint aliquam inde utilitatem haurire, non vero illis qui ejuſmodi lectione ſuo damno abuterentur. Ubi per illam quam poſtulat in iis quibus Scripturæ Sacræ lectionem concedit capacitatem non ingenium aut ſcientiam intelligit, ſed fidem, docilitatem, poſtremo ita affec-

tum animum ac conſtitutum, ut edoceri amet ſummo ſtudio, & interpretationes ultrò admittat illorum locorum quibus hæretici contra veritatem abutuntur : quod clariùs pateb t ſi legantur eæ quas Paulo poſt affert rationes cur integrum ſit omnibus catholicis Scripturas Sacras certis temporibus ac locis legere.

Eodem principio nititur temporum ac locorum exceptio. Id autem obſervandum diligenter eſt Galliam hic à Cardinali Richelio inter ea loca recenſeri, in quibus catholicis licet Scripturas Sacras legere. Tum ut iiſdem ſe tueantur armis quibus impugnantur, tum quia fidei ſuæ tenaces cum ſint haudquaquam timendum videtur eſſe ne ejuſmodi lectione abutantur, quæ una res propoſitionem à fundamentis eruit, ab authore videlicet Gallo & in ipſâ Galliâ ſcriptam iis temporibus cum adhuc multum laboris exhauriendum ſupereſt ut profligentur omnino & radicitus extirpentur funeſtæ hæreſeos reliquiæ, in eâ vero regione ubi roborati in ſuâ fide catholici non jam ita prono ac labili in priſtinos errores animo ſunt, ſed in id prius incumbere debent ut ſcripturarum ope ac præſidio muniant ſe contra morum diſſolutionem, ſeque ab illuſionum novarum contagione ſervent incolumes.

Tertiò in hac ſecunda propoſitione, ratio cur ſacrarum litterarum lectio prohiberi debeat petitur, ex ætate, ſexu, ingenio, conditione, capacitate, non autem inde, unde potiſſimum petenda eſſet ex defectu fidei, docilitatis, obſequii, & aliis id genus pravis affectionibus animi quæ non tam ab ipſa natura hauriuntur quam culpâ noſtrâ procreantur in nobis atque invaleſcunt.

Ea quidem quæ damnatur in hac ſecunda propoſitione ſententia Scripturæ Sacræ lectionem quibuſvis promiſcuè hominibus permittit, ſine ulla reſtrictione. Sed illæ voces nullo negotio explicantur ac determinantur ipſo orationis tenore ac ſerie. Ibi namque cum dicitur promiſcuè & ſine ullâ reſtrictione, id ita accipi debere, ſine ulla reſtrictione ætatis, ſexus, ingenii, conditionis ac capacitatis nemo eſt qui non videat. Quibus verbis innuitur neque ætatem, neque ſexum, neque ingenium, neque conditionem, neque capacitatem legitimè prætexi poſſe quo

minus Scripturæ Sacræ lectio fidelibus permittatur. Quo quid verius ?

Ætas quidem legitimo prætextui eſſe non poteſt ut quis à lectione ſacrarum litterarum arceatur. Timotheo namque laudi vertit Apoſtolus quod eas ab infantiâ didicerit. *Ab infantiâ ſacras litteras noſti.* 2. ad Timoth. 3. 15.

Non ſexus. Beatus quippe Hieronymus puellis ac mulieribus multis author eſt, eas ut legant.

Non etiam ingenium præcisè; neque enim adoleſcentulæ Paulæ tum omnino maturuerat animus, cum ipſius matri Letæ ſuadebat Hieronymus, ut ediſcendos ab ea ſeriatim & ex ordine Scripturæ Sacræ libros curaret. *Diſcat 1. Pſalterium, his ſe canticis avocet, & in proverbiis Salomonis erudiatur ad vitam. In Eccleſiaſte conſueſcat quæ mundi ſunt calcare. In Job virtutis & patientiæ exempla ſectetur: ad Evangelia tranſeat nunquam ea poſitura de manibus. Apoſtolorum Acta & Epiſtolas totâ cordis imbibat voluntate: cumque pectoris ſui cellarium his opibus locupletaverit, mandet memoriæ Prophetas, & Regum, & paralipomenon libros; Eſdræ quoque, & Heſter volumina. Ad ultimum ſine periculo diſcat Canticum Conticorum*, Epiſt. 7. Ad Lętam ante finem. Sanctus quoque Auguſtinus ait Scripturam Sacram patentem ac perviam omnibus eſſe, tametſi pauci ſint admodum qui illius altitudinem ſcrutari penitus & pervadere queant; eâ nutriri ſimpliciora ingenia, ſublimiora delectari. *Modus autem ipſe dicendi quo Sancta Scriptura contexitur, quam omnibus acceſſibilis, quamvis pauciſſimis penetrabilis, his ſalubriter & parva corriguntur, & parva nutriuntur, & magna oblectantur ingenia.* Epiſt. 137. ad Voluſianum n. 18.

Neque vero conditio lectionem ſacrorum librorum debet impedire. Chriſoſtomus eos jubet etiam à ſæcularibus hominibus legi. (Κοσμικοὶ βιωτικοί.) ab iis quos rei familiaris, uxoris, liberorum cura diſtinet ac prægravat. ἀκούσατε ὅσοι ἐστὲ κοσμικοὶ, καὶ γυναικὸς καὶ παιδῶν προΐστασθε πῶς καὶ ὑμῖν ἐπιτρέπει (ὁ ἀπόστολος) μάλιστα τὰς γραφὰς ἀναγινώσκειν. Homil. 9. in Epiſt. ad Colloſſ. ἀκούσατε παρακαλῶ πάντες οἱ βιωτικοὶ, καὶ κτᾶσθε βίβλια

φάρμακα τῆς ψυχῆς, ἐι μηδὲνε ἔτρον βούλεσθε, τὴν γοῦν καινην κτήσασθε τῶν ἀποστὸλων τὰς πράξεις, τὰ ἐυαγγελια διδασκαλους διηνεκεῖς. *Ibid.*

Poſtremò defectus capacitatis ex ſe huic lectioni non poteſt eſſe obſtaculo. Auguſtinus Epiſt. 137. ad Voluſianum ait Scripturam Sacram in planis ac clarioribus locis imperitorum æque & doctorum cor affari. *Ea quæ aperta continet, quaſi amicus familiaris ſine fuco ad cor loquitur indoctorum atque doctorum.* In obſcurioribus autem eſſe tamen ejuſmodi ut tarda & parum erudita ingenia deſperatione aſſequendi non removeat. *Mens tardiuſcula & inerudita*, invitare eam omnes ut quod præ ſe fert dilucidum ac facile, eo nutriamur, quod abſtruſum occultat, eo exerceamur. *Ea vero quæ in myſteriis occultat, nec ipſo eloquio ſuperbo erigit quo non audeat accedere mens tardiuſcula & inerudita quaſi pauper ad divitem, ſed invitat omnes humili ſermone, quos non ſolum manifeſtâ paſcat, ſed etiam ſecretâ exerceat veritate.* n. 18.

Quapropter non ab ætate, non à ſexu, non ab ingenio, non à conditione, non à capacitate peti præciſè ratio debet cur Sctipturæ Sacræ lectio prohibeatur. Si qui ſint, quibus ejuſmodi lectio non expediat, id ab alio quodam fonte promanare neceſſum eſt: Nec vero ſine magna ſapientiæ laude in damnandis Eraſmi propoſitionibus innuit facultas Pariſienſis ſacras ſe ſcripturas manibus ſubducere dumtaxat eorum, qui ſunt in aliqua novitatis, temeritatis, aut ſuperbiæ ſuſpicione, quibus demum veretur ne fides, docilitas ac debita Paſtoribus Eccleſiæ deſit reverentia.

Hæ ſunt animi malè affecti pravæ diſpoſitiones quas hæreticis objiciebat Cardinalis Richelius in præcipuis fidei articulis *cap.* 4. Etenim, inquiebat, explicans quidnam inter illorum & Eccleſiæ Catholicæ ſententiam interſit diſcriminis. *Plebi vos palam dictitatis non modo nihil ipſis ex ſcripturarum lectione periculi creari ne in hæreſim impingant, quod affirmat Eccleſia Catholica, ſed etiam hanc eos inde utilitatem percepturos maximam ut Theologi evadant, ut verum à falſo ſciant in ſcripturis diſcernere, ut ſuopte inſ-*

tinctu ſuam in iis ſalutem reperiant, quæ res bene multos in errorem agit præcipites. Verum crimen, & in proteſtantes ſemper intorquendum, quo ſine crimine nequidquam idem ipſis exprobres ac author propoſitionis, quod videlicet quorumvis hominum manibus Scripturas Sacras credant. Quod quidem non jam vituperii ſed laudis loco eſſet, ſi in id ſtudioſè incumberent, ut qui ſacros libros ipſis ſuadentibus ac inſtigantibus legunt ita comparato animo legerent ut fructum ex iis aliquem poſſent percipere.

Ad ea ſi quis occupaverit ab hæreticis quoque fidem, docilitatem, & obſequium poſtulari in iis quibus Scripturæ Sacræ lectionem permittunt reponetur eos hac in re à principiis ſuis deflectere, ſibi non conſtare, idemque ſentire nobiſcum, ut ipſis objecit Cardinalis Richelius. *Talia docere, quid aliud eſt quam nobis aſſentiri, ac ſibimet adverſari, quid aliud quam quod uſurpetis ipſi, illud in nobis condemnare?* Lib. de præcip. art. cap. 4.

Præterea in tractatu quem eo fine edidit ut animum ab errore recipiant ii qui ab Eccleſia deſciverunt. *Lib. 4. cap. 16.* quo loco diſſerit de prohibitâ Bibliorum in vulgarem linguam tranſlatorum lectione, duo expendit, factum, & jus, hoc eſt utrum revera vetuerit Eccleſia ne ſacri codices vulgari ſermone donati legerentur, tùm an id vetare potuerit ac debuerit.

Quod ad primam quæſtionem attinet de facto. Jam primùm omnium dicit in catholicis extitiſſe præcellentes ingenio & pietate viros, qui ſenſerint Eccleſiam nè ſacræ litteræ perperam explicarentur potiùs quàm ne legerentur caviſſe, atqui certo certius præſtantes illi viri Genevenſis ac Batavicæ Eccleſiæ contagione minimè infecti erant.

Deindè ſubjicit fateri ſe cum iis eo potiſſimum ſpectare Eccleſiam, ut impediat quominùs Scripturæ Sacræ ſenſus affingatur alius à Spiritus ſancti ſenſu. Ergo ſublato ſemel indocilitatis metu tolletur etiam hæc ratio.

Poſtremò dicit Bibliorum vernaculo ſermone redditorum lectionem fuiſſe à ſummis Pontificibus Pio IV. Sixto V. & Clemente VIII. prohibitam. At verò, pergit idem Cardinalis, dico non eam fuiſſe illorum Pontificum men-

tem ut ſacros libros quibuſlibet hominibus interdicerent ſed aliquibus duntaxat, quos ſatis apertè, deſignat ipſa prohibitio, idque ad certum tempus quod poſtmodum probat ex regulis Romani Indicis.

Porrò etſi ejuſmodi leges authoritatem in Galliâ quandam obtinuiſſent, facilè deprehendemus abiiſſe jàm illa tempora, nec eſſe cur timeatur ne ſimilia mala obrepant, ſi modò Cardinalis eruditiſſimi mentem ac totam ratiocinii vim perceperimus.

Enim verò, inquit, eodem prorſus modo Scripturæ Sacræ in vulgarem linguam tranſlatæ lectio prohibetur, quo librorum eorum qui controverſiæ quæſtiones continent, ut autem veterum controverſiarum libris interdictum eſt hodie nemini, ita pariter, ubi ſemel extinctæ ac penitus compreſſæ fuerint hujuſce ætatis hæreſes nulli non licebit recentiorum controverſiarum libros pertractare. Cum igitur eadem utriuſque vetiti ratio ſit, quemadmodum reſtincto ſemel hæreſeon incendio, ſua alteri inhibitioni vis non conſtabit ampliùs ne apud eos quidem qui illâ nunc obligantur, ita nec alteri.

Unde eruit. Illud igitur pro certo habendum eſt, nunquàm neque ab Eccleſiâ, neque à ſummis Pontificibus vetitam eſſe omninò ſacrorum librorum lectionem vernaculè editorum: ſed illam inhibitionem in certas duntaxat perſonas cadere tandiu duraturam, quandiù propter hæreſes erit à pravis expoſitionibus aliiſque ejuſmodi malis metuendum.

Quod ad jus attinet. Contendit idem Cardinalis, meritò potuiſſe Eccleſiam Scripturæ Sacræ lectionem inhibere, ut temerariis privatorum hominum interpretationibus occurreretur.

Illud eſt expreſſum fideliter Richelii Cardinalis argumentum, quòd ſi ad hocce tempus revocetur, quo tempore fideles Eccleſiam libenter audiunt, neque in id ullatenùs propendere videntur ut Scripturam Sacram ad pravos uſus detorqueant, probat primò, non jam eſſe ampliùs cùr interdicatur ejus lectio; deindè earum inhibitionum rationem neque ab ætate neque à ſexu, neque ab ingenio, neque à conditione, neque demum à capa-

citate fuiſſe petitam, ſed à ſolo metu malorum, quæ invehere potuiſſent indocilitas ac temeritas hominum eorum qui hoc ſibi jus arrogabant, ut Scripturas ſacras propriis ingenii ſui luminibus explicarent.

Quartò facilè deprehenditur eo reſpicere ſecundam hanc propoſitionem ut generalem & majori parti fidelium obſervandam regulam præſcribat ne Sacra Scriptura legatur. Forſan id expedierit turbidis illis ac calamitoſis temporibus cum inſanas plærorumquè hominum mentes pervicax arrogantia occupaverat ſummæ ignorantiæ ſociata. Sacra Facultas Pariſienſis hanc nobis luctuoſam imaginem exhibet illius temporis qua Eraſmi ſcripta condemnavit. *Rectè perpensâ multorum hujus temporis impudenti temeritate, indignum facinus exiſtimandum eſt quod idiotæ & ſimplices ſuo judicio ſacras litteras legant in ſuam linguam converſas, & de illis diſſerant, aut diſceptantes de earum difficultatibus tractent.* Ea res evicit ut rationem haberet numeri majoris. *In re namquè ad ſalutem non neceſſariâ potius conſulendum eſt multorum profectui ipſam interdicendo, quam paucorum utilitati eam permittendo cum gravi multitudinis incommodo.* Eædem erant utrique illi tempori offuſæ tenebræ quo & Pius IV. regulas indicis promulgari, & eaſdem Typis rurſum mandari Clemens VIII. juſſit cum additis, Sixti V. Inciderat quoque Gallia in ejuſmodi tempora plena caliginis ac periculi, quibus Gallicorum Bibliorum maxima pars erant hæreticorum operâ vel traducta vel vitiata, cum Narbonenſis Synodus decretum iſtud inſtituit cap. 3. de libris vetitis. *Biblia vero ſacra idiomote Gallico conſcripta, legere aut domi retinere nemini liceat, niſi ab Epiſcopo, aut ejus Vicario generali expreſſâ in ſcriptis obtentâ licentiâ, quam non concedent niſi iiſdem viſis, lectis & approbatis, ne venenum ab hæreticis ſparſum in permultis verſionibus, leviter ſerpens animas alioquin pias inficiat.* Ubi obſervare eſt nihil aliud ab Epiſcopo aut Vicario ipſius Generali cautionis requirere Concilium in permittendâ Bibliorum vulgari idiomate expreſſorum lectione, quàm ut ea legant, examinent, videantque, nùm ab hæreticis adulterata aut infecta non ſint. Celebratum eſt illud Concilium anno 1609. quò tem-

pore multùm graſſabatur hæreſis magnâque in Galliis ac præſertim in Narbonenſi gratiâ & authoritate pollebat. Abierunt calamitoſa illa tempora, ſic exiſtimamus omni nùnc curâ, ſi unquàm alias providendum eſſe ut intelligant, tùm antiqui fideles, tùm recens ad fidem converſi argumento fuiſſe cur Scriptura Sacra Gallico ſermone donata prohiberetur, non ipſam Scripturam Sacram, ſed pravam hominis diſpoſitionem, atque adeò ſic ſtatui oportere, videlicèt votis expetendum eſſe omnibus, ut à fidelibus lectitetur, ſubtrahaturque dumtaxat iis, qui nè illâ abutantur, legitimam ſuſpicionem incurrunt. Hanc Cardinalis Richelius regulam ſtabiliebat in ipſo ferventis maximè hæreſeos æſtu. *Scripturam Sacram vulgari linguâ exſcriptam interdicimus nonnullis qui eâ abuti poſſent, permittimus autèm iis, qui fructus indè aliquos percipere poterunt.* Lib. de præcip. art. cap. 4.

Eamdem omninò viam iniit author libri cui titulus eſt (*Reflexions ſur la Religion*) ad ſecundum monitum Domini Leibniz ſapienterque rationem ſubjecit diverſæ hac in re Eccleſiæ conſuetudinis, quæ ultimo deſinente & hoc ineunte ſæculo, pluribus ſaltem in locis, Scripturæ Sacræ lectionem vulgò interdixit, his autem poſterioribus annis benè multa novi Teſtamenti exemplaria, alioſque è Sacris Bibliis Libros in Gallicum ſermonem tranſlatos circumferri juſſit manibuſque omnium, ac præſertim eorum, qui ab errore nupèr reſipuerant, permiſit. *At enim perperam eſt populo ſacrorum codicum lectio interdicta*, ea eſt proteſtantium objectio, cui reſpondet laudatus author, ut evincat non anſam inde accipere eos debuiſſe ſe ſe ab Eccleſiâ Catholicâ ſegregandi. *Reponet ad ea Cardinalis du Perron illâ re nihil aliud agi quam ſubtrahi ægro panem, eidem cum malignæ febris æſtus deferbuerit reſtituendum: expectate aliquandiù non ſemper valebit ea quæ ad diſciplinam, non ad doctrinam pertinebat prohibitio. Erit aliquando, & jam affulget, illud tempus cum ſacri libri in manibus omnium verſabuntur*, ejus libri author eſt Dominus Peliſſonius. cujus omnia ad religionem pertinentia opera plurimi præſules inter approbandum ejus de Euchariſtiâ tractatum inſertis obitèr laudibus commendaverunt.

Conſuli poteſt Cardinalis du Perron ab authore laudato citatus, in reſponſione ad magnæ Britanniæ Regem lib. 6. c. 4. 5. & 6. ibi ſi minus eadem omnino verba quibus utitur dictus author, at certè ſenſum ac fundamentum reperire eſt illius reſponſionis, nimirùm Scripturæ Sacræ prohibitionem ad diſciplinam pertinere, quæ pro varia temporum ac locorum ratione varia eſſe poteſt.

Ut profligetur ea quam hîc expendimus propoſitio, ſatis eſt ſi legatur quinti capitis initium. *Quas adhibuerunt ſancti Patres, ut auditores ſuos ad Scripturæ Sacræ lectionem nonnunquàm hortarentur, nonnunquàm contra conquererentur legi eam univerſalius, erant illæ ex locis ac temporibus ſuſpenſæ occaſiones; quæ proindè cum ſint varietati temporum, ac locorum obnoxiæ, quæ ſors eſt, probabilium & vagarum propoſitionum, oppoſitiones pati poſſunt & contrariis ſibi invicem cohortationibus locum dare, illæſâ ſingularum veritate.*

Eâ utitur Cardinalis du Perron temporum ac locorum differentiâ, ut PP. Chryſoſtomum & Hieronymum in concordiam revocet, quorum ille ad Scripturæ Sacræ lectionem fideles inſtigat, hic conqueritur quod eam omnes promiſcuè legerent, illudque ſibi arrogarent, ut eam intelligerent ac interpretarentur. Ita locutum eſſe Chriſoſtomum ait, ut Paganos Chriſtianam religionem nuper amplexos à lectione profanorum Philoſophorum ad Scripturam Sacram avocaret, atquè ità provideret nè rursùs ad Paganiſmum devolverentur. Ad extremum concludit, cum mutata temporum ratio ſit B. Hyeronimi conqueſtiones Chryſoſtomi cohortationibus eſſe nunc utiliores.

Ex adducto in ipſo capitis illius limine principio ſequitur perperàm fuiſſe ab authore propoſitionis condemnatam ſententiam eam quâ omnes ad Scripturæ Sacræ lectionem impelluntur cum illa ſententia, & quæ ei opponitur æquè poſſint in medium proferri illæſâ utriuſque veritate.

Jam verò revocatâ ad hoccè tempus quam idem Cardinalis ex principio ſuo eruit, concluſione, erit alio prorſus modo loquendum ac ille ſuo tempore loqueba-

tur. Neque enim, ſi expedire Chryſoſtomo viſum eſt, ut Sacras Scripturas legerent ii qui ab Ethnicâ ſuperſtitione nupèr emerſerant, minori nunc ſtudio incumbendum nobis eſt ut recens converſi ab hæreticorum Bibliorum lectione ad catholicas eorumdem verſiones animum advertant. Sic ergo habendum eſt, B. Hyeronimi conqueſtionibus utiliores eſſe hac tempeſtate B. Chryſoſtomi cohortationes : aut potiùs præcipienda cum Chryſoſtomo Sacræ Scripturæ lectio, conquerendum autem unâ cum Hyeronimo de illis qui tametſi rudes ſint & imperiti, id tamen quaſi pro ſuo ſibi jure vindicant ut ſcripturam ſacram doceant atque interpretentur. Ea res B. Hyeronimi conqueſtioni locum dedit in Epiſtolâ 103. ad Paulinum (quem locum citat Cardinalis du Perron. *Sola Scripturarum ars quam ſibi omnes paſſim vindicant ... Hanc garrula anus, hanc delirus ſenex, hanc ſophiſta verboſus, hanc univerſi præſumunt, lacerant, docent antequam diſcant, alii adducto ſupercilio grandia verba trutinantes, inter mulierculas de ſacris litteris philoſophantur, alii diſcunt, pròh pudor à fœminis quod viros doceant, & ne parum hoc ſit quadam facilitate verborum, imò audaciâ ediſſerunt aliis quod ipſi non intelligunt.*

Quinto Scripturam Sacram in universùm propoſitio nominat ejuſque lectionem prohibet, nè exceptis quidem locis ac libris quibuſdam quæ manibus omnium credi poſſunt.

Profecto non ſatis attendit author propoſitionis in quos homines recideret atrox quæ ibi conflatur accuſatio. Si enim qui Scripturam Sacram manibus omnium permittunt, ii Genevenſis ac Batavicæ Eccleſiæ inſtinctu aguntur, hunc ergo inſtinctum ſecuti ſunt plurimi præſules qui varios ſcripturæ libros maximè verò Pſalmorum ac novi Teſtamenti in Gallicum ſermonem converſos non probaverunt modò ſed etiam omnibus Diœceſeon ſuarum fidelibus legendos propoſuerunt ac mandaverunt. Illuſtriſſimus D. de Perefixe Archiepiſcopus Pariſienſis, vir propoſitionis authori haudquaquam ſuſpectus ità loquitur in permittendâ novi Teſtamenti à Patre Amelote tranſlati editione, cum notis ejuſdem Gallicis

& Latinis. *Non dubitantes quin ejus lectio futura ſit omnibus quos regimini noſtro Deus ſubjecit, utilis ac perjucunda ſi modo ad eam humili ac demiſſo animo acceſſerint* Quæ quidem verba exſcripſimus, eo libentiùs quòd præterea quàm novum Teſtamentum, quæ pars eſt Scripturæ Sacræ non minima, quorumvis hominum manibus permittant, *omnibus quos regimini noſtro Deus ſubjecit*, in id etiàm conſentiant, quod jam eſt ſupra obſervatum, in permittendâ fidelibus ſacrorum codicum lectione nihil aliud caveri oportere niſi ut eos demiſſo ac obſequenti animo legant.

Ex his omnibus eruitur propoſitionem illam ſecundam immodicis, & ultra legem tendentibus verbis exprimi, cenſuram injuſtam continere, eſſe falſam atque ejuſmodi ut Eccleſiam Catholicam in ſuſpicionem ac invidiam adducere poſſit.

III. PROPOSITIO.

Concilium Tridentinum certas leges ac regulas fixit; eaſque authenticas & ab Eccleſiâ univerſâ receptas quibus Scripturæ Sacræ lectio in vernaculum ſermonem tranſlatæ prohibetur.

TERTIA Propoſitio manifeſtè falſa eſt, imponit Sacroſanctæ Synodo Tridentinæ, ejuſque nomine & authoritate abutitur ut fideles ab eâ lectione avocet quæ omnibus ſaluberrima, nonnullis etiam neceſſaria eſſe poteſt.

Inter ipſos hæreticos unus fortaſſe Chemnitius reperiatur qui id Concilio Tridentino tribuerit quod ipſi in propoſitione affingitur: qui tamen Chemnitius modeſtiùs multò locutus eſt, nequè unquàm contendit Concilium certas regulas ac leges fixiſſe, &c. Ad decret. 2. ſeſſ. 4. *Obliquè igitur, inquit, quòd aliàs apertè faciunt, damnant, ſi in alias vernaculas & populares linguas ſcriptura transferatur.* Verum jam pridem Cardinalis Bellarminus eum hâc in re mendacii ac impudentiæ coarguit. *De verbo Dei lib. 2. cap. 15. Impudenter mentitur.*

Non patet qui Concilii locus occaſionem huic propoſitioni dare potuerit. Sola 4 & 5. ſeſſio decret. de refor. regulas quaſdam continent ad authoritatem, libros, editiones, interpretationes & uſum Sacræ Scripturæ pertinentes. Ex illis regulis aliæ ſunt unanimi Eccleſiæ totius conſenſu receptæ, quæ vel ad fidem ſpectant qualis eſt authoritas & numerus librorum Scripturæ Sacræ, vel ad generalem quamdam diſciplinam, qualis eſt editionis vulgatæ præ cæteris uſus, vel ad meliorem morum inſtitutionem qualis eſt ea regula, quâ prohibetur ne quis Scripturæ Sacræ verba ad profanos uſus uſurpet: Aliæ ex iſtis regulis admiſſæ non fuerunt quæ proindè vim in omnibus catholicis regnis non obtinent: talis eſt ea, quâ vetatur ne ullus liber, *de rebus ſacris*, in lucem prodire poſſit quin authoris nomen præferat & ab Ordinario priùs fuerit lectus atque approbatus. Quæ res dubio procul in Galliâ noſtrâ non obſervatur. Verùm invenire eſt omninò nullam quæ Scripturæ Sacræ lectionem in vulgarem linguam converſæ prohibeat; quod ut evidenter pateat ſatis ſit ſeſſionis decreta legere.

Concilii quidem Patribus venerat in mentem ut agerent de vulgari ſcripturæ Sacræ lectione. Quæſtionem eam pertractavere in duobus ante ſeſſionem quartam eo fine habitis comitiis ut promulganda in eâdem ſeſſione decreta præpararentur. Die 17. Martii an. 1546. Cardinalis Pacecus inter varios quibus erat eundum obviàm ergà Scripturas Sacras abuſus id etiam annumerare voluit quod in vernaculam linguam transferrentur omnibuſque vulgò ad legendum proponerentur. Hanc ſententiam ſuam ut confirmaret ſuggeſſit hæc duo fuiſſe in Hiſpaniâ Paulo ſecundo comprobante prohibita. At eum quam citò, tam acriter refellit Cardinalis Madrucius qui non admonuit modò prohibitioni ejuſmodi malè omninò in Germaniâ ſucceſſurum ſed etiam addidit Paulum ſecundum & alium quemvis Pontificem falli potuiſſe in eâ re utili judicandâ, quæ revera talis non ſit, Paulum autem Apoſtolum non potuiſſe cum hortaretur fideles ut ſemper in ore haberent verbum Dei quod in Scripturis Sacris continetur. *Cumque Pacecus objiceret id fuiſſe in Hiſpaniâ interdictum,*

etiam Paulo ſecundo comprobante reſpondit Madruccius Paulum II. & alium quemcumque Pontificem in judicandâ lege conducibili vel non conducibili, falli potuiſſe, non vero Paulum Apoſtolum in adducto jam documento. Palavic. lib. 6. cap. 12. n. 5.

Nihil fuit in congregatione, ſuper ea duorum Cardinalium litè deciſum. Qui id narrat Cardinalis Palavicinus, ſubjungit pluribus non arriſiſſe allatas à Madruccio rationes. Notandum tamèn eſt eos ipſos qui tùm argumentis illius non ceſſerunt, ſe ſe intrà præſcriptos à Facultate Pariſienſi ſuper eâ re limites continuiſſe; nihìl enim quidquam dixerunt, niſi, ratione præſentis temporis habitâ, non expedire ut omnes ſaltem Bibliorum partes in vulgarem linguam converſæ manibus omnium committerentur. *Non tamen idcircò permittendum eâ tempeſtate, ut per linguas populares in plebem effluant ſaltem omnes Bibliorum partes: in earum quibuſdam reperiri &c.* Palav. lib. 5. cap. 12. n. 5.

Eadem adhùc, in Congregatione habitâ die 13. Aprilis, & quidèm fuſiùs redintegrata controverſia eſt. Quòd autèm in eâ Congregatione efflagitaverint multi ut decretum quoddam à Concilio fieret quo Scripturam Sacram juberet in vulgarem ſermonem converti, id argumento eſt paucos omninò à Cardinali Paceco ſtetiſſe, neque majorem fuiſſe numerum eorum quibus Madruccii rationes non arriſiſſe narrat Palavicinus. *Valdè diſcuſſum fuit ab enixè petentibus, atquè ut à Sanctâ Synodo decretum fieri deberet multis rationibus contendentibus, nè præſertim qui linguam Latinam ignorant lectione Sacrarum Scripturarum carerent.* In actis Con. Trid. apud Rainaldum an. 1546. n. 42.

Nihil quidquam huic petitioni, ut nec oppoſitæ Paceci commonitioni datum eſt. Ea tùm concluſio fuit ut ne quid in alterutram partem diceretur. Devoluta res eſt ad ſententiam Præſidum Concilii qui primum exiſtimaverant non debere proponi quæſtionem illam, ſed ſuum cuique nationi uſum, ſuam libertatem id amplectendi quod vel neceſſarium vel utile judicaret, eſſe relinquendam.

Supponunt quidèm illi Concilii Præſides ut & Card-

nalis Pacecus ejuſmodi verſiones in Galliis interdictas. Sèd ea prohibitio nòn alia eſt à cenſurâ Sacræ Facultatis Pariſienſis ſuprà memoratâ. Prætereà verò, quòd tùnc temporis prohiberi debebat, id hodiè permitti oportere deincèps judicatum eſt, & ut poſtmodùm declarabitur ſtatutum eſt ab univerſo Eccleſiæ Gallicanæ Clero ut Biblia omnia in Gallicum ſermonem verterentur.

Multæ pòſt celebratum Concilium prodiere ſacrorum librorum editiones, tùm in Gallicam tùm in alias etiàm linguas converſorum non ab hominibus modò privatis ſed ab illuſtri celeberrimorum Theologorum cœtu, vel Epiſcoporum auſpiciis atquè authoritate. Theologi Lovanienſes ſub finem ultimi ſæculi in Gallicum ſermonem Biblia univerſa traduxerunt. Clerus Gallicanus in comitiis anno 1655. celebratis juſſit Gallicè reddi ſcripturam ſacram univerſam: cujus decreti vi electus unus è multis Pater Amelotte qui hanc quam præ manibus habemus novi Teſtamenti interpretationem adornaret. Ejuſdem decreti mentionem facit in litteris ad permittendam novi Teſtamenti editionem conceſſis Rex Chriſtianiſſimus, eâ de re certior factus à D. de Marca Toloſenſi Archiepiſcopo & D. de Bertier Epiſcopo Montalbanenſi quibus illa cura demandata fuerat ut qui huic verſioni operam navaret, inveſtigarent. Leguntur etiàm Dom. Bituricenſis Archiepiſcopi comitiorum illorum Secretarii, necnon & Epiſcopi Montis Albanenſis Præſidum unius, teſtificationes. Ii ne tandem eſſe dicentur illi Præſules ac Theologi qui leges ac regulas Concilii Tridentini authenticas infregerint? Quod ſi contigerit quaſdam proſcribi Bibliorum verſiones, eam v. g. quæ fuerat à Renato Benoiſt inſtructam, de hâc quidèm conceptis verbis affirmat Cardinalis Duperon non ideò fuiſſe Magiſtro Renato Benoiſt litem intentatam quod Biblia vertiſſet, ſed. *Quod Geneverſem eorum interpretationem edidiſſet quam quidèm ritè correctam à ſe exiſtimans, innumeris tamèn mendis ſcatentem reliquerat quæ menda ab Illuſt. Archiepiſcopo Pariſienſi & à Sorbonâ detecta ac condemnata ſunt.* Reſpon. lib. 6. cap. 8.

Fortaſſe Author propoſitionis pro editis in Concilio

decretis habuit Pii IV. & Clementis VIII. regulas quæ librorum vetitorum indici præfiguntur & vulgò extant ad Calcem Concilii.

Si ad illas regulas attendit duplicitèr hallucinatus eſt. 1. quod eas Concilio Tridentino tribuerit habueritque pro legibus authenticis & ab Eccleſiâ universâ receptis : Quamvis conſtet illas in Galliis legum loco non eſſe, ibique nullatenus obſervari plurima eorum quæ in illis regulis præſcribuntur. 2. Quod in iis animadvertere ſe crediderit ſcripturæ ſacræ in vernaculam linguam tranſlatæ prohibitionem, quàmvis earum regularum quarta illius lectionem concedat ſaltèm iis qui hanc ab ordinario veniam acceperint. Id in causâ fuit cur Cardinalis Bellarminus Chemnitium mendaciii argueritqui propoſitionem ab hâc non ita diſſimilem emiſerat. Imò verò in tertium quemdam errorem offendit prohibitionem illam latiùs & ultra legem extendendo, quandoquidem conſtat, ut evincit Cardinalis Richelius, nunquam neque ab Eccleſiâ, neque à Summis Pontificibus prohibitam eſſe omninò Bibliorum lectionem in vulgarem linguam converſorum, ſed eam prohibitionem ad certas duntaxat perſonas pertinere, tandiù duraturam quandiù propter hæreſes erit à pravis expoſitionibus aliiſque ejuſmodi malis metuendum.

IV. PROPOSITIO.

Digna eſt ea cogitatio quæ vituperio & riſu excipiatur ſi quis dicat omnibus æque fidelibus ab Eccleſiâ proponi cohortationes Sanctorum Patrum quæ in Divinis Officiis leguntur : illam v. g. B. Chryſoſtomi concionem quæ legitur in ſecundo Nocturno ſecundæ poſt Epiphaniam Dominicæ, quandoquidem Officium Nocturnum in quo leguntur ad ſolos Eccleſiaſticos homines pertinet ſolique illi ejuſmodi rebus imbui tenentur.

QUARTA propoſitio periculoſa eſt, Eccleſiæ menti contraria, ea demùm quæ fideles tùm à debitâ Sanctorum Patrum cohortationibus veneratione, tum à

fideles uſque perveniant miniſterio ſaltem Eccleſiaſticorum, quibus ad legendum proponuntur, quid oro veriùs proferri poteſt? Conſtat enim hanc eſſe quadamtenus Eccleſiæ mentem in injungenda Clericis Officii recitandi neceſſitate ut habeant tùm in ore, tum in corde unde creditos ſibi fideles erudiant. *Ut Religionis ſuturi Magiſtri... potentes ſint exhortari in doctrinâ ſanâ*, ut loquitur Cardinalis Quignonius in Breviarii ſui præfatione. Non poteſt ſine temeritatis nota contrarium affirmari; nec vero procul abeſt ab impudentiâ propoſitionis author qui vocibus faſtidium & arrogantiam omnino redolentibus ſententiam, tam veram, tam piam dignam eſſe dicat quæ riſu & vituperio excipiatur.

2. Indè petitur illius propoſitionis ratio: quod officium Nocturnum ad ſolos Eccleſiaſticos pertineat ſolique illi ejuſmodi rebus imbui teneantur. Quâ in re palam ab Eccleſiæ mente recedit. Solis quidem Eccleſiaſticis munus incumbit ejus Officii recitandi: ſed cum id intendit Eccleſia ut quod in eo illi didicerint, cæteros poſtea fideles edoceant, tum optat vehementiſſimè ut Laici in eaſdem cum clero preces conſpirent, iiſdemque inſtitutionibus erudiantur. Non deſunt etiamnum è plebe qui Breviario perfungantur, non deſunt qui Officio Nocturno præſertim diebus Feſtis & Dominicis adſint. Morem illi gerant Concilio Maticonnenſi anno 585. quod quidem id à fidelibus ad ſanctiorem Dominicæ celebrationem poſtulabat. *Noctem quoque ipſam quæ nos inſperatæ luci in acceſſibili reddidit, ſpiritualibus exigamus excubiis; nec dormiamus in eâ, quemadmodum dormitant qui nomine tenus chriſtiani eſſe noſcuntur, ſed oremus & vigilemus operibus ſacris, ut digni habeamur in regno hæredes fieri Salvatoris.* can 1. Et verò non alios olim ad orandum præter Eccleſiaſticorum libros fidelibus Eccleſia diſtribuebat ut probat Illuſtriſſimus Harlæus Archiepiſcopus Pariſienſis in mandato editioni illius libri præfixo quem ad uſum Laïcorum excudi juſſit; hinc etiam hac ætate noſtrâ, qui ſint pietati fidelium tam laudandæ adjumento, libros ejuſmodi ad uſum Laïcorum vulgandos Eccleſia ſtudioſe curat quibus Officium Nocturnum æquè ac diurnum omne, ſi

ſolemnia feſta ſint, ſi minus pars ſaltem ejuſdem Officii non mediocris continetur.

Præterea non apparet quid rei ſit cur illius propoſitionis artifici venerit in mentem Nocturnum Officium à diurno, aut etiam à Sacrâ Miſsâ ſecernere. Enimverò ſi res ad calculos revocetur, non major Laicis neceſſitas ineſt eas preces ac lectiones cognoſcendi quæ in Officio diurno fiunt quam quæ in Nocturno cum plærique illi ſenſum ac cognitionem aſſequi ex ſe non poſſint earum rerum que palam quidem & apertè inſolenti tamen & ſibi minime notâ linguâ proponuntur quemadmodum igitur illæ tùm preces, tùm lectiones quæ in Miſſa v. g. fiunt ad fideles uſque pertinent qui ſi minùs eas intelligere ipſi, à Paſtoribus tamen quibus id muneris incumbit, ut habet Conc. Trid. *Seſſ.* 22. *cap.* 8. edoceri poſſunt, ita neque eſt cur fideles ab iis precibus & lectionibus excludantur quæ in Officio Nocturno fiunt, etſi enim earum cognitionem aſſequi ex ſe nequeant utpote qui vel abſint vel non intelligant, tamen illarum ſenſum & interpretationem accipere poſſunt à Paſtoribus quos ideo erudit Eccleſia, ut quod ipſi didicerint in fideles poſtmodum refundant.

Hinc eſt quod Illuſtriſſimus Archiepiſcopus Pariſienſis in novo Rituali libro parochis magno ſtudio præcipiat ut ſi quando diebus Dominicis concionem ad populum in pronao non habeant, ejus loco Gallicè legant non Evangelium modo illius diei ſed & Homiliam in id Evangelium intra Nocturni Officii celebrationem lectam, diebus vero ſolemnioribus etiàm ſecundi Nocturni Gallicè redditas lectiones adjiciant. Id diu ante fuerat à Concilio Turonenſi tertio conſtitutum an. 313. Imperante Carolo Magno. *Viſum eſt unanimitati noſtræ ut quilibet Epiſcopus habeat homilias continentes neceſſarias admonitiones quibus ſubjecti erudiantur, id eſt de fide catholica .... &c. & ut eaſdem homilias quiſque apertè transferre ſtudeat in ruſticam Romanam linguam, aut Theotiſcam quo faciliùs cuncti poſſint intelligere quæ dicuntur.* Can. 17. quæ verba Benedictus Levita ſic accipit quaſi ad homilias ſanctorum Patrum quæ in Officio leguntur, reſpiciant.

Ex his quæ ſuperiùs dicta ſunt facilè eſt tertiam propoſitionis partem enucleare in qua dicitur non omnibu fidelibus promiſcuè ſed ſolis Eccleſiaſticis proponi ean B. Chryſoſtomi cohortationem quæ legitur in ſecund Nocturno alterius poſt Epiphaniam Dominicæ. Ibi ille fideles omnes alloquitur, adeòque fidelibus etiam omnibus ea verba ab Eccleſia proponuntur. Quæ reſponſio ve in iis locis vim obtinet in quibus propter regulas indicis obſervandas non ſine ſingulari quodam privilegio leg poteſt Scriptura Sacra in vernaculam linguam converſa Ut enim, tametſi neſcia non ſit Eccleſia paucis omnin permittendum eſſe ut ad ſacram menſam quotidiè accedant, tamen innuit nihil ſibi quidquam ita in votis eſſe quam ut id fiat, ita pariter etſi judicaret quibuſdam tantùm hominibus concedendam eſſe Scripturæ Sacræ lectionem ad eam tamen fideles omnes nihilominùs hortaretur. Cujus rei aperta ratio eſt. Nimirùm cum ea lectio, ut & Sacra Euchariſtia, per ſe ſit utilis nec cuiquam ſubducatur niſi qui ut par eſt affectus non fuerit, generalibus ejuſmodi cohortationibus id efficitur ut & ad eam impellantur ii qui jam ritè affecti ſunt, & reliqui admoneantur enitendum ſibi omni curâ eſſe ut ab animo ac corde ſuo pervicaciam ſuperbiam & alia id genus mala quæ ſunt Scripturæ Sacræ lectioni obſtaculo eamque noxiam efficiunt, quam primùm evellant.

V. PROPOSITIO.

Quantumvis antiqui Doctores Scripturæ Sacræ lectionem omnibus commendaſſent, eam tamen noſtris temporibus non commendarent. Si facerent, quod quiſquis in mentem induxerit gravem ipſis injuriam faciat ac rebellionis in Eccleſiam inſimulet, *illos audire non deberent, quidquid eſt veri nominis Catholicorum.*

QUINTA Propoſitio ex illarum numero eſt quæ male ſonant & religioſas aures vulnerant. *Male ſonans, piarum aurium offenſiva.* Temeraria eſt, a debita Sanctis

Patribus veneratione declinat, traditionis vim atque authoritatem quantùm in ſe eſt debilitat ac frangit, ad extremum ſine ulla veri ſpecie affirmat. *Rebelli in Eccleſiam animo eſſe oportere quicumque Scripturæ Sacræ lectionem omnibus univerſè commendant.*

Si unum aut alterum dumtaxat Eccleſię Doctorem nominaſſet ille Author, mitius aliquantò & tolerabilius ſtatuiſſet in ea illos fuiſſe opinione cui adhærere non oporteat, utpotè quæ ſit ab Eccleſiæ mente aliena. Sancti Patres labi in errorem ſinguli potuerunt, neque ullatenus revocari poteſt in dubium quin poſſit Eccleſia pronuntiare, imò quin aliquando pronuntiaverit contra privatam quorumdam Patrum ſententiam; at enim de antiquis omnino Doctoribus ſermonem habere, diſtrahere, atque opponere ex adverſo hinc quidem Sanctos Patres, illinc authoritatem Eccleſiæ quaſi quæ ab eorum Doctrina deflexerit & aliquid decreverit ipſi contrarium, id verò pias aures graviter offendit, debitam Sanctis Patribus ac traditioni venerationem ſubvertit, imò ipſi Eccleſiæ injuriam facit quæ traditionem ab unanimi veterum Patrum conſenſu repetens, ſua inde decreta ſuaſque concluſiones eruit. Eccleſiam Patrum antiquorum doctrinæ contrarium aliquid vel decreviſſe vel juſſiſſe nuſquam reperietur. Quibus autem non fecerint ſatis quæ Melchior Canus de Locis Theol. L. 3. Bellarminus de verbo Dei lib. 4. ac cæteri Theologi de vi atque authoritate, unanimi Ss. Patrum conſenſui inſitâ, docuerunt, adeant illi Auguſtinum lib. 2. contra Julianum cap. 10. & lib. 4. alterius in eumdem Julianum operis. n. 112. Vincentium Lirinenſem, poſtremo Concilium Tridentinum Seſſ. 4. Decret. 11.

Ex iis quæ in ſecundam propoſitionem obſervata ſunt æſtimari poteſt quam falſo hìc aſſeratur *Rebelli in Eccleſiam animo eſſe oportere quicumque Scripturæ Sacræ lectionem univerſè commendant.* Adjici præterea poſſunt quæ in præcedentem propoſitionem congeſta ſunt, ubi dilucidè probatum eſt Eccleſiam æque ac Sanctos Patres Scripturæ Sacræ lectionem omnibus univerſim præcipere cum eaſdem atque illi cohortationes uſurpet.

VI. PROPOSITIO.

Dubitari non poteſt quin fidelibus multò utilius eſſet, ſi remiſſa ad Theologos, Concionatores, Paſtores, Rectores, Confeſſarios, & Profeſſores, Legendorum Bibliorum Curâ ipſis aliorum piorum librorum lectio proponeretur.

SEXTA Propoſitio falſa eſt atque eo magis temeraria quo majorem præ ſe fert confidentiam : injuriam facit ſancto Dei verbo quod in Sacris Bibliis continetur, poſtremò Eccleſiæ menti ac conſuetudini, Sanctis Canonibus atque ipſius Concilii Tridentini decretis repugnat omnino ac refragatur.

Hæ notæ omnes in illam propoſitionem vel ideo congruunt, quod inter eos quibus remittendam eſſe ait Legendorum Bibliorum curam Clericos ac Religioſos, non annumeret illos Saltem qui Sacris ſunt ordinibus iniati, quibus legendam quotidiè Scripturam Sacram Eccleſia hoc ipſo proponit quod neceſſitatem ipſis injungat Divini Officii recitandi quo pars Sacrorum Librorum non minima continetur, quibus etiam ſancti Canones ac præcipuè Concilium Tridentinum *Seſſ. 5. de Refor cap.* 1. tam diligenter præcipit ut illam non legant modo ſed etiam diſcant ac ſtudeant. In illis autem Clericis ac Religioſis reperiri permultos qui neque Theologi ſint, neque Concionatores, neque Paſtores, neque Rectores, neque Confeſſarii, neque Profeſſores nemo eſt quin fateatur.

Præterea verò falſa quoquè & periculoſa evadit ea propoſitio ſi attendas ad fideles bene multos qui nec Clerici ſunt, nèc Religioſi. Eſt Scripturarum Sacrarum lectio utiliſſima omnibus qui eas ut decet, hoc eſt pio, humili ac ſubmiſſo animo legunt. Quod ſi qui eas ita legunt, libros etiam pios non ſine fructu legere potuerint, non ideò illas horum causâ deponere debent, nec librum quemvis alium divino illi volumini anteferre.

Quæ hic inſtituitur pios libros inter & Sacram Scripturam comparatio, odioſa eſt & a debita divinis oraculis

veneratione aliena; nunquam eſt Scriptura Sacra cum ullo alio libro conferenda quin longè omnes antecellere oſtendatur: Aut potiùs omni comparatione major æſtimanda eſt. Ut Auguſt. Epiſt. 82. Jam, cum Sacra Scriptura per ſe ſit & ſanctior multò & veracior & ad excitandos pios cordis affectus aptior quam quivis alius liber dubium nullum eſſe poteſt quin per ſe quoquè ejus lectio ſit cujuſlibet alterius libri lectione utilior quapropter cum de Scriptura Sacrâ ſermo ſit univerſim non adjectâ reſtrictione quam invehere poteſt prava legentium diſpoſitio anteponenda ſemper Scripturæ Sacræ lectio eſt & præter alios quoſcumque libros præcipienda.

Sed nec prætermitti debet Authorem Propoſitionis dùm omnibus omninò fidelibus Scripturas Sacras ſubtrahendas eſſe affirmat, ut in ſola piorum librorum lectione commorentur, eo illos adducere ut è manibus etiam excutiant, Pſalmos, Evangelia alioſque Sacrorum Bibliorum libros qui nullo negotio in omnium manibus deponi poſſunt quorumve innumera prope his temporibus per omnes regni totius urbes exemplaria vulgari, tùm diligens Epiſcoporum cura, tùm profuſa Chriſtianiſſimi Regis liberalitas providerunt.

Tandem non abs re erit hic addidiſſe merito timeri ne ab ſimili quodam opinionis portento tot qui nunc regnant abuſus, tot ineptiæ ac deliria promanarint. Enimverò quorum manibus Scriptura Sacra præripiebatur iis ingens omnium librorum Farrago obtruſa eſt. Porrò in hac tantâ librorum, ut vocant, piorum multitudine, ſi qui ſpuriam ac minùs ſolidam pietatem edocerent, eos illi, ut fit, legêre avidiùs & majori in pretio habuerunt, ſicque ſomnia ac nugæ incautas & divini verbi præſidio deſtitutas mentes occupaverunt.

VII. PROPOSITIO.

Nihil tùm ab Eccleſiæ mente, tùm ab ipſo Pænitentiæ Sacramento æque abhorret ac ſi quæratur, revoceturque in dubium poſſit ne ad illud plus ſemel in vitâ utiliter recurri, præſertim cum ad iſtam adeò ſuſpectam quæſtionem nonniſi verbulo uno defunctorio ac ſummis labris frigidè emiſſo reſpondetur, poſſe, eaque extorta reſponſio poſtmodum deſtruitur, dùm palam docetur, hanc fuiſſe primis ſæculis Eccleſiæ mentem ac conſuetudinem, ut illâ poteſtate, ſaltem vulgò, plus ſemel in vitâ non uteretur erga eos homines qui eſſent in peccata quædam enormia revoluti.

UT tutiùs de ſeptimâ illâ Propoſitione judicium ferretur operæ pretium fuiſſet librum vel codices in eâ impetitos priùs legere. Neque enim aliter de *illo defunctorio & ſummis labris frigidè emiſſo verbulo*, judicari poteſt, nec declarari utrum ea, *extorta reſponſio*, *poſtmodùm deſtruatur.* Hæc tamen in univerſam propoſitionem, ut hic jacet, obſervari poſſe viſa ſunt.

1. Non licet in dubium revocare poſſitne plus ſemel in vitâ ad Pænitentiæ Sacramentum utiliter recurri. Docet hoc fides, de iis autem quæ fides docet dubitare nefas eſt. Verùm poteſt de illa re quæſtio inſtitui, etſi nullatenùs revocetur in dubium, nequè verò id ab Eccleſiæ mente aut ab ipſo Pænitentiæ Sacramento abhorret, modò ad quæſtionem reſpondeatur, ita eſſe. De præcipuis Religionis Chriſtianæ capitibus, ac fundamentis Theologi quotidiè quæſtionem inſtituunt, non ut ea quidem revocentur in dubium ſed ut probentur & majori in luce ponantur.

2. Ubi ſemel ad eam quæſtionem reſponſum eſt ita eſſe, Salva ſuper eâ re fides evadit. Si quis autem poſt apertam adeò & ab omnibus ambagibus remotam aſſertionem diceret imprudentiùs non uſam eſſe primis Sæculis Eccleſiam conceſsâ ſibi poteſtate, plus ſemel per Pænitentiæ Sacramentum peccata remittendi, is in dogmate non pec-

:aret ſed dumtaxat erraret in facto. Eſſet quidem craſſus lle & periculoſus error ſi de peccatis publicæ Pænitentiæ non obnoxiis ſermo fieret ſaltem ſi non adjiceretur nultis jam à ſæculis ea poteſtate ſapienter ac conſideratè Eccleſiam uti.

3. Cenſent vulgò Theologi primis Eccleſiæ temporibus d in more poſitum fuiſſe ut qui ſemel publicam pænitentiam decurriſſent ii rurſus ad eam non admitterentur quidem, ſed abſolutionem nihilominùs à peccatis ſuis, ſaltem in extremo vitæ articulo obtinerent, modò comparato ut par eſt ad eam recipiendam animo eſſent. Verumtamen plures contra Theologi contendunt nullatenus ne privatè quidem ad Pænitentiæ Sacramentum fuiſſe admiſſos qui pænitentiæ publicæ ſtadium emenſi eſſent, ſi in eadem crimina relaberentur. Nituntur illi Theologi cap. 8. libri à Tertulliano conſcripti de pænitentiâ, & Auguſtini reſponſione in Epiſtola CLIII. ad Macedonium, Falluntur illi forſan opinione ſua: cæterum nemo eos in illo errore verſari dixerit quem propoſitionis author exprobrat ei qui non diverſam ab illis Theologis opinionem tenet.

VIII. PROPOSITIO.

Pænitentiæ & Euchariſtiæ Sacramenta funditus eruunt qui abſolutionem differunt & à communione removent eos homines qui veniales tantum maculas contraxerunt.

OCTAVA Propoſitio falſa eſt, erronea, Eccleſiæ diſciplinæ ſanctiſque regulis omninò contraria. Eſt ejuſmodi ut animarum teporem alat ac foveat. Eâ doctrinâ imbuti fideles in deſidiam & incuriam ſui facilè concedent, ſeque ad Pænitentiæ & Euchariſtiæ Sacramentum, ut decet, comparare, non admodum enitentur.

Non exaggerabitur hîc Prolixius temeritas authoris qui ſit tam audax & injuſtus ut eo uſu deleri Pœnitentiæ & Euchariſtiæ Sacramentum affirmet qui uſus, ut modò patebit, illorum Sacramentorum inſtitutioni, menti

Chriſti & regulis Eccleſiæ ſanctiſſimis eſt omninò conſentaneus. Oſtendetur tantummodò probandum id & uſurpandum eſſe maximè quod ille author tam impudenter condemnat.

Quod ad Pænitentiæ Sacramentum attinet, non id quidem in præſentiarum ſuſcipitur ut expendatur diligentiùs quale & quam grave peccatum admittat qui venialem culpam ſine illius dolore deponit, ſed illud pro certo haberi debet teneri Sacerdotem ad denegandam vel differendam adſolutionem ſi quis venialia tantum peccata confeſſus de iis dolere, ut par eſt, non videatur. Id verò in ipſa Pænitentiæ Sacramenti naturâ radices habet. Non valet illud Sacramentum ubi quiſpiam deſideratur è tribus actibus qui ſunt ejus veluti materia. *Con. Trid. ſeſſ.* 14. *Can.* 4. *Contritio, Confeſſio, & Satisfactio.* Illudque verùm eſt non modò cum mortalia, ſed etiam cum venialia eò peccata deferuntur. Porrò cum animadvertitur vitio & culpâ recipientis invalidum fieri Sacramentum, illud nihilominùs recipere vel adminiſtrare velle idem eſt ac eo abuti, quod quidem ſacrilegium nè in ſe ſuſcipiant qui de ſuâ & pænitentium ſalute ſolliciti ſunt confeſſarii, abſolutionem non impertiuntur iis in quibus nullum doloris ſignum deprehendunt; id autem contingit plerumque in iis qui veniales tantùm culpas admiſerunt, & quidem frequentiùs fortaſsè multò quam in iis qui letalia peccata accuſant. Juxta illud vulgatum Chriſoſtomi effatum homil. 87. *in Math. Hæc quia parva ſunt deſides reddunt & dum contemnuntur non poteſt ad expulſionem eorum animus generosè inſurgere.*

Quòd ſpectat ad Euchariſtiæ Sacramentum duo tantùm hic obſervabuntur.

1. In permittendo fidelibus frequenti communionis uſu nullam obſervari poſſe regulam tutiorem eâ quæ à B. Franciſco Saleſio traditur, ad communionem unaquâque hebdomade percipiendam, *introd. lib.* 11. *cap.* 20. Ubi cum canone quotidiè quem Gratianus Auguſtino attribuit, de conſec. diſt. 2. Et B. Bonaventuræ doctrinâ concinit. Vult autem hæc regula ut ſi quis non ab omni tantùm peccati mortalis labe, ſed etiam à quolibet venialium cul-

parum ſtudio immunis. Porro frequentem Sacræ Synaxis uſum non permittere iis qui cum puri ſint Lethalium peccatorum, ſtudio tamen culparum venialium aliquo tenentur irretiti, quid aliud eſt quam à *communione illos homines aliquandiu removere qui veniales tantum maculas contraxerunt.*

2. Non ſolum à B. Thomâ p. 3. q. 70. art. 10. in corp. ſed & à Concilio Tridentino ſeſſ. 22. cap. 6. innuitur non expedire ut fideles omnes ad Sacram Euchariſtiam quotidie accedant. Verumtamen conſtat multas eſſe ſanctioris notæ animas quæ non ſunt mortalis ullius peccati ſordibus inquinatæ: eæ ergo à communione removentur propter peccata venialia, aut etiam propter levia quædam minus benè ſe habentis animæ vitia quæ ne peccata quidem ſunt *Quia multoties in pluribus hominum multa impedimenta hujus devotionis occurrunt propter corporis indiſpoſitionem, vel animæ, non eſt utile omnibus hominibus quotidiè ad hoc Sacrementum accedere.* S. Th. lib. cit.

His quaſi cumulus accedat, decretorius hâc in re ejuſdem S. Thomæ locus alter *Quia interdum abſque mortali peccato actualis devotio impediri poteſt, cum diſtractiones variæ ipſam impediant, peccata venialia virtutum actum tollant; abſque peccato mortali poteſt effectus hujus Sacramenti impediri; ita quod aliquis augmentum gratiæ non conſequatur; nec tamen reatum peccati mortalis incurret, ſed fortè reatum peccati venialis ex hoc quod imparatus accedit* in 4. diſt. 12. art. 1. ad 3. ibi dicitur fore ut illi Sacramenti gratiam aut effectum non recipiant, imò eſſe cur timeatur ne ſe veniali peccato implicent, quo quid aliud agitur quam *à communione removentur ii homines qui veniales tantum maculas contraxerunt.* Idem legere eſt apud Suarem, *Laimanum de Euch. cap. 4. q. 1. & alios.*

IX. PROPOSITIO.

Pœnitentiæ Sacramentum abolent, innuuntque abſolutionem quæ in eo conceditur non eſſe niſi declaratoriam qui piis tum hominibus, tum mulieribus Sacram communionem permittunt non impertitâ prius abſolutione.

NONA propoſitio falſa eſt eumque morem quam temerè tam immerito comdemnat qui mos eſt admodum laudabilis & aliquoties uſurpandus.

Uſurpari quidem id debet ut, *piis tum hominibus, tum mulieribus ſacra communio permittatur, non impertitâ priùs abſolutione* (ſi modo verâ ſint pietate inſtructi, ſi ex religionis regulis vivant, ſibique & moribus ſuis intenti ſemper ac erecti invigilent) tum cum quaſdam tantum evagationes animi, negligentias, aliaque id genus leviora peccata confitentur, quæ vel involuntaria fuerunt, vel ſaltem voluntaria fuiſſe certò non ſciunt: tunc enim nullam pænitentiæ Sacramento materiam ſubjiciunt, aut ſi quæ ſit, anceps admodum eſt & ambigua, nullo forſan certò dolore, nullo firmo conſilio cautius deinceps ac conſideratius vivendi, comitata. Eſt ea quidem ſapientium & eruditorum Confeſſariorum conſuetudo ut Pænitentem jubeant alicujus gravis peccati, jam antea declarati & remiſſi confeſſionem integrare, ſed neque id omnes obſervandum ſibi eſſe arbitrantur, præſertim cum eâ de re nihil quidquam Eccleſia præcipiat, præterea reperiri poſſunt animæ quædam quarum ne unum quidem in tota vitâ grave flagitium extiterit, niſi quod ſaltem multoties accuſaverint: ita ut eſſet pertimeſcendum ne crebra illa & tandiu repetita ejuſdem peccati confeſſio in conſuetudinem abiret & jam ſine ullo doloris ſenſu fieret. Si quis confeſſarius ad illas redactus anguſtias, communionem ei permittat cui priùs abſolutionem non impertierit, ideone accuſabitur?

Cæterùm temerè, & ſine ullo fundamento propoſi-

tionis Author atrociſſimarum accuſationum tela intorquet. Etiamſi ille quem reprehendit ad communionem promoveret eos omnes qui venialia tantum peccata haberent non datâ priùs abſolutione, (qua in re profectò ab Eccleſiæ diſciplinâ reguliſque deflecteret) falſò tamen & nonniſi per calumniam is eſſe diceretur qui *Pœnitentiæ Sacramentum aboleret innueretque abſolutionem quæ in eo conceditur non eſſe niſi declaratoriam* ſi quidem poſſet ille nihilominus Sacramenti Pœnitentiæ & abſolutionis neceſſitatem agnoſcere ad peccatorum Lethalium quæ ſunt ejus certa materia remiſſionem. Jam, quanto iniquius in cauſâ tam diſſimili eadem accuſationis acerbitas uſurpatur ?

X. PROPOSITIO.

Qui dicunt ineſſe quidem in Sacerdote veram remittendorum peccatorum poteſtatem, ſed tamen gratiam reconciliationis peccatoris cum Deo non hominis operæ tribuendam, ſed à Chriſti Redemptoris Sanguine proficiſci, id illi furtim ac callidè inſinuant quod adverſus Catholicam Fidem Calviniſtæ ſemper objecerunt, nimirum, ſi ineſſet in Sacerdote vera hominem Deo reconciliandi facultas, inde ſecuturum illam reconciliationem opus hominis fore non Chriſti Redemptoris Beneficium.

DECIMA Propoſitio eſt apertè falſa, injuſta, plena malignitatis & calumniarum.

Qui dicunt ineſſe quidem in Sacerdote veram remittendorum peccatorum poteſtatem, ſed tamen gratiam reconciliationis peccatoris cum Deo non ab hominis operâ, ſed à Chriſti Redemptoris Sanguine proficiſci illi adeò non inſinuant furtim ac callidè quod adverſus Catholicam Fidem Calviniſtæ ſemper objecerunt, ut è contrario Catholicæ Fidei articulum certis claris ac maximè orthodoxis vocibus enuntient. Penes ſolum fere ordinem diſcrepant illa quæ tam acriter in propoſitione reprehenduntur, ab his Sacro-ſanctæ Synodi Tridentinæ Verbis *Quamvis abſolutio Sacerdotis alieni ſit beneficii diſ-*

penſatio, tamen non eſt nudum miniſterium ... Sed ad inſtar actus judicialis, quo ab ipſo, velut à judice ſententia pronuntiatur ſeſſ. 14. cap. 6. poſtrema Concilii verba ſignificant, *ineſſe in Sacerdote veram remittendorum peccatorum poteſtatem* priora verò *gratiam reconciliationis peccatoris cum Deo non ab hominis operâ, ſed à Chriſti Redemptoris ſanguine proficiſci*, alieni beneficii diſpenſatio.

Non ſatis patet quid ſit tandem in illis vocibus quas tam acerbè carpit propoſitionis Author undè tantopere offendi potuerit, vel quâ ſui parte ad errorem Calviniſtarum accedant. Non favent procul dubio Calviniſtis ea verba quibus aſſeritur *ineſſe in Sacerdote veram remittendorum peccatorum poteſtatem* latet ergo in altero propoſitionis membro venenum, & fortaſſe *Furtim ac callidè id inſinuatur quod adverſus Catholicam fidem, &c.* tamen nihil eſt Catholicæ Fidei & ſanæ Doctrinæ regulis conſonum magis quam illæ voces *reconciliationem peccatoris cum Deo non ab hominis operâ, ſed à Chriſti Redemptoris ſanguine proficiſci*, id profitentur Catholici omnes ut vana ac futilia Calviniſtarum objecta diluant: omnibus eadem fere verba Cardin. Bellarminus accommodat. Catholici... omnes uno ore clamant totam vim *Sacramenti Pœnitentiæ, ut aliorum omnium Sacramentorum à merito obedientiæ, paſſionis & ſatisfactionis Chriſti pendere ... Porro vim Sacramentalem, quæ efficienter atque inſtrumentaliter concurrit ad remiſſionem peccatorum propriè ac præcipuè in verbò quod Sacerdos Dei nomine pronuntiat, dum abſolvit, conſtituunt.*

XI. PROPOSITIO.

Qui dicunt Sacerdotes noſtros ſimplices tantum miniſtros eſſe meraque divinæ potentiæ inſtrumenta, qui ad inſtar actûs judicialis declarant quod in Cœlis à Chriſto efficitur, ii opponuntur ex adverſo Synodo Tridentinæ in quâ definitum eſt abſolutionem non eſſe ſimplex miniſterium declarandi peccata eſſe remiſſa.

UNDECIMA propoſitio in veritatem, charitatem & juſtitiam perindè peccat.

Enimvero peccat in veritatem, in charitatem & in juſtitiam qui authorem quempiam ejus erroris ac hæreſeos inſimulat quem errorem aut hæreſim adeò ille non docet ut contrariam quoque opinionem palam profiteatur. Id autem ab authore propoſitionis fieri nemo eſt quin videat. Contendit à Tridentinæ Synodi Doctrinâ diſceſſiſſe eum quem reprehendit : & tamen quas ab eo voces arripuit illæ Concilii Tridentini doctrinam ac ipſa penè verba repræſentant.

Nimirum ad profligandum errorem & Eccleſiæ dogma explicandum, ait Tridentina Synodus *Abſolutionem Sacramentalem*, *eſſe actum judicialem*, *vel judicium* ſeſſ. 14. Can. 9. aut, ut cap. 6. loquitur *pronuntiari ad inſtar judicii vel actus judicialis* quæ ſunt hâc in re decretoriæ voces. *Ad inſtar actus judicialis quo ab ipſo, velut à judice, ſententia pronuntiatur* atqui illa capitalis & decretoria vox *ad inſtar actus judicialis* reperitur in ſerie verborum ab ipſo propoſitionis authore exſcriptâ. Quo uno in fumos evaneſcit gravis illius & terrifica reprehenſio.

Equidem in illâ ipſa ſerie verborum Sacerdos appellatur ſimplex miniſter declarans. Quod non omnino videtur cohærere cum Concilio pronunciante abſolutionem à Sacerdote conceſſam non eſſe *nudum miniſterium*, declarandi peccata eſſe remiſſa. Verum divelli non debent hæc priora verba ab iis quæ ſtatim ſubſequuntur *ad inſtar actus judicialis* quibus poſtremis vocibus neceſſariò

illa ad Eccleſiæ & Concilii ſenſum deflectuntur. Hæc vox declarare eundem hic ſenſum habet ac pronuntiare, judicare, ſi quídem continuò additur (*ad inſtar actus judicialis.*

XII. PROPOSITIO.

Concilium Tridentinum ita expreſſè definivit ſufficere ad abſolutionem recipiendam, attritionem quæ vitam animæ non tribuit, imò quæ amore Dei omni vacua eſſe ſupponitur, ut anathemate feriat qui contrariam opinionem deffendunt.

DUODECIMA propoſitio falſa eſt, temeraria, ſcandaloſa, Tridentinæ Synodo contumelioſa, in praxi periculoſiſſima.

Ut huic propoſitioni, falſitas, temeritas, & aliæ quæ in eam congeſtæ ſunt notæ aſtruantur; tria tantum hic oſtendere ſufficiet illi Doctrinæ prorſus oppoſita. 1. Concilium Tridentinum neque expreſſè neque tacitè definiſſe attritionem, aut contritionem imperfectam de quâ loquitur omni amore Dei vacuam eſſe. 2. neque expreſſè decreviſſe idem Concilium ſufficere attritionem ad abſolutionem percipiendam. 3. *Anathemate non perculiſſe qui contrariam opinionem deffendunt.*

Conſuli poteſt ſeſſionis 14. caput 4. & Canon 5. ibi patebit quidnam de attritione aut imperfectâ contritione Synodus declaraverit ac decreverit.

Nedum vel expreſſè vel tacitè definiat amore Dei vacuam eſſe attritionem, eam contra characteribus deſignat ejuſmodi undè Theologi plures evincunt non poſſe non amorem Dei aliquem in illâ reperiri: enim vero vult Concilium ut deteſtationem peccati complectatur, ut excludat peccandi voluntatem, ut ſit cum ſpe veniæ conjuncta, ut oriatur ex cogitatione animi beatitudinis æternæ jacturam reputantis. *Contritio animi dolor ac deteſtatio eſt de peccato commiſſo... Illam verò contritionem*

imperfectam , quæ attritio dicitur . . . ſi voluntatem peccandi excludat , cum ſpe veniæ cap. 4. *quæ paratur per diſcuſſionem , collectionem & deteſtationem peccatorum . . . ponderando . . . amiſſionem æternæ beatitudinis , & æternæ damnationis incurſum.* cap. 5. quæ omnia ſine amore Dei quodam ſtare nullatenus poſſe Theologi multi probaverunt.

Ut habeatur brevitatis ratio duò tantum hìc referentur quæ illi ex Tridentino Concilio eruunt in favorem opinionis ſuæ conſectaria. Nimirum Sancta Synodus ſeſſ. *6.* cap. *6.* exponens qualis ab adultis debeat adhiberi præparatio ut gratiam ac juſtitiam in Baptiſmo percipiant poſtulat in iis quoddam divini amoris initium, cujus naſcentis amoris , quaſi neceſſariam appendicem eſſe innuit odium ac deteſtationem peccati. *Illumque tanquam omnis juſtitiæ fontem diligere incipiunt ; ac propterea moventur adverſus peccata per odium aliquod & deteſtationem , hoc eſt per eam pœnitentiam quam ante Baptiſmum agi oportet.*

Inde duo derivant illi Theologi in Pœnitentiæ Sacramentum. 1. attritioni ineſſe vel præire debere iſtud divini amoris initium , quandoquidem , quæ illius amoris appendix eſt , peccati deteſtationem includat.

2. Ut gratia , vel juſtitia in Sacramento Pœnitentiæ percipiatur , non minùs , imo magis neceſſarium eſſe illud divini amoris intium , quam ut in Baptiſmi Sacramento. Huc ea revocari poſſunt quæ differit Concilium de ſatisfactionis neceſſitate. ſeſſ. 14. cap. 8. *ſanè & divinæ juſtitiæ ratio exigere videtur , ut aliter ab eo in gratiam recipiantur qui ante baptiſmum per ignorantiam deliquerint , aliter vero qui ſemel à peccati & Dæmonis ſervitute liberati , & accepto Spiritûs Sancti dono , ſcientes templum Dei violare & Spiritum Sanctum contriſtare non formidaverint.* Si difficilius , ut par eſt , gratia Dei recuperatur in Pœnitentiæ Sacramento , quam in Baptiſmo accipitur , debet ergo ad illud æquè perfecta , aut etiam aliquanto perfectior intimi cordis præparatio adhiberi : quod ſecus accideret , ſi in eâ quæ præmittitur Baptiſmi Sacramento , præparatione quidam Dei amor ineſſet , non item in eâ quæ Pœnitentiæ Sacramento.

Jam ſufficiatnè ad abſolutionem in Sacramento Pœnitentiæ recipiendam attritio, id verò noluit Sancta Synodus expreſſè definire. Illud tantum declaravit, etiamſi ſuaptè virtute & abſque Sacramento juſtum non efficiat peccatorem, tamen eum illâ ad Dei gratiam in Sacramento obtinendam diſponi. *Et quamvis ſine Sacramento Pœnitentiæ per ſe ad juſtificationem perducere peccatorem nequeat; tamen eum ad Dei gratiam in Sacramento Pœnitentiæ impetrandam diſponit* cap. 4.

Quod non temerè & in conſultò Synodi Patribus excidit. Cum enim primò ita inſtructum fuiſſet decretum, ut in eo declararetur ſufficere unâ cum Sacramento attritionem, *Sufficere ad hujus Sacramenti conſtitutionem*, Joannes Emilianus, Tudetanus antiſtes qui propugnabat neceſſariam eſſe ſimul cum Sacramento contritionem perfectam, objecit iis Concilii vocibus controverſam apud Theologos opinionem condemnari. Evicit hæc admonitio ut decretum Sancta Synodus caſtigaret, juberetque vocum illarum loco, eas quæ hodie leguntur, ſubſtitui.

Tantum abeſt ut hic definiatur expreſſe ſufficere unâ cum Sacramento attritionem, ut potius declaretur dirimi quæſtionem illam nondum poſſe, adeoque eſſe permittendum ut integrum ſit de eâ, prout ſuum cuique ingenium & ſua conſcientia ſuggeſſerint, ſentire.

Superfluum jam eſſet oſtendere anathematis fulmen in eos non detorſiſſe Concilium qui non faterentur ad abſolutionem in Sacramento recipiendam ſufficere attritionem. Negavit id in ipſo Concilio Tridentino Epiſcopus quem Sancta Synodus adeò non anathemate perculit ut ejus rationibus morem geſſerit decretumque mutandum curaverit. Præterea ex ſolâ Canonis 5. lectione manifeſtum eſt non latam anathematis ſententiam fuiſſe niſi in eos qui contenderent imperfectam ejuſmodi contritionem non eſſe verum & utilem dolorem, ad gratiam in Sacramento recipiendam non præparare, ſed reddere hominem hypocritam & magis peccatorem, poſtremò dolorem qui ex eâ procreatur coactum eſſe non ſpontaneum & à voluntate profluentem *Si quis dixerit eam contritionem quæ paratur per diſcuſſionem, collectionem & de-*

teſtationem peccatorum quâ quis recogitat annos ſuos in amaritudine animæ ſuæ, ponderando peccatorum ſuorum gravitatem, multitudinem, fæditatem, amiſſionem æternæ beatitudinis, & æternæ damnationis incurſum, cum propoſito melioris vitæ, non eſſe verum & utilem dolorem, nec præparare ad gratiam, ſed facere hominem hypocritam & magis peccatorem. demum illam eſſe dolorem coactum & non liberum ac voluntarium; anathema ſit.

XIII. XIV. PROPOSITIO.

Qui dicunt abſolutionem validè conferri non poſſe niſi iis qui contritionem habent aliquâ charitate animatam, perinde eſt, ac ſi dicerent abſolutionem validè conferri non poſſe niſi iis qui prius ſunt in gratia conſtituti, & Deo per contritionem perfectam quâ vita reſtituitur anima, reconciliati.

ABSOLUTIONEM Sacramentalem præcipuo ſuo effectu fraudant, & apertè Concilio Tridentino adverſantur qui dicunt contritionem quam abſolutioni neceſſariò præire oportet animatam eſſe debere eâ charitate quæ vitam animæ tribuat.

Duobus conſtat harum propoſitionum falſitas atque injuſtitia. 1. Quod in iis confundantur ac permiſceantur duæ à ſe invicem diverſiſſimæ opiniones. 2. Quod affirmetur eas apertè Tridentino Concilio adverſari, quantumvis neutra fuerit à Synodo condemnata, quantumvis utraque à Theologis Catholicis quondam propugnata fuerit & etiamnum propugnetur.

Duarum illarum opinionum qui priorem defenderent nonnulli in ipſo Concilio Tridentino reperiuntur, nonnulli qui poſteriorem. Qui petierunt ut in iis diſpoſitionibus recenſendis quæ ad juſtificationem præparant *aliquis charitatis actus inſereretur* ii procul dubio, non erant in eâ ſententiâ ut putarent hominem per actum quemdam amoris Dei, per quoddam initium charitatis, per contritionem charitate aliqua animatam, poſſe in

gratiam reſtitui aut Deo reconciliari, ſi quidem ill
actum hunc ab ipſâ virtute charitatis ſecernebant, qua
ſine virtute nemo vel in gratiâ conſtituitur vel Deo re-
conciliatur: Neque in dubio eſt, quin affirmaveri
Tuditanus Epiſcopus contritionem quam abſolutioni præ-
ire neceſſe eſt, animatam eſſe debere eâ charitat
quæ vitam animæ tribuat, ſiquidem ille ad recipien-
dum Sacramentum perfectam contritionem requiri con-
tendebat.

Facilè quivis intelligere poteſt duas illas opiniones ma-
gno à ſe invicem intervallo diſtare: poſſe enim juxt
priorem ſententiam affirmari *validè non conferri abſolutio-
nem niſi iis qui contritionem habent aliquâ charitate ani-
matam* tametſi non idem cum alterius placiti fautoribu
cenſeatur, videlicet *abſolutionem validè conferri non poſſ
niſi iis qui priùs fuerint in gratiâ conſtituti.* Qui charita-
tis initium in contritione ad Sacramentum neceſſarium po-
ſtulant Theologi bene multi, non ideo arbitrantur pe
eam aliqua charitate animatam contritionem juſtitiæ ho-
minem reſtitui. Unus hic omnium loco nominabitur Eſtiu
qui ſuam de illa re mentem ſic expromit. *Ex iis quæ dic-
ta ſunt ad diſt. 23. lib. 3. manifeſtum relinquitur eſſe quamdam
charitatem ſeu dilectionem Dei, quâ diligitur ſicut diligen-
dus eſt, id eſt, ſuper omnia, quæ peccatorum remiſſionem an-
tecedat, juxta illud Luc. 1. remiſſa ſunt ei peccata mult
quia dilexit multum. in* 4. diſt. 17. art. 3. ad 6.

At verò Tuditanus Antiſtes diſerte tenet ac defendit
per illam contritoinem ad recipiendum Sacramentum ne-
ceceſſariam hominem quidem juſtitiæ reſtitui, ſed virtu-
tute tamen Sacramenti cujus illa votum continet: *opus eſſ
contritione perfectâ; nec tamen hinc argui per Sacramentum
peccata non remitti, quippe quæ Sacramentum jam inveni
remiſſa præeuntis contritionis efficacitate: Si quidem aiebat,
ipſa contritio id præſtat virtute Sacramenti, cujus votum in
eâ continetur.* Hoc quoque diſertè declarant quotquot
etiamnum hanc opinionem tuentur, ut videre eſt in libris
ad eam propugnandam nuper exaratis. *Epiſcopus Caſtor.
lib. 1. cap. 31. de contritione Lovanii. an. 1678. amor Pœni-
tens.*

Quod attinet ad illam partem propoſitionis ubi dicitur hac opinione *Sacramentalem abſolutionem præcipuo ſuo effectu fraudari* id diluitur Tuditani Epiſcopi verbis ſupra memoratis. Cæterum illa difficultas nullatenus attingit primam opinionem, juxta quam ait Eſtius *Converſio*, id eſt contritio aliqua charitate animata, *tollit peccatum quantum ad actum, non tamen ſtatim quoad reatum qui plerumque permanet donec Sacramento ſolvatur* loco cit. ad 5.

XV. PROPOSITIO.

Falſum eſt ab Eccleſiâ Catholicâ formam Græcorum deprecativam approbari.

DECIMA quinta propoſitio vera eſt vel falſa pro variâ quæ aſſignabitur verbo (approbari) ſignificatione; adeoque explicatione indiget.

Si ea vis eſſe dicitur vocis illius ut ſolemnem quandam & diſertam approbationem denotet, vera propoſitio eſt. Neque enim juxta hunc ſenſum Eccleſia Catholica formam Græcorum deprecativam approbavit, quia videlicet nuſquam aut ullo generalis alicujus Concili canone, aut alio quovis ſolemni ritu pronuntiavit bonam eſſe formam deprecativam quæ apud Græcos uſurpatur

Sin, id ab Eccleſiâ cenſendum eſt *approbari*, quod & obſervatur nunc & eſt multis jam ante ſæculis inter varios Eccleſiarum ritus obſervatum, quod in omnibus, quæ ipſius authoritate eduntur, Euchologiis ac ritualibus libris extat, quod tametſi in ipſius oculis, ac templis fiat non arguit tamen, non conqueritur, non mutari jubet verum eſt, juxta hunc ſenſum, qui profecto maxime obvius eſt *ab Eccleſia Latina formam Græcorum deprecativam approbari.* Unde ſequitur propoſitionem hanc falſam eſſe ac temerariam eoque ſpectare ut diſſentionem & divortium græcam inter & latinam Eccleſiam foveat.

Ut ne res altius quam à Concilio Florentino repetatur, nuſquam in eo Latini conqueſti ſunt de formâ aliiſquè in adminiſtrando Pænitentiæ Sacramento ritibu

Græcorum. Rebus pace compoſitis lectoque Fidei decreto, nonnullas adhuc græcis latini quæſtiones propoſuerunt, rationemque ab eis quorumdam à ſuis diſcrepantium uſuum repetiêre. Una ex illis quæſtionibus ſpectat Pœnitentiæ Sacramentum, quid ſit cur Græci tum Epiſcopi tum Sacerdotes peccata ſua ſacrificium Miſſæ celebraturi, non deponant. At vero de illius Sacramenti formâ nihil omnino quæſitum eſt. Iis quæſtionibus omnibus græci fecerunt ſatis. In duabus poſtremis hæſerunt, quarum quidem altera ad Matrimonii diſſolubilitatem, altera ad electionem Græci Patriarchæ pertinebat. Paucis poſt diebus juſſit eos Summus Pontifex convenire. De illo duplici capite conqueſtus eſt, ſimul quod Epheſinus Antiſtes à Concilio deceſſiſſet ſuccenſuit. Sed in has querelas prius non deſcendit quam agnoviſſet in eadem ſecum, illos fide eſſe. *Nos Fratres Dei Beneficio ſumus fide conjuncti.* In Actis Conc. Flor. poſt ſeſſ. 25. & definit. Conc.

Cito inter utramque Eccleſiam diſſidium recruduit, ſed nihil uſquam hac in partè Latina Eccleſia Græcis exprobavit, neque uſum illum mutari voluit aut improbavit in iis qui pacem cum ipſâ vel initam ſervaverunt vel de integro inierunt. Poſt multas quæ præteritis ſæculis, & hoc etiam ineunte prodierant Euchologii ac libri Græcorum Ritualis editiones, noviſſimè anno 1633. Venetiis cuſa ſunt & in vulgus emiſſa. Id eis permittitur ut ad illos ſe libros accommodent, ut illis adhæreant, ut in omnibus ſequantur. Et vero ita ſe Romæ gerunt, ita in aliis Catholicis Urbibus, ita in noſtris etiam Templis in quibus admittuntur, neque tamen in iis precibus quas ad Pænitentiæ Sacramentum uſurpant quidquam vel addere jubentur vel immutare.

Verùmtamen non agitur de cæremoniâ quadam quæ ſit ad libitum, quæ nullius momenti ac ponderis cenſeri debeat, quæ ferri poſſit pacis ac concordiæ cauſâ, tametſi non approbetur: agitur forma eſſentialis, adeoque valor vel nullitas ipſius Sacramenti, cujus autem Sacramenti, & quam neceſſarii? Nequit græcis objici quod in adminiſtrando pœnitentiæ Sacramento ea formâ utantur quæ nec valida ſit, nec legitima, quin ſimul

Eccleſiâ Latina in crimen adducatur æternæ plurium animarum damnationis, quippè quæ id permittat aut ſaltem diſſimulet ac patiatur. Tolerat in græcis reſipiſcentibus Eccleſia quidquid poteſt piè & abſque ſupremi numinis offenſâ tolerare, verum palam & apertè denuntiat, nolle ſe, nec ſi maximè vellet, poſſe eouſque videri indulgentem, ut, ſi quid ineſſet in eorum ritibus quod fidelium animarum detrimento conduceret id vel comprobet, vel ſilentio prætermittat. *Licet Græcos in diebus noſtris ad obedientiam Sedis Apoſtolicæ revertentes fovere & honorare velimus; mores ac ritus eorum, in quantum cum Domino poſſumus, ſuſtinendo: In his tamen, illis deferre nec volumus, nec debemus, quæ periculum generant animarum, & Eccleſiaſticæ derogant honeſtati. Conc. Later.* 4. cap. 4.

In eâ quidem inſtitutione quam Clemens 8. an. 1595. inſtrui juſſit de ritibus græcorum, cavetur, ut ſi quando græci Sacerdotes abſolutionem cuipiam è Latinâ Eccleſiâ impertiant, quod ipſis licebit urgente neceſſitate, illam formam uſurpent quæ præſcribitur in Concilio Florentino, hoc eſt in decreto Eugenii 4. ad Armenos quod ſub illius Concilii finem editum eſt, eique formæ, ſi libuerit ſolitas ſuas preces adjiciant. *In caſu neceſſitatis Presbyteri Græci Catholici poſſunt Latinos abſolvere. Utantur formâ abſolutionis in Generali Concilio Florentino præſcriptâ, & poſteâ ſi voluerint, dicant orationem illam deprecativam quam pro formâ hujuſmodi abſolutionis dicere tantum conſueverunt.*

Sed id etiam oſtendit ab illo Pontifice probatam fuiſſe formam deprecativam quâ græci in Eccleſiæ ſuæ homines utuntur. Dum enim præcipit, ut, ſi formam ſuam deprecativam adhibeant in quopiam è Romanâ Eccleſiâ abſolvendo, formam prætereâ Latinorum adſciſcant, hoc ipſo per eum iis licet nihil omninò ſuæ illi formæ adjicere, dum abſolutionem homini græco concedunt. Poſſunt intra ſe ſuos ritus ad litteram obſervare, ex quibus formam abſolutionis deprecativam eſſe Summus Pontifex confitetur. Refertur decretum illud in Bullario. Eſt inter Clementis VIII. Bullas trigeſima quarta §. 3.

Contendit quidem Arcudius formam Pœnitentiæ Sacramenti, quale à Græcis adminiſtratur, nequaquam illis precibus conſtare, quæ in ipſorum Euchologiis leguntur, ſed aliis quibuſdam indicativis aut abſolutis vocibus quæ in iis item non extant, quas quidem voces græci multi ignorant vel omittunt, alii vero pronuntiare ſolent pœnitentem dimittendo, nimirum Ἔχω σε συγκεχωρημένον. habeo te veniâ donatum: quæ profectò voces non magis ad rationem Sacramenti pertinent quam quæ à nonnullis Confeſſariis dum Pœnitentem dimittunt, proferuntur, *Vade in pace*, aut *Vade & noli amplius peccare. At non extat ejuſmodi forma in Euchologio? Equidem fateor; neque enim, ſi extaret, in recenſendis aliorum opinionibus tantopere laboraſſem. Eſt tamen frequens, & in ore multorum Confeſſariorum quotidiè verſatur, licet major pars Græcorum ex ignorantiâ quod neſciant totam vim latere in his paucis verbis, eâ non utantur; qui autem utuntur, ex uſu quotidiano vocem quodammodo corruperunt, locoque*, συγκεχωρημένον, *vulgari & corrupto vocabulo dicunt* συχωρημένον. Arcudius de Sacr. pœnit. cap. 3. hanc Arcudii conjecturam ſecutus eſt in ſuis ad Græcorum Euchologium notis Pater Goar. in orationes ſuper Pœnitentes. p. 676. & 677.

Hic neceſſe non eſt ſententiam illam refellere, quæ re maturius expenſâ, corruit ex ſe omnino. Neque obſervabitur nullatenus conſonare ejuſmodi placitum doctrinæ Clementis VIII. verbis modo relatis expreſſæ. Satis eſt monuiſſe, juxta hanc ipſam & aliam quamvis opinionem, extra omnem controverſiam eſſe poſitum, ab Eccleſiâ Latina non improbari, ſed potius permitti & approbari maximè formam quâ græci utuntur in adminiſtrando pœnitentiæ Sacramento, qualiſcumque tandem illa ſit & quibuſvis vocibus enuntiata.

Qua in re falſitas ac temeritas eminet hujus decimæ quintæ propoſitionis, in qua cum Author agnoſcat formam Græcorum deprecativam eſſe, ut eſt, affirmet tamen eam ab Eccleſiâ Latina non comprobari.

XVI. PROPOSITIO.

Qui docent ab Eccleſiâ Catholicâ formam deprecativam quâ Græci abſolutionis loco utuntur approbari, eaſque ex ipſo conſenſu Doctorum in rei natura unum & idem quid eſſe, ii ab uſitatis Eccleſiæ tramitibus deflectunt, Doctrinam inſolentem profitentur, eoque adducunt ut credatur poſſe formam illam in Eccleſiâ Latinâ legitimè uſurpari.

QUONIAM hujus ac præcedentis propoſitionis eadem natura & ratio eſt, nec ullum inter utramque diſcrimen intercedit niſi quod præter falſitatis notam quam illa impugnatæ à ſe opinioni inurit, hæc eamdem novitatis atque inſolentiæ criminibus oneret, ex iis quæ in priorem illam propoſitionem congeſta ſunt, quid de hâc poſteriori ſentiendum ſit, æſtimari poteſt.

XVII. PROPOSITIO.

Juxta Fidei regulas non poteſt forma Pœnitentiæ, niſi imperativus ſenſus attribui, aut, quod tutius eſt, abſolutus, nequaquam verò deprecativus.

QUANTUMVIS captioſis ac fallacibus verbis circumſcribatur decima ſeptima propoſitio, facilè tamen deprehenditur id eam moliri ut aſtruat falſæ rei fidem, faciatque ut quod ad religionis articulos non pertinet pro religionis tamen articulo habeatur.

Si ea mens fuit Authoris hujus propoſitionis ut de formâ Græcorum loqueretur, aut de aliâ illa formâ qua quondam in Eccleſiâ Latinâ adminiſtratum eſt Pœnitentiæ Sacramentum, docent plures Theologi utramque deprecativam eſſe, hoc eſt utramque ejuſmodi vocibus conſtare quæ ſint fuſæ ad Deum à Sacerdote preces in gratiam Pœnitentis. De uſu Eccleſiæ græcæ ad præcedentem pro-

poſitionem diſputatum eſt. Qui volunt eam fuiſſe undecim aut duodecim prioribus ſæculis, Eccleſiæ Latinæ conſuetudinem ut abſolutionem concederet per orationem & preces non verò per has voces *Ego te abſolvo* illi ſententiam ſuam probant tum ex antiquis Ritualibus libris in quibus nullum veſtigium extat illorum verborum, tum ex iis quæ referuntur in ſummâ manuſcriptâ Petri Cantoris *de Sacramentis* tum ex iis quæ fatetur Sanctus Thomas eo ipſo loco ubi formam abſolutam aſtruit ac tuetur. opuſc. 22. in reſponſione ad 1. & 2. objectionem.

Certiſſimum eſt nunquam fuiſſe ab Eccleſiâ proſcriptam Theologorum illorum opinionem, nec ſine temeritatis notâ dici poteſt eam Fidei regulis adverſari. *Poteſt ergo juxtà Fidei regulas Pœnitentiæ formæ ſenſus deprecativus attribui*, evidens enim eſt formæ deprecativæ ſenſum ineſſe utique deprecativum.

Si vero loqui intendit ille Author de formâ quæ nunc in Eccleſiâ Latinâ uſurpatur, docuit quidem Sancta Synodus Tridentina ſeſſ. 14. cap. 3. eam in his vebis eſſe poſitam *Ego te abſolvo, &c.* ſed nullibi definitum eſt non poſſe illis vocibus ſenſum deprecativum aſſignari.

Poteſt integrâ atque illibatâ fide duplex in his verbis ſenſus diſtingui, alter indicativus & abſolutus, qui genuinus eſt, ſeque primum offert animo: alter Paulo remotior & deprecativus. Ut enim Sacerdos in adminiſtrando Pœnitentiæ Sacramento, duplicem quaſi perſonam gerit, hinc quidem judicis cui ſubjacet Pœnitens, illinc vero interceſſoris ac Patroni qui Deum pro eodem Pœnitente deprecatur: ita pariter poteſt abſolutio ſpectari ſimul ut actus authoritatis ac juris in Pœnitentem, ſimul ut interceſſio & oratio apud Deum. Hanc duplicem Sacerdotis quaſi perſonam non obſcurè deſignat Concilium Tridentinum, dum ait abſolutionem eſſe ſimul *alieni Beneficii diſpenſationem & actum judicialem* ſeſſ. 14. cap. 7. Eamdem clarius adhuc expreſſam videas in illa oratione quam plerique Rituales libri à Sacerdote, priuſquam ad audienda peccata accedat, recitari vel jubent vel hortantur. *Qui me indignum, propter magnam tuam*

tuam miſericordiam, miniſtrum feciſti Officii Sacerdotalis, & me exiguum, humilemque mediatorem conſtituiſti ad orandum & intercedendum ad Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum Filium tuum peccatoribus, & ad pœnitentiam revertentibus.

Eâ diſtinctione multi Theologi ſe ſe ab iis Patrum locis expediunt, in quibus tum aliorum Sacramentorum, tum præſertim Pœnitentiæ formæ, nomen orationis addicitur. *Secundo reſpondemus vocari orationem & ſupplicationem, quia licet ſit actus juriſdictionis reſpectu Pœnitentis qui abſolvitur, tamen debet eſſe quaſi humilis oratio reſpectu Dei.* Gamach. de Sacr. Pœnit. cap. 6. Idem reperire eſt apud Silvium in 3. partem q. 84. art. 3. *poteſt etiam dici, & quidem conformiter menti S. Leonis, quod ipſam Sacerdotalem abſolutionem vocet ſupplicationem, eâ ratione quâ & aliorum Sacramentorum formæ, licet, effectivè proferantur, dicuntur tamen à Sanctis Patribus preces vel orationes, quia ſcilicet quatenus proferuntur à legitimo miniſtro cum intentione conferendi Sacramenti, ſunt tacita quædam invocatio divinæ potentiæ.* Apud Vaſquezium, ad eumd. artic. dub. 3. n. 13. Dicitur autem ſupplicatio, aut oratio, ipſa forma, non quia per modum deprecationis proferatur, ſed quia locum habet orationis, cum ſtatim præſto adſit divina majeſtas verbis ſui miniſtri operans remiſſionem peccatorum.

Verum etſi poſſit illæſis Fidei regulis Sacramenti Pœnitentiæ forma deprecativo ſenſu donari, ut modo explicatum eſt, fatendum tamen uſque eam eſſe actum verè juridicum, & quaſi ſententiam abſolutionis. Id Statuit Sancta Synodus Tridentina. ſeſſ. 14. cap. 6. & Can. 9. quod ita eſſet, etiamſi forma Sacramenti Pœnitentiæ foret deprecativa, ut Vaſquezius obſervat. n. 7. *Denique quod deprecationis formâ quis uteretur, in abſolutione peccatorum, non eſſet in cauſâ, quominus diceretur habere poteſtatem abſolvendi, & verè abſolvere.*

XVIII. PROPOSITIO.

Confeſſio Peccatorum Secreta ita eſt ex Chriſti Domini inſtituto ut ſi palam illa fieret hoc ipſo deſineret eſſe Sacramentalis, juxta Decretum Concilii Tridentini.

DECIMA octava propoſitio falſa eſt ac temeraria tum in jure, tum in facto. In jure quidem, quod aſſerat *confeſſionem peccatorum ſecretam ita eſſe ex Chriſti Domini inſtituto, ut ſi palam illa fieret, hoc ipſo deſineret eſſe Sacramentalis* in facto autem, quod in ejus rei argumentum *Concilii Tridentini Decretum* adducatur.

Eâ de re ſententiam ſuam aperit Tridentina Synodus, duobus in locis Seſſionis 14.

Ita loquitur cap. 5. *Cæterum quod ad modum confitendi ſecretò apud ſolum Sacerdotem, etſi Chriſtus non vetuerit quin aliquis in vindictam ſuorum ſcelerum, & ſui humiliationem, cum ob aliorum exemplum, tum ob Eccleſiæ offenſæ ædificationem, delicta ſua publicè confiteri poſſit, non eſt hoc tamen divino præcepto mandatum, nec ſatis conſultè humanâ aliquâ lege præciperetur; ut delicta, præſertim ſecreta publicâ eſſent confeſſione aperienda. Unde cum à Sanctiſſimis & antiquiſſimis Patribus, magno, unanimique conſenſu, ſecreta confeſſio Sacramentalis, quâ ab initio Eccleſia Sancta uſa eſt, & modo etiam utitur, fuerit ſemper commendata; manifeſtè refellitur inanis eorum calumnia qui eam à Divino mandato alienam, & inventum hominum eſſe, atque à Patribus in Concilio Lateranenſi Congregatis, initium habuiſſe, docere non verentur.*

In Canone vero 6. habetur *Si quis negaverit Confeſſionem Sacramentalem vel inſtitutam, vel ad ſalutem neceſſariam jure divino, aut dixerit modum ſecretò confitendi ſoli Sacerdoti quem Eccleſia Catholica ab initio ſemper obſervavit & obſervat, alienum eſſe ab inſtitutione & mandato Chriſti, & inventum eſſe humanum, anathema ſit.*

Facilè intelligitur nequaquam illis vocibus decreviſſe

Concilium fore ut Sacramentalis deſineret eſſe confeſſio ſi palam fieret. Multum intereſt utrum dicatur non præ-„ cipi à Deo publicam confeſſionem ; non expedire ut præ-„ cipiatur ab hominibus, Sacramentalem Confeſſionem, „ ſemper fuiſſe in Eccleſiâ uſurpatam, poſtremò eam inſti-„ tutioni ac præcepto Chriſti non adverſari, quomodo loquitur Concilium, an ſtatuatur *Confeſſionem peccatorum Secretum ita eſſe ex Chriſti Domini inſtituto, ut ſi palam illa fieret, hoc ipſo deſineret eſſe Sacramentalis.* Quapropter, ut apertum eſt, calumniatur Tridentinam Synodum Author propoſitionis quippè qui id ab ea decretum fuiſſe affirmet, quod revera non decrevit.

Ex quibus conſtat nihil quidquam definiiſſe Concilium quo propoſitionis Author niti poſſit imò falſum id & ipſius Concilii verbis contrarium eſſe quod decretum ab eo & definitum fuiſſe affirmat. Id patebit adhuc liquidius ſi diligenter attendantur ea quæ ex cap. 5. deſumpta ſunt. Ibi declarat quidem Sancta Synodus nullo divino mandato præcipi publicam confeſſionem, &c. ſed prius obſervaverat eam non fuiſſe à Chriſto vetitam, illâ poſſe uti peccatorem, *in vindictam ſuorum ſcelerum, & ſui humiliationem, cum ob aliorum exemplum, tum ob Eccleſiæ offenſæ ædificationem.* Non ſubdit Concilium Sacramentalem fore ejuſmodi confeſſionem, verum id ex ipſis verbis facilè colligitur. Et ſanè qui ſic peccata ſua palam Sacerdoti confeſſus fuiſſet nemini dubium eſſe poteſt quin ad impetrandam ab illo veniam, eadem ſecreto iterare non teneretur.

Illud etiam accedit ut ex Concilio Tridentino inde neceſſitas exurgat peccata ſua confitendi quod nequeat Sacerdos, ut potè judex in Pœnitentiæ Sacramento, ſententiam ferre ſuam niſi prius pœnitentis ſtatum cognoverit *conſtat enim Sacerdotes judicium hoc incognita cauſa exercere non potuiſſe, &c.* Unde meritò deducitur æque poſſe ſententiam abſolutionis à Sacerdote ferri poſt publicam ac poſt ſecretam confeſſionem, quandoquidem utraque pariter notitiam peccatorum ſubminiſtrat. Statue cymbam in alto mari refertam hominibus, procellis ita jactatam ut certum & ineluctabile naufragium ſit. Si contingat

ut peccata ſua illi homines confiterentur ſurdo cuidam Sacerdoti à quo exaudire nequeant quin ab aliis ſimul omnibus audirentur; num idcircò Sacramentalis eſſe defineret ea confeſſio quia publica eſſet? num illius intuitu non poſſet Sacerdos Sacramentalem abſolutionem impertire?

Confeſſio ſecreta peccatorum in Eccleſiâ ſemper obtinuit, rejecti ſunt quicumque eorum palam declarandorum neceſſitatem invehere voluerunt, ſed nuſquam ejuſmodi publicæ confeſſiones nullius valoris æſtimatæ ſunt.

Sanctus Leo Summus Pontifex in Epiſtolâ ad Epiſcopos Italiæ condemnat ac prohibet quemdam uſum qui in iis locis invaluerat, cogendi peccatores ut ſcelera ſua palam recitarent: ſed eum morem reprehendit qui à Pœnitentiâ deterrere plurimos potuiſſet, non jubet ea peccata de novo declarari quæ publicè anteâ declarata fuerant: imo laudat atque extollit illorum hominum fidem qui morem hunc ſecuti fuerant: obſervat tantum modo neceſſariam non eſſe eam quæ publicè fit, confeſſionem, ſed ſatis eſſe ſi quis peccata ſua ſecretò apud Sacerdotem deponat. *Sufficit enim illa Confeſſio quæ primùm Deo offertur, tum etiam Sacerdoti qui pro delictis pœnitentium precator accedit Epiſt.* 90. *num.* 136. *ad Epiſcopos per Campaniam, Sumnium, ac Picenum Conſtitutos.*

Non hîc exquiretur diligentius extetne aliud aliquod prioribus ſæculis impreſſum publicæ cujuſquam Confeſſionis veſtigium. Non deeſſet fortaſſe quærentibus quanquam conſtat morem hunc nunquam fuiſſe neceſſario obſervandum nec ubique vulgò receptum aut uſurpatum: ſed ad profligandam propoſitionem hanc decimam octavam ſatis eſt quod publicam ejuſmodi confeſſionem Chriſtus non prohibuerit. Id autem conceptiſſimis verbis declarat Concilium Tridentinum.

XIX. PROPOSITIO.

Concinunt cum Calviniſtis & Doctrinam infinito à veritate ſpatio diſtantem amplectuntur qui volunt poſſe Eccleſiam ob ſecreta peccata publicas pænas imperare.

DECIMA nona propoſitio falſa eſt, temeraria & quadamtenus ſchiſmatica, ut potè quæ eam Eccleſiæ poteſtatem detrahat quæ poteſtas conſequitur ex authoritate ipſi à Chriſto conceſſa, quâ etiam uſam illam eſſe prioribus ſæculis non immeritò poteſt affirmari.

Id ultro conceditur neque quodvis Lethale crimen, neque cogitationis ac ſimplicis deſiderii peccata pœnitentiæ publicæ fuiſſe obnoxia, ſed eſt procul dubio cur credatur publicas olim pœnas ob publica & occulta flagitia perinde fuiſſe impoſitas, cum ea nullo diſcrimine habeantur Sacris canonibus pœnas ejuſmodi palam ſubeundas, decernentibus. Id ipſum etiam agnoſcit Catechiſmus Romanus *quod etiam in occultis criminibus, quæ graviora eſſent, interdum fieri ſolitum erat.* De Sacram. Pœnit. n. 43.

Si quis hoc ſibi certis argumentis probari voluerit, legat caput 10. Libri à Tertulliano ſcripti de Pœnitentiâ. Canonem 34. Epiſtolæ Canonicæ Sancti Baſilii & Homiliam L. Sancti Auguſtini. Qui Sermo eſt in nova editione 351. cap. 4.

Qua in re utitur Eccleſia eâ poteſtate quam à Chriſto accepit. Et quidem peccatum ſecretum agitur eo loci ubi Chriſtus varios reprehenſionis fraternæ gradus præſcribit: Hinc eſt, ut obſervat Sanctus Auguſtinus ſermone 92. aliàs 6. de Verbis Domini, quod velit Chriſtus ut ab admonitione ſecreta ducatur exordium *inter te & ipſum ſolum quia enim ait Sanctus Doctor, ſecretum fuit, quando in te peccavit, ſecretum quære cum corripis quod peccavit.* Jam vero quod primæ illi admonitioni, quod etiam ſecundæ quæ ſecreto utique fit obſiſtatur, eſt illud etiam ſecretum peccatum. Verumtamen permittit Chriſtus ut

vulgetur illud peccatum, ut Eccleſiæ deferatur, ut in illud pœna aut excommunicatione publicâ animadvertatur: *Si Eccleſiam non audierit &c.* idquè conceſſæ a ſe Sacerdotibus poteſtatis vi; *Amen dico vobis, quæcumque alligaveritis, &c.*

Si quis olim exiſtimaverit eam ſemper Eccleſiæ fuiſſe diſciplinam ut ſecretas ob ſecreta, publicas nonniſi ob publica peccata pœnas injungeret, ille ſe in facto continuit, dixit tantummodo nunquam, ſaltem vulgò, pœnas publicas propter occulta peccata fuiſſe ab Eccleſiâ imperatas, ſed non eouſque progreſſus eſt ut Eccleſiæ poteſtatem negaret aut circumcideret, ut aſſereret aliter agere eam non poſſe. Id profectò nullibi alias quam in iſta propoſitione reperiatur.

Eſt illa quæ proſcribatur eo dignior quo profertur audacius, neque enim contendit tantum nuſquam in ſecreta peccata pœnis publicis Eccleſiam animadvertiſſe, imò ne poſſe quidem, ſed etiam ſuperbo ac contumelioſo verborum apparatu affirmat *Concinere cum Calviniſtis & doctrinam infinito à veritate ſpatio diſtantem amplecti qui volunt poſſe Eccleſiam ob ſecreta peccata publicas pœnas imperare.*

XX. PROPOSITIO.

Doctrinam deffendunt Arcano Confeſſionis & Synodi Tridentinæ menti è Diametro oppoſitam qui tametſi fateantur maximam ſemper fuiſſe criminum Sacerdoti declarandorum neceſſitatem, volunt tamen, ad Confeſſionis eſſentiam non pertinere utrum publica ſit an ſecreta ſed ad aliquod diſciplinæ caput quæ fuerit Epiſcoporum authoritate immutata, quod perindè eſt ac ſi dicatur poſſe Epiſcopos hoc in negotio agere ad libitum, eorumque arbitrio relinqui ut vel ſecreta peccata palam declarari jubeant pœnâ nullitatis Confeſſionis vel ſecreto tantum declarari permittant.

VIGESIMA propoſitio quam inſolenter tam falſò reprehendit eam propoſitionem cujus prior pars vera eſt; poſterior ut potè factum aliquod attingens, apud Theolo-

Prior pars notatæ propoſitionis hæc eſt; ad Confeſſionis eſſentiam non pertinere, utrum ſecreta ſit an publica, quod veriſſimum eſt, ut conſtat ex iis quæ ad decimam octavam propoſitionem adducta ſunt, momentis, ut etiam docent Theologi maximè omnibus noti ac familiares, v.g. Layman de Sacram. Pœnit. cap. 6. n. 1. aſſert. 11. ubi Sanctum Bonaventuram citat in 4. diſt. 17. part. 3. art. 1. quæſt. 3. & Navarrus in Manuali ſuo cap. 2. n. 8.

Poſterior pars affirmat iſtud ad aliquod diſciplinæ caput pertinere quod ſit Epiſcoporum authoritate immutatum. Sunt quidem voces illæ Paulo generaliores nimirum innuere videntur aliquandiu viguiſſe peccatorum palam declarandorum conſuetudinem, eamque in Secretam confeſſionem, Epiſcoporum authoritate deſiiſſe: quæ ſententia ſuperius in undeviceſimæ propoſitionis examine convellitur ubi declaratum eſt non modo nunquam in Eccleſiâ neceſſariam fuiſſe publicam peccatorum confeſſionem, ſed etiam infrequenter admodum, nec niſi in privatis quibuſdam Eccleſiis uſurpatam eam fuiſſe, ſi modo alicubi mos ille obtinuerit.

Verumtamen etiamſi is ſenſus eſſe diceretur vocum illarum, non idcirco dignæ eſſent quas Author propoſitionis ita contumelioſè inſectaretur. Eſſet quidem facti quæſtio leviter & temerè aſſerta, ut loquitur Sacra Facultas Pariſienſis in Lutheri cenſura. Cenſ. in propoſ. Luth. tit. 3. de Confeſſi. Prop. 2. quæ aſſertio aliquo Forſan ex Origenis & Sozomeni loco qualis in hiſtoriâ tripartitâ refertur, negligenter lecto niteretur, aut etiam alteriùs cujuſvis authoris fide, v. g. Maldonati è Societate Jeſu, qui ſic loquitur de 3. condit. Confeſſ. *non eſt neceſſarium ad eſſentiam ut confeſſio ſit ſecreta, quia longò tempore facta eſt publicè in Eccleſiâ.* At qui Factum aliquod leviter, aut etiam temere aſſerit, ille dici non poteſt *doctrinam tueri Confeſſionis Arcano è diametro oppoſitam*, ſi quidem quicumque publicam confeſſionem audiſſent, ii eam æque tectam ac clauſam ſervare tenerentur, ac qui audit ſecretam; neque illi dici poteſt *Doctrinam defendere Synodi Tridentinæ menti è diametro oppoſitam* ſi quidem Tridentina Synodus id dumtaxat obſervavit publicam Confeſſionem non fuiſſe à

Chriſto Domino præceptam, nec expedire ut in Eccleſiâ præcipiatur.

Quam iniquius & abſque ullo colore rationis eædem illæ voces ab Authore propoſitionis in eum ſenſum aguntur quem haudquaquam, ut patet, obtinent. *Quod perinde eſt* (*inquit*) *ac ſi dicatur, hoc in negotio poſſe Epiſcopos agere ad libitum, eorumque arbitrio permitti ut, &c.* Nemo eſt quin videat hîc apertè calumniari Authorem propoſitionis eamque ſignificationem, illis vocibus affingere quæ nullam habeat cum naturali ac genuino ipſarum ſenſu cognationem. Dum quis pronuntiat neque ab ipſo Chriſto neque prioribus Eccleſiæ ſeculis latam eſſe legem illam quâ qui ſacris ſunt ordinibus initiati, cælibem vitam agere tenentur, ſi ſubdatur iſtud ad diſciplinam pertinere quæ fuerit Epiſcoporum authoritate immutata, non ideò privati cujuſvis antiſtitis arbitrio permittitur ut in ea re agat ad libitum illâque cælibatùs lege ſuæ provinciæ Eccleſiaſticos vel obligare poſſit vel liberare. Idem dici poteſt de quibuſvis aliis diſciplinæ capitibus quæ cum neque à Chriſto Domino inſtituta, neque aliquandiu ſaltem obſervata fuerint, alicujus deinceps Concilii Generalis decreto, aut unanimi Eccleſiæ totius conſenſu ac uſu fixa ſunt & ſtabilita.

Sed nihil neceſſe eſt ad ſenſum ita Laxum ac generalem interpretari voces iſtas, *utrum Confeſſio publica ſit vel ſecreta, id ad aliquod diſciplinæ caput pertinere, quod ſit Epiſcoporum authorite immutatum.* Ut ſua illis verbis veritas aſtruatur ſufficit ſi aliquod tempus poſſit aſſignari quo tempore publicæ Confeſſionis uſus alicubi obtinuerit quantùmvis perperam, uti accidit eorum Epiſcoporum culpâ quos S. Leo in Epiſtola ad 18. propoſitionem citatâ reprehendit, qui uſus poſtmodùm Epiſcoporum authoritate ſit abrogatus, nullo mandato, nulla lege editâ ut qui priùs peccata ſua palam confeſſi eſſent eadem ſecreto confiteri juberentur. Certè ſufficit ſi publica confeſſio, in pluribus Eccleſiis aliquandiu viguerit. Atqui multi ita eſſe affirmant, ex quibus eſt Petrus Soto Inſtit. Sacerd. de Confeſſ. lect. 11. quo loco probat, publicam ejuſmodi confeſſionem, non minus quam ſecretam, fore Sacramentalem.

XXI.

XXI. PROPOSITIO.

Periculum eſt ne irrita omnino & nullius ad ſatiſfactionem pretii ſint quæcumque ante abſolutionem pœnæ luuntur, niſi præcedat reconciliatio cum Deo per contritionem : Siquidem nullum opus ſatisfactorium eſſ poteſt, aut meritorium niſi quis in ſtatu gratiæ ſit conſtitutus.

VIGESIMA prima propoſitio falſa eſt, erronea tum antiquo tum præſenti Eccleſiæ uſui contraria, in conſectariis, quæ inde erui poſſunt, periculoſiſſima, valet plurimum ad deterrendos à Pœnitentiæ Sacrament peccatores, aut ad impediendum quominus ſe ad illud recipiendum; ut par eſt, comparent atque accingant.

Varia quidem eſt Theologorum de bonis operibus quæ extra ſtatum gratiæ fiunt, opinio. Quidam illis ſatisfactionis, ac meriti etiam de congruo, nomen denegarunt Dominicus Soto in 4. diſt. 19. quæſt. 1. art. 4. & Suare de Sacram. Pœnit. diſput. 37. ſect. 2. n. 4. contendun non poſſe ne de congruo quidem ſatisfacere qui in peccato verſatur. Verum hæc ſubtiliter potius & argutè quar ſolidè differunt, ut in locis citatis videri poteſt. Id intendunt potiſſimum ut ſententiam refellant Scoti, ut aiun & quorumdam aliorum, quos cenſuiſſe affirmant, con donatâ ſemel peccati culpâ, poſſe in quovis ſtatu pœn quæ luenda ſupereſt, fieri ſatis, etiam abſque ullâ vel habituali vel actuali gratiâ, etiam in inferno. Ita ſententiar illam explicat Soto §. Quæſtio, & Suarez n. 2. & 3. A idem Scoto ne de congruo quidem mereri qui in ſtatu peccati eſt. Ibid. §. ex hâc *opus quod extra gratiam fit*, *diſt.* 4. q. 2. *art.* 6. *latè monſtravimus*, *nullius eſt meriti neque vero de congruo*, *alioqui*, *ut ait Paulus*, *gratia no eſſet gratia*, *ſaltem non haberet perfectam rationem gratiæ*, *congruitas eſſet in opere*, *quod ad ipſam diſponit* Soto loc cit.

Verùm quamvis penes verba diſcrepent ab aliis il

Theologi, in re tamen ipſâ conſentiunt. Fatentur omnes ejuſmodi pœnas ac bona opera non eſſe inutilia. Et vero conſtanter id apud Catholicos teneri & licet ſolemnibus verbis definitum non fuerit cum ipſis tamen Fidei capitibus affinitate quadam conjunctum haberi debet, illis pœnis ac bonis operibus has ſaltem quæ ſequuntur ineſſe utilitates.

1. Valent illa ad præparandam juſtitiæ recipiendæ animam, ad promerendum aliquatenus, ſaltem per modum diſpoſitionis, divinam gratiam & veniam peccatorum. Sicut enim fide certum eſt contritionem imperfectam, tametſi non reddat ſanctitati hominem, bonam tamen ac utilem eſſe, animamque ad gratiam ſuſcipiendam præparare, ut eſt in Concilio Tridentino definitum ſeſſ. 14. Can. 5. ita pariter non procul diſtat à Fidei religione, periculum nullum eſſe ne irritæ pœnæ ſint, irrita bona opera quæ à peccatore fiunt habituali quidem gratiâ deſtituto ſed juvante actuali & *Spiritus Sancti impulſu, non adhuc quidem inhabitantis, ſed tantum moventis; quo pœnitens adjutus viam ſibi ad juſtitiam parat.* Concil. Trid. ſeſſ. 14. cap. 5.

Hinc eſt quod Sanctus Joannes *dignos Pœnitentiæ fructus* poſtulet ab eis, qui ſua ſibi peccata remitti volunt. Quos à peccatorum ſordibus abluturos ſe Baptiſmatis lavacro ſpondebant Apoſtoli, ab iis ſigna pœnitentiæ quædam petierunt. Sancti Patres & univerſa Eccleſia peccatores ſemper hortati ſunt ut ultrices à ſe pœnas repeterent antequam ad abſolutionis gratiam aſpirarent, quam illi pretium ſatisfactionis appellaverunt. *Quam porro ineptum, quam iniquum pœnitentiam non adimplere, & veniam delictorum ſuſtinere? hoc eſt pretium non exhibere, ad mercem manum emittere.* Tertull. de Pœnit. cap. 6. Poſtremò id magna curâ Sacerdotibus inculcaverunt ut priuſquam abſolutionem peccatoribus impertirentur, perpenderent diligenter ac indagarent quibus illi pœnis & laboribus peccata ſua expiaſſent. *Cauſæ penſandæ ſunt, & tunc ligandi atque ſolvendi poteſtas exercenda, videndum eſt quæ culpa præceſſit, aut quæ ſit pœnitentia ſecuta poſt culpam* S. Greg. Homil. 26. in Evang.

2. Valent etiam illi labores ad impetrandam æternæ, quæ peccato debetur, pœnæ condonationem. Cum enim illa æternæ pœnæ condonatio ipſius peccati remiſſioni connexa ſit atque obligata quæ res ad alteram impetrandam valet, eadem alteri pariter obtinendæ inſervit.

3. Divinam iram avertunt, removent omnino aut ſaltem valdè minuunt temporales pœnas quas vult Deus ob peccatum infligere. Id probat S. Thomas exemplo Achab. Regis. Supplem. quæſt. 14. art. 5. *Verumtamen diminutionem, vel dilationem temporalis pœnæ merentur ejuſmodi opera ſicut patet de Achab.* 3. Reg. 21.

Id etiam probat adductum à Concilio Tridentino Ninivitarum exemplum. Sic enim habet ſeſſ. 14. cap. 4. ubi de contritione imperfecta loquitur. *Hoc timore utiliter concuſſi Ninivitæ, ad Jonæ prædicationem plenam terroribus pœnitentiam egerunt, & miſericordiam à Domino impetrarunt.* Non erant in gratiâ conſtituti Ninivitæ, ſi quidem, ut ait Concilium, illam duntaxat imperfectam contritionem habebant, illumque divinæ iræ timorem qui per ſe non efficit hominem juſtum. Docent tamen cum ſcripturæ tum ſacroſancta Synodus id effeciſſe populum hunc in eo ipſo ſtatu degentem, jejuniis ac reliquis ejuſmodi operibus ſuis ut divinam iram placaret & impendentes ſibi pœnas averteret.

Huc etiam congeri poſſent ea Concilii cap. 8. verba. *Neque verò ſecurior ulla via in Eccleſiâ Dei unquam exiſtimata fuit, ad amovendam imminentem à Deo pœnam, quam ut hæc pœnitentiæ opera homines cum vero animi dolore frequentent.* Non ſolos ad illa pœnitentiæ opera juſtos vocat Eccleſia, verum etiam peccatores. Imo videntur illi ad ea inſtigari vehementius, quandoquidem iis eſt ab imminente pœnâ & juſtitia Dei ultrici metuendum magis.

Vix ac ne vix quidem tria hæc ad iſtam propoſitionem vigeſimam primam quadraverint. Licet hujus propoſitionis Author diverticulum ſibi aliquod ad effugium reliquiſſe ex induſtria videatur, dum implicatis adeò ambagibus verbiſque ita fallacibus & captioſis ſententiam ſuam intricavit, tamen ſi modo bona fide agere voluerit fateatur neceſſe eſt *periculum nullum eſſe ne irritæ omnino*

& nullius ad ſatisfactionem pretii ſint quæcumque extra gratiæ ſtatum pœnæ luuntur ; etenim ſi triplicem quam retulimus, ſecum utilitatem importent dici nullatenus poteſt non eſſe eas neque *ſatisfactorias*, *neque meritorias*.

Porrò inter omnes Theologos ac Catholicos, qui tres illas ejuſmodi pœnarum utilitates non agnoſcat, reperire eſt omnino neminem. Idcircò probat Cardinalis Bellarminus, idque unanimi Catholicorum omnium conſenſu receptum eſſe & â Solis hæreticis negari innuit. *Actum pœnitentiæ quatenus ab auxilio, gratiæ & à libero arbitrio procedit, & hominem diſponit ad juſtificationem, ipſius juſtificationis cauſam dici poſſe aliquo modo etiam efficientem* de Sacramento Pœnit. lib. 2. cap. 12. Licet enim ibi agat de contritione, manifeſtum tamen eſt, hanc eſſe illius mentem ut principium aliquod generale ſtabiliat quod ſit omnibus Pœnitentiæ actibus commune. Quin etiam dum explicat quemadmodum ſatisfactio divinam juſtitiam placet & expiet peccatum, monet lectorem ut adeat ea quæ de contritione diſſeruit. *Quod ſi veteres Patres interdum actionibus humanis tribuere videntur, ut Deum ex inimico amicum reddant, atque adeò pro expiandâ culpâ ſatisfaciant, interpretandi ſunt de ſatisfactione ex congruo, non ex condigno, ut Libro Superiore diximus de vi & merito contritionis* lib. 4. cap. 1.

Hæc ſunt momenta graviſſima quibus adducta quondam eſt, & etiamnum adducitur Eccleſia ut pœnas ſubeundas imponat etiam iis, quibus, ut fiat de illorum pœnitentia certior, aut aliis de cauſis, non ſtatim concedendam eſſe abſolutionem judicat. Sive autem illæ pœnæ ante abſolutionem & extra gratiæ ſanctificantis ſtatum exhauſtæ, effectum ſuum ſortiantur ex opere operato, ut probat Iſambertus, diſput. ultimâ *Non ſolum ex naturâ operis* ut loquitur S. Thomas in eo loco quem Iſambertus citat, *ſed etiam ex vi clavium quatenus pars Sacramenti* ſive alio quovis modo, certè ſuus illis effectus non deeſt, *periculum non eſt ne irritæ omnino & nullius ad ſatisfactionem pretii ſint*. Non peccat quæ eas imponit Eccleſia, ſed maximè diſtat ab Stolida quam toties Montaniſtis & Novatianis objecit immanitate, qui pœnas

imperarent ejuſmodi quæ inutiles eſſent & ad veniam recipiendam non præpararent. *Nihil enim agendum eſt fruſtra, omnis autem pœnitentia agenda eſt .... porro fruſtra agitur, ſi veniâ caret.* Sunt hæc Catholicorum verba quæ ipſe ſibi Tertullianus objicit poſtquam in errorem conceſſit Montaniſtarum. de Pœnit. cap. 3.

Illis etiam principiis nititur Sanctus Thomas, dum confeſſarios admonet ut rationem ducant laborum à pœnitente exhauſtorum, ut pro acceptis habeant, ut tantumdem ab iis quas injungere debent pœnis deducant, ut leviores imponant pro majori quibus ille ſe præmunierit, bonorum operum numero. *Quanto eſt major contritio, tanto magis diminuit de culpâ, & quantò aliquis plura bona facit in peccato exiſtens, magis ſe ad gratiam contritionis diſponit; & ideo probabile eſt, quod minoris pœnæ ſit debitor, & propter hoc deberent à Sacerdote diſcretè computari, ut ei minorem pœnam injungat, inquantum invenit eum meliùs diſpoſitum.* Suppl. q. 14. art. 3. 1.

Denique hoc fundamento ſtat communis, ut vocat Cardinalis à Lugo, Theologorum omnium ſententia quæ docet poſſe aliquando Confeſſarium à Pœnitente, etiam ritè ad recipiendam abſolutionem comparato, exigere ut pœnis imperatis defungatur, priuſquam hanc illi impertiat. Poſt quam ille Cardinalis propoſitionem hanc probavit *Confeſſarium poſſe differre abſolutionem per aliquot dies, licet pœnitens ſit legitime diſpoſitus* n. 167. eamdem confirmat. n. 170. *Ex communi Doctrinâ Theologorum qui dicunt poſſe Confeſſarium aliquandò obligare pœnitentem, ad implendam pœnitentiam ante abſolutionem; quod licet non poſſit facere per modum vindictæ & punitionis, poteſt ſaltem facere per modum medicinæ, quando judicat id neceſſarium vel utile pœnitenti; ex eo quod ſoleat facilè omittere poſteà pœnitentias ſibi impoſitas, vel ut Confeſſarius certus ſit de pœnitentiâ impletâ, vel ob alios fines, ut docent Suarez, Reginaldus, & alii, quos refert & ſequitur Bonacina.* De Pænit. diſt. 5. q. 5. S. 3. Pun. 2. n. 20. de Lugo.

Qui volunt verum eſſe illud factum, eamque fuiſſe priſtinæ Eccleſiæ conſuetudinem, ii ſententiam ſuam multis argumentis muniunt. Adducunt illi ea quæ in Montaniſtas ac Novatianos Patres antiqui ſcripſerunt. Quibus nihil magis familiare eſt quam ut illis hæreticis exprobrent ac crimini vertant quod tametſi ipſis cum Eccleſiâ Catholicâ conveniat, eamque in imperandis ejuſmodi pœnis imitentur, tamen peccatores quibus illas injunxerunt veniæ ſpe non erigant ac ſuſtentent. Extat illud argumentum in Libro Tertulliani de pudicitiâ cap. 3. in Epiſtolâ Cypriani 52. ad Antonianum, ſub finem. Idem reperias apud Pacianum Epiſt. 1. Ambroſium de Pœnit. lib. 1. cap. 16. & lib. 11. cap. 9. Eadem conſuetudo veteris Eccleſiæ probatur ex Epiſt. S. Leonis 91. nunc 83. ad Theodorum Forojulienſem, ex Canone 21. Concilii 3. Toletani, ex capite 7. primæ Innocentis primi Summi Pontificis Epiſtolæ, poſtremo ut alia mittantur, ex his ut putatur, Zephyrini Papæ verbis quæ à Tertulliano Montaniſtâ facto referuntur & refelluntur de Pudicitiâ cap. 1. *Ego Mœchiæ & fornicationis delicta pœnitentiâ functis dimitto.*

Conſtat quidem maturatam aliquando neque ſemper ad integram uſque ſatisfactionis expletionem dilatam abſolutionem fuiſſe, cujus rei fidem faciunt Ss. Cypriani & Leonis epiſtolæ; quin etiam, ubi hæc in Eccleſiâ conſuetudo cœpit obtinere, ut plures gradus ac variæ quaſi pœnitentiæ publicæ ſtationes diſtinguerentur, volunt Authores bene multi conceſſam abſolutionem fuiſſe priuſquam ad ultimam ventum eſſet illarum ſtationum; verum neque illæ neque aliæ quævis exceptiones unquam impedierint, quominus ſit hæc vulgatiſſima inter Catholicos Authores opinio, ut generatim loquendo, conceſſa non fuerit abſolutio niſi poſt expletam ſi non omnino, ſaltem magnâ ex parte ſatisfactionem.

Si verum eſt factum illud; ſi *fuit id prioribus Eccleſiæ ſæculis conſtanter obſervatum ut ne daretur abſolutio niſi poſt expletam ſatisfactionem* quid jam ſupereſt? Quamvis enim hic ordo fuerit poſtmodum inverſus, tamen ſitne ille maximè rectus ac ſimplex, nullius ferè momenti quæſtio eſt;

tes abſolvi non debere. Quæ voces damnant omnino tum præſentem Eccleſiæ morem; tum eum etiam qui olim ut modo obſervatum eſt, in quibuſdam ſaltem occaſionibus adſciſcebatur. Liquidum eſt illam Eccleſiæ conſuetudinem eâ quæ in propoſitione arguitur ſententiâ, non damnari; neque enim inſinuat illa opinio, non debere nunc à peccatis ſuis abſolvi qui ſatisfactione ſibi impoſitâ nondum omnino defunctus eſt. Sixtus 4. Conſtit. 17. licet ea. p. 3.

Quod attinet ad cenſuram quæ dicitur à Facultate Pariſienſi edita die 1. Julii an. 1641. nulla neque illo die, neque toto deinceps anno extat quæ ad præſens argumentum pertineat. Nec verò uſquam reperietur damnatam à Facultate Pariſienſi fuiſſe opinionem illam quæ tantopere in propoſitione reprehenditur.

XXIII. PROPOSITIO.

Errant vehementer & turpi ac deflendâ ignorantiâ laborant qui cum abſolutione Sacramentali fori interioris permiſcent & confundunt ritus antiquos publicæ, Canonicæ & Cæremonialis abſolutionis quæ vigente priorum ſeveritate ſæculorum, palam & extra Pænitentiæ Sacramentum ob ſcandaloſa quædam ac publica flagitia quorum punitio ad forum exterius pertinet, nonniſi poſt perfectam omnino ſatisfactionem ſcandali emendandi cauſâ concedebatur, quæve nullatenus erat Sacramentalis.

VIGESIMA tertia Propoſitio evidentem habet cum vigeſimâ ſecundâ cui conſequens eſt Doctrinæ ſimilitudinem; hoc ipſo temeraria eſt & falſa. Hinc etiam eminent projecta Authoris audacia & injuſtitia.

Nullus eſt, quod ſciatur, Catholicus ſcriptor qui Sacramentalem à publicâ Canonicâ & Cæremoniali abſolutione non decernat. Ex illâ utriuſque abſolutionis diſtinctione exurgit reſponſio ad ea quæ hæretici adverſum nos ex 12. nunc Cypriani epiſtolâ depromunt, ubi lex

gitur abſentibus Epiſcopis ac Presbyteris abſolutionem quandam fuiſſe à Diaconis conceſſam.

Verum dum loquitur propoſitionis Author de iis qui Sacramentalem abſolutionem à canonicâ & cæremoniali non diſtingunt, facile intelligitur, id eum ſibi proponere ut eos perſtringat ac denotet quos in præcedenti propoſitione impugnavit, qui affirmant, *id fuiſſe prioribus Eccleſiæ ſæculis conſtanter obſervatum ut ne daretur abſolutio niſi poſt expletam ſatisfactionem.* Duplicem illam abſolutionem ideo diſcriminat, ut ſignificet, in more poſitum fuiſſe ut abſolutio Sacramentalis, ineunte, publica vero deſinente demum ſatisfactionis tempore concederetur. Ut autem declinet ac eludat multa Patrum & Conciliorum loca ex quibus probatur abſolutionem datam non fuiſſe niſi poſt expletam ſatisfactionem, ea ille ita vult interpretari quaſi exteriorem quandam abſolutionem, merè cæremonialem, & à Sacràmentali diſtinctam denotent.

De ipſa quæſtione nulla hic controverſia inſtituitur de qua nihil quidquam ab Eccleſia decretum fuiſſe, jam antea declaratum eſt. Si qui ſint qui propugnatam ab Authore propoſitionis opinionem ſequantur ii ipſi non potêrunt quin propoſitionem condemnent, multumque in eâ, ſi modo penitus introſpicere voluerint, non audaciæ modo & malignitatis ſed etiam temeritatis ac falſitatis deprehendant; idque in duobus præcipuè quæ illa propoſitio complectitur.

1. Sub falſa imagine repræſentat ille Author ſententiam quam impugnat atque ut aliquem colorem quærat erroris & ignorantiæ nominibus quibus eam opinionem obruit, maligne inſinuat duo quædam in eâ confundi, quæ revera non confunduntur, neque certè confundi ullomodo debent. Et vero qui ab Authore propoſitionis impetuntur, eos Sacramentalem cum publicâ Canonicâ & cæremoniali abſolutione non confundere, vel ideo patet quod fateantur illi conceſſam multoties fuiſſe Sacramentalem abſolutionem ob peccata quædam quæ pœnitentiæ publicæ non erant obnoxia adeoque publicâ, canonicâ & cæremoniali abſolutione non indigebant. Accedit quod [illegible]em agnoſcant cæremonialem aut à pœnis Canonicis

abſolutionem datam aliquando fuiſſe ab iis quibus poteſtas non erat Sacramentalem à peccatis abſolutionem conferendi. Reliquum igitur eſt ut vel Author propoſitionis opinionem oppugnet ejuſmodi cui patrocinatur nemo, vel ſi adverſus explicatam modo ſententiam inſurrexit, eam miſere deformet, aliter quam ſe habet exponat ejuſque defenſoribus imponere voluerit.

2. Erroris & deflendæ ignorantiæ notas inurit, huic ita deformatæ à ſe opinioni. Ea certè nomina infliguntur inſulſæ & abſurdæ prorſus ſententiæ quæ nullum niſi ignobilem & labefactatæ apud homines æſtimationis, ſui defenſorem agnoſcat, at vero quod illis omni contumelia ac vituperio plenis vocibus indignè traducatur validis licet argumentis nixa & apud pleroſque Theologos recepta opinio, id illæſâ charitate, juſtitiâ, veritate, fieri non poteſt. Atqui talis eſt Sententia ab authore propoſitionis impetita. Legantur quæ in præcedentis propoſitionis examine dicta ſunt.

Sed quoniam ideo in crimen erroris ac deflendæ ignorantiæ adducuntur quos impugnat propoſitionis Author, quod de Sacramentali à peccatis abſolutione intelligant ea quæ ille de cæremoniali & publica à pœnis canonicis abſolutione interpretatur; haud abs re fuerit oſtendere, nullam hâc in re neque erroris neque ignorantiæ labem reperiri: Duo tantum ad id SS. Cypriani & Leonis loca proferentur.

S. Cyprianus qui multis Epiſtolis & toto ſuo quam longus eſt de lapſis tractatu, id unum agit ut evincat concedendam non eſſe abſolutionem etiam iis quibus martyrum rogatu ſolito citius indulgebatur niſi poſt decurſum aliquod ſatisfactionis tempus, ita loquitur: *Cæterum ſi quis præpropera feſtinatione temerarius remiſſionem peccatorum dare ſe cunctis putat poſſe, aut audet Domini præcepta reſcindere, non tantum nihil prodeſt, ſed & obeſt lapſis. Tract. de lapſis.* Nemo ſanè dixerit, errare vehementer & turpi ac deflendâ ignorantiâ laborare qui verba illa de remiſſione peccatorum aut abſolutione explicaverit.

S. Leo epiſtolam ſuam 91. in nonâ editione 83. ad Theodorum Forojulienſem ideò ſcribit, ut ei denunciet, dene-

gandam non eſſe reconciliationem neque communionem iis qui eam in extremo vitæ articulo poſiti efflagitaverint Sacramentalem procul dubio abſolutionem illi flagitabant, hanc ipſam iis indulgeri vult S. Cyprianus. Id ſatis ſignificat Sanctus ille Pontifex, dum ait eos tam parvo mortis diſcrimine eſſe ut *vix inveniat ſpatium vel Confeſſio Pœnitentis vel reconciliatio Sacerdotis* deinde dum adjicit *verum ut dixi etiam talium neceſſitati ita auxiliandum eſt, ut & actio illis pœnitentiæ & communionis gratia ſi eam etiam amiſſo vocis Officio, per judicia integri ſenſus poſtulant, non negetur* cap. 5.

Ex his patet velle Sanctum Leonem idque ex Eccleſiæ regula ut abſolutio Sacramentalis ante ſatisfactionem concedatur iis hominibus quibus grave quoddam periculum mortis imminet. Atqui non minus apertum eſt eandem ab eodem regulam afferri ut quæ abſolutio neceſſitate urgente ante decurſum ſatisfactionis ſtadium indulgebatur, ea, extra neceſſitatis caſum nonniſi poſt exhauſtos omnino ſatisfactionis labores impertiatur *ut & confitentibus actionem Pœnitentiæ darent, & eoſdem ſalubri ſatisfactione purgatos ad communionem Sacramentorum per januam reconciliationis admitterent* c. 11.

Ita ratiocinantur illi Theologi quorum ſententiam perſtringit Author propoſitionis. Efficax ſit illud argumentum necne, certè ideo tantum hic affertur ut pateat non poſſe illud *erroris & deflendæ ignorantiæ inſimulari.*

Sunt & alia quæ in eadem propoſitione merito notari & carpi poſſent.

Significat v. g. ille Author canonicam quam vocat abſolutionem, adeoque ſatisfactionem publicam quâ illa concludebatur non cecidiſſe *niſi in publica quædam eaque atrociſſima flagitia quorum punitio ad forum exterius pertinet. Verumtamen ex iis quæ ad 6. propoſitionem obſervata ſunt, conſtat publicam ſatisfactionem ob ſecreta etiam flagitia fuiſſe impoſitam.*

Præterea, nullum alium, ut videtur, effectum, nullam aliam ſolemnis ejuſmodi abſolutionis, & quod conſequens eſt, pœnitentiæ publicæ, rationem agnoſcit ille Author præter ſcandali emendationem. Erat tamen vetus hæc Ec-

Digitized by Google

cleſiæ diſciplina pluribus aliis iiſque maximi momenti rationibus atque argumentis fundata. Nimirum hæc in primis Eccleſia intendebat, ut peccati contagio reprimeretur, curſus frænaretur, malitia plecteretur, ut placaretur ira Dei, miſericordia flecteretur, ut ſanarentur inflicta peccatoris animæ vulnera, ut ille ſe ad gratiam recipiendam abjectione ſui voluptatumque omnium præciſione præpararet, &c. Ad extremum, non eſt dubitandi locus, quin publicæ illæ pœnæ effectum eundem obtinuerint & eodem fine impoſitæ fuerint quos exponit Concilium Tridentinum ubi de quavis ſatisfactione loquitur, *ſeſſ.* 14. *cap.* 8.

Ex his omnibus patet propoſitionem hanc vigeſimam tertiam non minus temerariam ac injuſtam eſſe quam quæ præcedit, atque adeo æque damnari hanc debere ac illam cui affinitate quadam devincta eſt.

XXIV. PROPOSITIO.

Sublatum eunt omnem Pœnitentiæ & Euchariſtiæ uſum, qui perſuadere volunt non licere peccata ſua confiteri extra Diœceſim imo ne extra paræciam quidem ſuam. Efficax eſt dura hujuſmodi atque imperioſa lex ad conflandum Pœnitentiæ Sacramento odium.

VIGESIMA quarta propoſitio falſa eſt, ſcandaloſa, temeraria, regulis ac Canonibus Sanctorum Conciliorum contraria, idonea quæ ſubruat Hierarchiam, quæ perturbet concentum illum atque Harmoniam quâ fideles tenentur legitimis paſtoribus ſuis adhærere ac eorum poteſtati ſubjacere.

Illa propoſitio cenſuram continet hujus alterius propoſitionis: *Non licet peccata ſua confiteri extra Diœceſim, imo ne extra paræciam quidem ſuam.* Quamobrem ſi vera ſit hæc ultima propoſitio, ſi ſancta, ſi ordini in Eccleſiâ tenendo conſentanea, quæ illam condemnat periculoſior eſt eò quò fellis arrogantiæ plenior.

Norunt omnes non licere apud eum Sacerdotem peccata deponere neque abſolutionem ab illo recipere qui poteſtatem abſolvendi non habeat, eam vero poteſtatem nihil aliud eſſe quam juriſdictionem ipſi in certum fidelium numerum conceſſam. Ex illo Sacerdotibus collato jure exurgit quædam in fidelibus ſubjacendi neceſſitas ita ut quemvis pro libito confeſſarium eligere nequeant, ſed eos adire teneantur qui ſunt ipſis attributi. Id Statuit Tridentina Synodus ſeſſ. 14. quâ doctrinâ ſtat quidquid de caſibus reſervatis docet idem Concilium.

Cum igitur Epiſcopus in omnes ſuæ Diœceſeos, Parochus, in omnes parœciæ ſuæ fideles jus obtineat, ſequitur privati cujuſdam arbitrio non permitti, *ipſi non licere*, ſubducere ſe præſulis ſui juriſdictioni, ſi extra Diœceſim, aut Parochi, ſi extra parœciam peccata ſua depoſitum eat. Eſt hæc legitima & à multis ſæculis in Eccleſia comparata ratio. Id obtinebat multo ante regulares exortos tempore. Ille mos non modo non in deſuetudinem abiit dum ad Hierarchiæ quædam miniſteria admiſſi regulares ſunt, ut etiam novum inde robur acquiſierit, ſiquidem ita illi admiſſi fuerunt ut ſemper ratio duceretur antiqui illius & longo uſu conſecrati ordinis, ut ei ſe ipſi ſubjicerent.

Sed quemadmodum regulam generalem non deſtruunt ſed confirmant potius ac quaſi muniunt peculiares exceptiones, ita pariter hæc regula quæ in ſe veriſſima eſt, *non licere extra Diœceſim, imo ne extra parœciam quidem ſuam peccata deponere*, certis quibuſdam exceptionibus reſtringitur quæ illam non tam peſſumdant quam ſtabiliunt magis ac novis viribus adaugent.

Eſt vulgo recepta & in pietate fidelium poſita conſuetudo ut ſi quis itinere ſuſcepto à ſuâ Diœceſi peregrinetur liceat peccata ſua probato in ea ubi eſt, Diœceſi, Presbytero confiteri, qui uſus bona fide ac pietate Chriſtianorum nixus atque fundatus non prodeſt ſi iſtud fiat pravo animo & , ut vocant, fraude ac dolo malo, nimirum ut ſe quis Epiſcopi cui eum divinæ mentis providentia ſubjecit juriſdictioni furetur ac ſurripiat. Vult Sanctus Carolus tanquam inconfeſſum haberi qui ea mente at-

que conſilio in aliam Diœceſim peccata ſua confeſſurus migraverit. *Qui ad Confeſſarium etiam regularem in alienâ Diœceſi commorantem deditâ operâ ſe conferens, peccata ſua ſit Confeſſus, niſi Confeſſarius ille, & ab Epiſcopo loci & à confitentis ordinario ad confeſſiones audiendas probatus erit, ei tanquam inconfeſſo Parochus Euchariſtiæ Sacramentum ne præbeat. Illius præterea ordinarius cujus Confeſſionem ille Sacerdos non probatus audierit, ne eum patiatur in ſuâ Diœceſi Confeſſiones per biennium audire, neque ibidem concionari* Concil. 3. Prov. p. 1. de iis quæ ad Pœnit. Sacr. pertinent; quod iterum inculcat in 3. Synodo Diœceſanâ ubi loquitur de Confeſſione Paſchali. Idem videre eſt in mandatis Synodalibus Gratianopolitanæ Diœceſeos tit. 6. art. 6. n. 38. quid eâ de re ſentirent jam diu aperuerunt Theologi 33. in deciſione an 1666. typis mandatâ caſu 28. ad 3. quæſtionem.

Eſt hoc etiam in more poſitum ut quamvis Sacerdoti non liceat ad Confeſſionem admittere eum qui de ſua paræcia non eſt, admittat tamen ſi forte eum illuc iter detulerit, modo abſit dolus, modo non eo animo venerit ut ſe paræciæ ſuæ ſubducat. Id etiam jubet Sanctus Carolus in 11. ſuâ Diœceſanâ Synodo *Monita executionis decretorum quæ ad Sacramentalia &c, Nequis Parochus Confeſſionem audiat hominis alienæ Parochiæ. Advenas autem & peregrinos quos intra Parochiæ ſuæ fines brevi tempore in Diœceſi morari contigerit, audire liceat, etiam tempore Paſchali, niſi fortaſſe de induſtriâ eo acceſſerint, ne in Parochiali Eccleſiâ Sacramenta ſumant.*

Ex illo eodem uſu atque ex permiſſu Summi Pontificis licet regularibus in aliquâ Diœceſi approbatis audire peccata eorum omnium qui in illa Diœceſi verſantur, ex quacumque ſint paræciâ dum ii ſe ſe offerunt, excepto tempore ac demptis occaſionibus, quibus id Eccleſiæ Inſtitutis, Decretis Antiſtitum ac variâ Dœceſeon diſciplinâ prohiberi poteſt.

Attamen, ut jam obſervatum eſt nedum exceptiones illæ ſuam huic legi vim auferant, *Non licere extra Diœceſim, imo ne extra paræciam quidem ſuam peccata confiteri*, majorem contra ei addunt authoritatem. Neque enim

occaſionibus ſupra memoratis cenſeri quiſquam debet extra Diœceſim aut paræciam ſuam peccata depoſuiſſe.

Itaque quamvis illa lex quæ jubet omnes unoquoque anno peccata ſua in propria paræciâ confiteri, nonnullas ex iis quas modo retulimus exceptiones recipiat, ut ex verbis S. Caroli intelligere eſt, verbis tamen generalibus effertur tum apud Lateranenſe Concilium in celebri Canone *omnis utriuſque* tum in pleriſque ritualibus libris, in quibus, ut & in Pariſienſi legitur, debere fideles omnes ſaltem ſemel unoquoque anno peccata deponere apud Paſtorem ſuum aut alium quemvis Sacerdotem cui has ille partes demandaverit. In concione vulgo *pronao* Dominicis Paſſionis & Ramorum fieri ſolitâ: quæ propoſitio in eandem cenſuram incurrit ac ea quæ in hac vigeſimâ quartâ notatur, ſi quidem in eamdem omnino cum illâ ſententiam conſpirat.

Vera igitur & probanda eſt generalis illa lex *non licet peccata ſua extra Diœceſim, imo ne extra paræciam quidem ſuam confiteri* neque condemnari aut reprehendi ullo modo potuit ſed dumtaxat ad uſum ac diſciplinam Diœceſeos explicari.

Quin et am, poſſet Epiſcopus pro jure ſuo legem illam in ſuâ Dœceſi ad verbum & reciſis quibuſvis exceptionibus obſervandam imperare. Exempli gratiâ, prohibere poſſet ne ulli regulares quantumvis in ſuâ Diœceſi approbati quempiam ad Confeſſionem admitterent niſi qui ad eos à Parochis remiſſus fuiſſet, aut, quod idem eſt, poſſet indultæ regularibus approbationi clauſulam hanc inſerere *de conſenſu rectorum* quæ vulgo in approbandis aliis Sacerdotibus enuntiatur. Nullum eâ de re dubium ſupereſſe poteſt, poſt tot Summorum Pontificum Bullas, tot decreta Congregationis Cardinalium, poſt edita Cleri Gallicani inſtituta, poſt latum in Regulares Aginnenſes edictum, aliaque id genus argumenta plurima quibus evincitur poſſe Epiſcopos facultates quas Regularibus concedunt audiendi peccata, quibus voluerint exceptionibus ac limitibus circumſcribere.

Atque hinc evadit iſta propoſitio reprehenſione ac cenſurâ dignior cum ipſa unius Epiſcopi verba impugnet.

Quod

Quod in ea affirmetur ſententiam illam *Sublatum ire Pœnitentiæ & Eucharistiæ Sacramenta* id intolerandæ audaciæ eſt. Quod autem in eandem illam ſententiam conjiciantur ea quæ ab hæreticis adverſus Coſeſſionis neceſſitatem congeſta ſunt, videlicet *duram eſſe hanc legem, aſperam, imperioſam, Valere illam plurimum ad conflandum Pœnitentiæ Sacramento odium*, id vero inſaniæ cumulus eſt, neque habet ultra quo impotentis animi æſtus abripiatur.

XXV. PROPOSITIO.

Rem molitur ſi qua fingi poteſt, horribilem, atrocem; infert Sacramentis contumeliam, adeoque viam munit ad ea penitus ſubruenda, præripit fidelibus eam quæ ipſis ineſt Confeſſarios ſibi eligendi facultatem, ſpernit authoritatem Summi Pontificis, deflectit ab Eccleſiæ conſilio & voluntate conceptis vocibus in Iubilei Bullis expreſſâ ſuper illa Confeſſarios eligendi poteſtate, qui vetat, ne quis ad Catholicam Fidem recens converſus, aut quivis alius de hæretico genere peccata ſua per Paſchale tempus concionatori Monacho confiteatur, ea nimirum prætentâ ratione quod cum ille vulgo ibi non commoretur brevique ſit, poſt expletum muneris ſui ſtadium diſceſſurus, per temporis anguſtias non poſſit probatam habere illorum hominum Fidem, religionem, pœnitentiam neque penitus indagare ſintnè, ut par eſt, ad recipienda Sacramenta comparati.

VIGESIMA quinta propoſitio ſingularem quemdam caſum attingit quo in caſu debuit agere Epiſcopus prout infuſa ipſi à Deo prudentia ſuggeſſit. Quoquo modo ſe geſſerit unum habet facti ſui arbitrum ac judicem Deum, certè illud excutere ac reprehendere hominum non eſt ipſius ditioni ſubditorum. Fieri quidem poteſt ut inter eos qui recens ad Catholicam Fidem acceſſerunt quive de genere ſunt hæretico reperiantur nonnulli qui [illegible]
ſuæ pietatis, ſuæ in Eccleſiæ Sacramenta venerationis [illegible]

in adimplendis omnibus officii ſui partibus diligentiæ tam inſignia argumenta dederint, ut durum videri poſſet ſi conceſſa univerſæ paræciæ facultas peccata ſua apud doctum concionatorem deponendi, iis unis denegaretur. Sed fieri etiam poteſt ut nonnulli reperiantur, imò veriſimile eſt non defuiſſe quoſdam ejuſmodi, quibuscum eo modo qui in propoſitione refertur, agi non utile modo ſed etiam neceſſe fuerit.

Forte etiam id conſilii ac prudentiæ fuit, quod Epiſcopus legem fixerit omnibus qui nuper ad Catholicam Fidem redierant, ſive quodpaucorum omnino vera ac ſincera illa mutatio eſſet, ſive quod parum ſciens haberetur ille concionator earum rerum quæ cum hujuſmodi hominibus tractandæ veniunt, quamvis aliundè potuerit cum laude, concionatoris officio fungi & aliorum Chriſtianorum conſcientiam introſpicere ac regere.

Atque hactenus de ipſo Antiſtite diſputare vacat. Id vero prætermitti nequit Authorem propoſitionis in temeritatis & ſcandali crimen veniſſe, qui Epiſcopum hâc in re vituperare auſus ſit; ita namquè populorum animos adverſus Antiſtitem ſuum exulcerat ac ſollicitat, à quo illi deficere non poſſunt quin ſimul à Chriſto & Eccleſiæ Societate deficiant. *Scire debes Epiſcopum in Eccleſiâ eſſe, & Eccleſiam in Epiſcopo; & ſi quis cum Epiſcopo non ſit, in Eccleſiâ non eſſe* Sanctus Cypr. epiſt. ad Florent. refertur c. ſcire debes 7. q. 1.

XXVI. PROPOSITIO.

Fateor equidem bene agi cum illis hominibus qui nullum pietatis ſenſum habent, qui eouſque ſunt Divinæ gratiæ rebelles ut in letalia flagitia præcipites ultro ruant, ſi per breve aliquod tempus a Sacrâ Chriſti menſâ removeantur ad injiciendam ipſis Divinæ illius eſcæ venerationem. Id potiſſimum obſervari debet cum quis in turpium atque atrociſſimorum flagitiorum cæno diu hæſit & præſertim in impudicitiæ criminibus conſenuit a quâ maximè abhorret Divina Virginum ſponſi caſtitas ac ſanctimonia. Id tamen nullatenus patrocinari debet conſuetudini novatorum, hoſtium Euchariſtiæ infenſiſſimorum qui per quatuor, per ſex menſes, per annos quandoque integros Sacramentorum aditum Pœnitentibus intercludunt, ut illi nimirum miſeri omne deſiderium, ſenſum omnem, omnem Divini illius alimenti recordationem abjiciant, poſtremo ut in iis faſtidium quoddam, quædam ab Euchariſtiâ imo & Confeſſione ingeneretur averſio. Sacræ Communionis dilatio iis hominibus præcipienda qui in graviſſimis ac maxime portentoſis ſceleribus diu jacuerunt & inveteratam contraxerunt fœdiſſimorum peccatorum conſuetudinem ultra decem aut quindecim dies protrahi non debet: nonnumquam quatuor aut quinque ſufficient, ne illi maximo quod eorum infirmitati afferri poſſit, ſubſidio hoc eſt Sacra Communione, priventur.

VIGESIMA-SEXTA Propoſitio falſa eſt, erronea, ſcandaloſa, Chriſtianas aûres offendit, Chriſto, atque Auguſto ipſius Corporis & Sanguinis Sacramento contumeliam facit, valet ad retinendos in peccatis Chriſtianos, ad elevandam clavium authoritatem, ad expellendum graviſſimorum flagitiorum horrorem ac pænitentiam, non multum abhorret ab impietate & blaſphemiâ.

Quamvis certum ac definitum omnino tempus figi ne[illegible]

queat quouſque Abſolutionis ac Communionis dilatio ; dum ea expedit, producenda ſit. Quamvis ob imminens mortis periculum aut ſummum quem pænitens exhiberet, dolorem, debeat id maturari quod leges ordinariæ retardant, tamen quoniam Propoſitio generatim loquitur, agitque de regulis & caſibus maximè uſitatis debent in eâ bene multa deſignari quæ defendi non poſſunt & à ſanctis fidei Chriſtianæ inſtitutis quam longiſſimè recedunt.

I. Magnam id temeritatem atque audaciam habet quod ab Authore Propoſitionis, *Novatorum*, *Hoſtium Euchariſtiæ infenſiſſimorum* nomine appellentur ii qui homines graviſſimorum criminum reos ab Euchariſtiâ, *Per quatuor, per ſex menſes, per annos quandoque integros rejiciunt.* Refunditur atrox illud & indignum prorſus crimen non in Eliberitanum modò, aliaque id genus Concilia plurima, ſed in Eccleſiam quoque univerſam, cujus non immerito dici poteſt hanc fuiſſe veterem diſciplinam ut publicos pænitentes per multos menſes aut etiam per multos annos, non a communione duntaxat ſed ab ipſa etiam abſolutione amandaret quemadmodum eſt ad xxiii. Propoſitionem declaratum.

Mutata quidem eſt hoc in negotio Eccleſiæ diſciplina. Non modo jàm pænitentiæ publicæ uſus non viget, ſed etiam id vulgo obtinet ut ad concedendam abſolutionem non expectetur donec expleta ſit Pænitentia.

Sed Diſciplinam duntaxat, non mentem Eccleſia mutavit, & hæc illius conſtans ac perpetua regula verbis ipſius Chriſti nixa, *nolite dare ſanctum canibus* Math. 5. Apoſtoli deinde præcepto renovata, *probet ſeipſum homo* 1. Cor. 11. tot olim Sanctis Patribus atteſtata, tot Conciliis confirmata, tanto ſtudio ac ſolicitudine in noſtris Ritualibus libris etiamnum inculcata ut nemini à confeſſariis neque abſolutio neque communio concedatur niſi in quo, re maturius expensâ, nihil omnino deſiderari viderint eorum quæ ſunt ad utramque recipiendam neceſſaria.

Nullam neque tutiorem neque prudentiorem regulam ſequi potes ad æſtimandum quidnam debeas ab eo qui peccata ſua confitetur, exigere priuſquam abſolutionem

Digitized by Google

illi impertiaris, quam ſi ea ab ipſo poſtules quæ Concilium Tridentinum neceſſaria eſſe affirmat ut quis in gratiam cum Deo redeat per juſtificationem. Illa porro ad ſex omnino conditiones revocari poſſunt quæ *Seſſ. 6. cap. 6.* fuſius explicantur. Quandiu iis caret qui peccata ſua confitetur fruſtra eum abſolvit Sacerdos cum juſtificationis gratiam recipere non poſſit, atqui non raro accidit ut quædam imo multæ ex illis conditionibus deſint in eo qui peccata ſua deponit; aliunde vero ſatis longo opus eſt tempore ut eas poſſit aſſequi.

Quamobrem non unus quidam ſed omnes Rituales libri adeoque Eccleſia univerſa juxta Sancti Caroli mentem, in ſuis ad Confeſſarios erudiendos inſtitutionibus, hoc præcipiunt, *Videat diligenter Sacerdos, quando & quibus conferenda* (addunt multi) *vel neganda, vel differenda ſit abſolutio; ne abſolvat eos qui talis beneficii ſunt incapaces, quales ſunt qui nulla dant ſigna doloris, &c.* Sunt igitur qui dum ad Confeſſionem accedunt nullatenus idonei videri debent quibus abſolutio concedatur, ſunt, quibus non modo differenda, ſed etiam omnino deneganda eſt. Denegari debet iis quorum ita præceps in malum animus videtur ut rapta reſtituere & injurias condonare nolint &c. Debet iis differri qui non niſi fluctuantem ac incertam habent criminis reliquendi voluntatem, qui nondum ſatis obfirmato animo ſunt ut ſe ſubtrahant ab omnibus peccandi illecebris, quas occaſiones proximas appellant, &c. Tandiu autem differri debet uſquedum credendi locus oboriatur debilem illam ac infirmam voluntatem in verum quoddam & tenax propoſiti conſilium ceſſiſſe. *Certum eſt inquit Cardinalis de Lugo, quando dilatio neceſſaria eſt ad explorandum propoſitum Pœnitentis, de quo non ſatis conſtat, poſſe & debere differri abſolutionem*, de Pœnit. diſp. 14. ſect. 10. quæ mutatio non fit repente aut horæ momento, ſed nonnumquam ſat longum temporis ſpatium poſtulat præſertim in peccatoribus ejuſmodi quos adumbrat Propoſitio qui turpiſſimis quibuſque flagitiis miſerè tenentur implicati. Illorum namque vitiorum vincula non niſi poſt multos conatus ac diuturna certamina rumpi poſſe tum Sancti Auguſtini exemplum tum ea qu

cripſit ipſe in ſuis confeſſionibus , ſatis teſtantur. *Lex enim eccati eſt violentia conſuetudinis qua trahitur & tenetur etiam nvitus animus , ex merito , quo in eam volens illabitur.* Conf. lib. 8. cap. 5. & ſeq.

Quod non ita debet accipi quaſi certam quamdam legem figi oporteat Pœnitentes per quatuor , per ſex menes , per annos etiam integros removendi. Ex hac ancipiti tque alternâ loquendi ratione ſatis patet ab iis quos mpugnat Propoſitio , certam ac fixam regulam non ſtaui. Non ex diuturnitate temporis computanda regula eſt ed ex affectu & pietate Pœnitentis , quam ut compertam abeas utplurimum quidem intervallo quodam opus eſt , ed non eodem cum omnibus , cum nonnullis longiori , um aliis breviori. Ac quemadmodum nonnulli forte repeiuntur quos neceſſe non fuerit per quatuor & ſex menes probari , non deſunt etiam qui poſt anni experimenum iidem omnino ſunt , aut etiam pejores quam cum peccata ſua primum depoſuere.

Neque expedit quemvis peccatorem , per quatuor , per ex menſes , per annum integrum removere , ita ut qui abſolutionem ei differt Sacerdos prohibeat ne ille ſe ante conſumptum iſtud tempus ad Confeſſionem ſiſtat , imo optimum factu eſt ſi jubeatur aliquoties peccata ſua Confeſſurus accedere donec abſolutionem receperit , ut quicquid ineſſe poteſt in admonitionibus in cohortationibus roboris ac ſubſidii , id illi omne conferatur. Exigit etiam plerumque prudentia ut non Statim Pænitentis animo terror incutiatur , quod ita contingeret aliquando ſi confeſſarius ei renuntiaret non eſſe cur ante quatuor aut ſex menſes , abſolutionem vel communionem dari ſibi poſſe ſperet. Poterit ei ſignificari , nullo certi temporis definito ſpatio , omnia in bonis quas comparabit atque exeret diſpoſitionibus , eſſe poſita.

2. Nullatenus id ferri poteſt quod affirmat propoſitio , nimirum dum homines in graviſſima ſcelera prolapſi , *per quatuor per ſex menſes , &c.* à ſacra communione removentur id effici , *ut illi omne deſiderium , ſenſum omnem , omnem divini illius alimenti recordationem abjiciant , poſtremo* [illegible]*t in iis faſtidium quoddam , quædam ab Eucharîſtiâ , imo*

& Confeſſione ingeneretur averſio. Reſilit illud crimen in Eccleſiam univerſam cujus vetus hæc Diſciplina fuit ut homines gravibus peccatis obſtrictos per plures aut menſes, aut etiam annos a Sacrâ Chriſti menſâ repelleret; reſilit in omnes Epiſcopos qui eaſdem quæ modo ſunt ſtabilitæ, regulas etiamnum præcipiunt. Si quâ alia re effici poteſt, *ut omne deſiderium, ſenſus omnis, omnis Divini illius alimenti recordatio abjiciatur* præſertim vero feſtinatâ illâ ac præcipitatâ communione quæ hoc ipſo indigna evadit. *Hoc eſt enim indignè accipere, ſi eo tempore accipiat quo debet Pœnitentiam agere* ut loquitur antiquus ſcriptor, atque ut Tractatus Sancti Cypriani de lapſis nimis invictè probat quam' ut alia quæ in Sanctorum Patrum ſcriptis innumera occurrunt hujus rei argumenta referre neceſſe ſit.

3. Non poteſt ſine horrore quodam ac tacitâ indignatione audiri quod in eadem propoſitione ſubjicitur. *Sacræ communionis dilatio iis hominibus præcipienda qui in graviſſimis ac maximè portentoſis criminibus diù jacuerunt, & inveteratam contraxerunt fœdiſſimorum peccatorum conſuetudinem ultra decem aut quindecim dies protrahi non debet, nonnunquam quatuor aut quinque ſufficient.* Non tantòpere in illam propoſitionis partem reclamaretur, ſi Pœnitentis nomine intelligi voluiſſet iſte Author, homines ſuorum ſcelerum verè pœnitentes, peccatores contritos, humiliatos, ad Deum converſos quos non tam probari neceſſe eſſet quàm magis ac magis in dies repurgari quò digniores fierent qui ad Sacram Synaxim admitterentur, poſtremò quibus nihil jam agendum ſupereſſet niſi ut recuperatam in Pœnitentiæ Sacramento gratiam novâ ſanctitatis & aliarum quæ communionis fructum augent piæ mentis affectionum acceſſione cumularent. Sed obſcurum non eſt illud nomen ab Authore propoſitionis iis omnibus promiſcuè tribui qui peccata ſua deponunt, in quem ſenſum accipi ſolet quoties pœnitens cum Confeſſario comparatur. Inde fit ut illa propoſitionis pars ab Eccleſiæ Doctrina, ab frequentata primis ſæculis, & noſtris etiam temporibus retenta conſuetudine, ut ſuprà demonſtratum eſt, tam longè abhorreat.

Quidam è Societate Jeſu vir tum Doctrinâ tum pietate conſpicuus qui ſub finem poſterioris ſæculi tractatum quemdam de Euchariſtiæ Sacramento compoſuit videtur illud tam periculoſæ opinionis monſtrum præſenſiſſe atque ut ei reſponderet occupaſſe. *Eſt qui poſtquam innumera crimina & horrenda ſcelera Sacerdoti patefecerit, perendino aut tertio die carne & Sanguine Chriſti refici non timeat; quod ſanè non eſt permittendum; quoniam qui habitum peccati contraxit, nonniſi magno niſu reſipiſcere magnâque animi contentione excitare in ſe ſalutiferum peccatorum dolorem valet.* Addit poſtea ejuſmodi homines in ſua crimina citò referri quod ipſis ſat graves ac operoſæ pœnæ non infligantur unde ſentire poſſent quæ ſit ſcelerum ſuorum atrocitas, eaque gemitibus ac lacrymis expiare. In hujus rei confirmationem adducit multorum pietatis ac ſapientiæ non contemnendæ Confeſſariorum experientiam qui *innumeros homines*, ab imbibitâ graviſſimorum peccatorum conſuetudine retraxerunt *quod dilatâ abſolutione ſæpiùs ad Tribunal ut animi ſtatum identidem aperirent, illos redire juſſiſſent, impoſitâ interim delictorum pœnâ* Emericus de Bonis de Sanctiſſ. Sacr. altaris. c. 19. apud Contenſonum to. 8. diſſert. 4. cap. 2. quod apprimè congruit cum S. Ambroſii Doctrinâ lib. 2. de Pœnit. cap. 9. *Nonnulli ideo poſcunt pœnitentiam, ut ſtatim ſibi reddi communionem velint. Hi non tam ſe ſoluere cupiunt, quam Sacerdotem ligare: ſuam enim conſcientiam culpâ non exuunt, & Sacerdotis induunt, cui præceptum eſt.* Nolite dare ſanctum canibus, &c. neque miſeritis margaritas veſtras ante porcos, *hoc eſt immundis impuritatibus ſanctæ communionis non impertiendo conſortia.*

Eſt etiam digniſſima reprehenſionis ea ratio, quam affert idem Author in ſtupendæ ſuæ opinionis argumentum *Ne pœnitentes maximo quod eorum infirmitati poſſit afferri ſubſidio priventur.* Poſſent ea verba benigniùs in ſenſum laudabilem inflecti ſi illa de qua mentio fit infirmitas eſſet quid aliud à peccato mortali vel à peccati amore ac ſtudio. Neque enim negatur neceſſarium non eſſe ut per longum aliquod temporis ſpatium à communione rejiciantur ii qui nullum reſiduum habere peccati ſtudium qui à criminibus ſuis ſincerè recepti, uno verbo qui abſolutione digni prudenter

ac conſideratè judicantur. Sed quoniam ii qui propoſitionis Authori pœnitentes appellantur adeo non ſunt ejuſmodi ut etiam vulgo legitimus ſit credendi locus, nunquam fore ut poſtquam *in fœdiſſimis ac maximè portentoſis criminibus diu jacuerunt*, ab iis ſe decem, aut quindecim, quanto minus quatuor, aut quinque dierum ſpatio, prorſus expediant; quandiu non habent niſi naſcentem illam criminis relinquendi voluntatem quæ nondum ſat firma eſt ut vincat affectum peccati, quemadmodum deſcribit Auguſtinus lib. 8. Confeſſ. cap. 5. imbecilliores æſtimari debent quam qui ſolidum ferant Eucharíſtiæ panem, quod robuſtius ipſis alimentum eſt, eoſque prægravaret ac ſuffocaret potius quam juvaret ac ſuſtentaret.

Quæcumque in hanc propoſitionem obſervata ſunt eò collimant ut aſtruatur communionis aut abſolutionis dilationem non ex temporis ſpatio ſed ex Pœnitentium diſpoſitionibus eſſe computandam; alii namque cum primùm ſe offerunt facilè reconciliari poſſunt & in Sacramentorum participationem venire, utpote qui ſtatim verè pœnitentes accedant; alii contra cum nomine tenus pœnitentes ſint etiam poſtquam ſe viceſies per annum ſtiterunt uſque debent differi ac excludi, uſque dum rite, ut decet affecti ac comparati veniant.

XXVII. PROPOSITIO.

Saltationes, profanæ cantilenæ, aliaque id genus nugæ bacchanales (eo nomine appellat Author propoſitionis infames illas choreas ac tripudia, inſanos larvatorum hominum concurſus, aliaſque ſcandaloſas ac crim̃inoſas actiones quæ ea de quibus agit facinora comitabantur) *ludi ſunt innoxii, voluptates honeſtæ, ita ut propter illos nemo ſit à Parochis vel Confeſſariis, neque abſolutione fraudandus, neque rejiciendus à communione, neque ad publicam ullam ſatisfactionem cogendus.*

VIGESIMA ſeptima propoſitio falſa eſt, ſcandaloſa, Chriſtianæ auſteritati ac ſanctitati contraria, ad fovendas libidines & depravationem morum propagandam idonea.

Huic tam laxo, tam turpi, tam à Chriſtianæ religionis inſtitutis degeneri placito, trium ævo poſteriore celeberrimorum Antiſtitum ſententiam ſufficiet opponere.

Inſidebat in animo S. Caroli longè diſcrepans ab illa propoſitione opinio cum è recenti peſtis morbo convaleſcens, inſtitutionem quâ populum ſuum edoceret Italicâ linguâ exaravit. In ea Bacchanalis temporis oblectationes appellat *reliquias Ethnicæ ſuperſtitionis*, choreas illas ac tripudia, illos larvatorum hominum inſanos concurſus vocat oblectamenta deteſtanda, execrabilia, pernicioſa; ex illo quaſi fonte maxima quæque vitia diffluere ac permanare aſſerit, iis corpus, famam, æſtimationem, modeſtiam, & quidquid eſt Chriſtianarum virtutum fatiſcere omnino ac peſſumdari. Ad illa deinde hàs Apoſtoli voces accommodat *Hoc igitur dico & teſtificor in Domino, ut jam non ambuletis ſicut & gentes ambulant in vanitate ſenſus ſui, &c.* & Paulo poſt, *nemo vos ſeducat inanibus verbis: propter hæc enim venit ira Dei in filios diffidentiæ* S. Car. lib. memoriales cap. 7.

Similem de illis oblectamentis opinionem imbiberat Cardinalis Paleotus, ſub illis fraudes dæmonis callidas, & laqueos latere exiſtimat, eoque præſertim Bacchanali tempore pronos præcipiteſque eſſe in flagitia mortales, & omne omnium vitiorum genus quaſi orto diluvio abundare: *Ut ſoluti teterrimi hoſtis noſtri laqueis quos hoc præſertim tempore ſolet tendere, caute agentes, non luxui, non ludis, non choreis, aliiſque hujuſmodi diaboli artibus vacent. Hujuſmodi temporibus maximè propenſiones in peccata, & peccata ipſa abundant.* Orat. in Septuag. de Bonon. Eccleſ. admin. p. 4.

S. Franciſcus Saleſius in ſuâ ad piam vitam introductione de choreis ac ſaltationibus mentionem facit. Eas non omnino tanquam res perſe malas, neque enim ſunt in ſpeculatione atque abſtractione quadam metaphyſicâ, condemnat, ſed ab iis duntaxat tanquam à rebus periculoſiſſimis Philotheam ſuam avertit: ac ſi videtur annuere ut quandoque illis interſit, cum videlicet ineluctabilis urgebit neceſſitas, ad id conditiones præſcribit ejuſmodi ut multo facilius ſit abſtinere ab iis omnino quam, ſi non

abſtineat, præſcriptas leges non infringere. Verumtamen quamvis ſupponat ibi affore neminem niſi pium & moratum, quamvis iſtiuſmodi oblectationibus nonniſi cautè ac prudenter uſuram Philotheam ſuam intelligat, quamvis inde ſublatam procul dubio velit omnem luxuriæ ac intemperantiæ ſuſpicionem nihilominus ita totum hunc locum abſolvit. *Supponantur quamlibet honeſtæ, ſaltationes illæ ac choreæ, non tamen certè carebunt periculo. In illos caliginoſos cœtus velut in commune quoddam receptaculum confluunt quæcumque alicubi regnant vitia, jurgia, rixæ, odia, diviſiones, laſciviæ, Facilè deliniuntur mollia pectora in ea ſe dulce venenum ſenſum inſinuat o Philothea, inſulſæ iſtiuſmodi oblectationes ſua fere ſecum pericula important, pietatem debilitant, nervos omnes mentis frangunt, charitatis ardorem imminuunt ac mille in animâ cujuſuis generis malos affectus excitant.* p. 3. chap. 33. Illa verba cum propoſitione non congruunt: qui ſic loquitur ille choreas & ſaltationes non appellat: *Ludos innoxios, voluptates honeſtas futileſque nugas.*

Quantum ab Authore propoſitionis hac in parte diſſideat Eccleſia ſatis intelliget qui attendere voluerit ad ea quæ illo tempore fieri atque obſervari ſollicitè præcipit. Eo argumento utitur S. Carolus in Concilio ſuo Provinciali 3. Idem fuſius explicat in Paſtorali Septuageſimæ inſtitutione. Hinc etiam Cardinalis Paleotus ea colligit quæ ſupra retulimus, additque Eccleſiam ut vitia virtutibus retundat, conſentaneè ad antiqua Patrum inſtituta ac decreta Conciliorum poſtulare uti per illos dies jejuniis, orationibus, Litaniis, ſupplicationibus aliiſque tum privatis, tum publicis exercitationibus operam fideles impenſius navent. *Cum itaque ex antiquo Sanctorum Patrum inſtituto, decretiſque plurium Conciliorum Statutum ſit,* &c. Quod attinet ad ſatisfactionem publicam de quâ ſub finem propoſitionis ſermo fit: ſi publica fuerunt ejuſmodi flagitia, tenendus erit ordo ac diſciplina Diœceſeos. Sunt quædam Bacchanalium dierum oblectationes quas non modo publicis pœnis publicâque ſatisfactione expiari Canones volunt, ſed etiam excommunicatione feriunt, *ipſo*

in aliquo larvatorum aut ſaltantium conventu veſtes ſibi Religioſorum hominum aut mulierum adſciverint. *Nullus etiam veſtibus Religioſorum hominum aut mulierum utatur ad larvas vel ad ſcurrilia ſub pœnâ excommunicationis ipſo facto incurrenæ.* De Eccleſiis & earum cultu.

XXVIII. PROPOSITIO.

In eo loco qui ad Sacram Miſſam divinaque Officia celebranda conſecratus eſt, poſſunt ex ipſis Eccleſiæ regulis nullâ aliâ præmiſſâ benedictione ſine ullo ſingulari privilegio corpora humari Chriſtianorum; cum enim ille locus ad ſacratiſſimum Religionis noſtræ Myſterium ſit inauguratus, ejuſmodi conſecratio alterius cujuſlibet vices ſupplere poteſt. Quod ſi Epiſcopus iſtud improbet dici poteſt majori apud eum in honore ac ſtudio eſſe putidum cadaver, quam Auguſtiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum, nihilque tum vivis tum mortuis, injurioſius, nihil nec in ſeculares iniquius excogitari poſſe quam ſi tales ſepultura prohibeantur.

VIGESIMA octava propoſitio quoad rem ipſam ſpectat falſa eſt atque Eccleſiæ regulis & uſui contraria; quoad verba quibus illa exprimitur, immodica, impudens, temeraria. Prætermittimus, quod Author propoſitionis tam acerbè convicietur judicium ab Epiſcopo latum de illâ re quam pro ſuo jure perpendere ac decidere poteſt.

Erat hæc olim inſtituta lex, ut ne cujuſquam corpus in ſacris ædibus humo mandaretur. Ex quo tempore id juris Eccleſia conceſſit ad humanda in templis corpora fidelium neceſſe non eſt ut in iis conſecrandis alii ritus adhibiti fuerint quam qui in Pontificali præſcribuntur ſi ſolemnis à Præſule fiat dedicatio, aut in Rituali libro, ſi ſimplex à Sacerdote benedictio.

Sed præter ſolemnem illam inaugurationem templorum, [eſ]t & aliæ quædam eæque non ita ſolemnes benedictio-

Digitized by Google

nes ac cæremoniæ quæ in privatis quibuſdam ædibus domeſticiſque ſacellis conſecrandis obſervantur. Ejuſmodi loca ad Sacram Miſſam divinaque Officia celebranda conſecrata ſunt, in iis tamen mortuos ſepulturâ afficere non licet, niſi poteſtatem hujus rei fecerit Epiſcopus quem penes eſt locum ad fidelium ſepulturam aſſignare.

XXIX. PROPOSITIO.

In hominibus Religioſis id immerito reprehendit Epiſcopus tanquam pravum ac noxium, quod in eorum Choro, diverſæ extent Sanctorum è ſuo ordine vivorum Tabulæ quæ expreſſos præterea gerant eorum Religioſorum vultus qui tum aderant cum imagines illæ pingerentur; imo neque improbare poteſt quod in Tabulis Sanctos tertii, ut vocant, ordinis ſui homines exhibentibus interſint laïcorum, ejuſdem loci ſpecies adumbratæ. Illud tanti non eſt ut reprehendi debeat aut refelli.

VIGESIMA nona propoſitio proferri non potuit illibatâ Sanctarum Eccleſiæ regularum authoritate. Derogat etiam illa debito Epiſcopis honori ac reverentiæ, quibus id muneris incumbit ut regulas, illas ac præcepta diligenter obſervari provideant.

Satis ſuperque ſunt ſola Concili Tridentini verba in decret. ſuo de invocat & venerat, &c. ſeſſ. 15. tum ad illam propoſitionem refellendam, tum ad eos de quibus agitur Religioſos homines confodiendos. *Poſtremo, inquit Concilium, tanta circa hæc diligentia & cura ab Epiſcopis abhibeatur, ut nihil inordinatum, & præpoſterè ac tumultuariè accommodatum, nihil profanum, nihilque inhoneſtum appareat: cum Domum Dei deceat ſanctitudo. Hæc ut fidelius obſerventur, ſtatuit Sancta Synodus nemini licere, ullo in loco, vel Eccleſiâ, etiam quomodolibet exemptâ, ullam inſolitam ponere, vel ponendam curare imaginem, niſi ab Epiſcopo approbata fuerit.* Id tanti eſſe S. Carolus exiſtimavit, ut excommunicationem ab Epiſcopo intentari crediderit poſſe Rectoribus locorum exemptorum licet ac libe-

rorum, qui hâc in re Synodi Tridentinæ decreto refragati eſſent *Rectoribus etiam Eccleſiarum, qui ullam Sa ram imaginem inſolitam, contraque illius Concilii ſanctionem, in ſuis Eccleſiis, etiam exemptis, poni permiſerint, pœna etiam excommunicationis, mulctave conſtituta ſit arbitratu Epiſcopi, pro ratione culpæ irroganda* Concil. Provin. 4. de Sacris reliquiis &c. §. pictoribus.

At vero ut intelligatur eos de quibus agitur Religioſos homines à Synodi Tridentinæ decreto deflexiſſe, quæ à Sancto Carolo facta ſit illius decreti interpretatio; legere ſufficiat. Concil. Provin. 1. tit. quæ ſervanda ſunt in ſacris imaginibus *deinde uniuſcujuſque imaginis os, corpus, corporis habitum & ſtatum, ornatum, & locum inſpiciendum curent Epiſcopi, ut hæc omnia ad Prototypi dignitatem & ſanctitatem apta ſint & decora, atque ex imaginis inſpectione pietas excitetur, nulla verò turpis cogitationis detur occaſio. Hæc & reliqua hujuſmodi ex Concilii Tridentini præſcripto ut commodius Epiſcopi exequantur*, &c.

Facilè quivis animadvertere poteſt illas in Sanctorum locum ſuffectas, tum Religiòſorum, tum Laïcorum viventium ac paſſim in urbe cognitorum, effigies, haudquaquam idoneas eſſe ad afflandam ſpectantibus pietatem, neque ſanctorum dignitati reſpondere quos ibi depictos eſſe oporteat.

In eaſdem B. Caroli voces plura obſervare neceſſe non eſt. Pius ille Cardinalis Conceptis verbis ac nominatim illas de quibus in propoſitione agitur, picturas prohibet: eas ex illarum rerum numero eſſe affirmat quæ poſſunt lædere pietatem, quævè aut amovendæ omnino ſunt, aut ſaltem in melius corrigendæ, ſi decreti à Synodo Tridentinâ editi ratio haberi velit. *In illis autem, ſicut Sancti cujus imago exprimenda eſt, ſimilitudo, quoad ejus fieri poteſt, referenda eſt; ita cautio ſit, ut ne alterius hominis viventis vel mortui effigies de induſtriâ repræſentetur.* Inſtruc. Fabr. Eccleſiæ lib. 1. cap. 17

Idem omnino ſanxit Cardinalis Paleotus in 1. Provinciali Concilio Bononienſi Conſtit. c. 3 tit. de Imaginibus ſacris, ubi id ſuſcipit ut Concilii Tridentini decretum interpretetur ac obſervet, *& imprimis: ne in Sanctuario Dei*

profanæ Imagines admittantur, non ſuperſtitioſæ, non Apocryphæ, non falſæ, non otioſæ, non novæ, aut inſolitæ, non ridiculæ, non monſtruoſæ, non quæ ſanctorum ſpecie, viventium faciem ſtudiosè repræſentant; non alia hujuſmodi quæ à priſcâ abhorrent diſciplinâ.

Idem Dominus de Godeau in ſuis Inſtitutionibus ac mandatis Synodalibus. tit. 13. n. 12. *Sanctorum imaginibus nullas profanas ſpecies inſerent, aut quæ vivos homines exhibeant, cujuſcumque illi conditionis ſint. Si forte quædam hujuſmodi picturæ noſtris in Parœciis extarent. Parochis mandamus ac præcipimus. ut illæ quamprimum auferantur.*

Multa huc congeri poſſent alia teſtimonia, ſed res per ſe patet; atque, etiamſi qui expenditur caſus non eſſet in regulis Eccleſiæ nominatim expreſſus, tamen Epiſcopi judicio ſtandum eſſet cui Concilium Tridentinum eas partes demandavit, ut decerneret inter picturas quæ in templis proponuntur quid permitti oporteat, quid prohiberi.

XXX. PROPOSITIO.

Non ſtultè, neque impiè, ſed ad Summùm inconſultè ac minus prudenter egerunt illi Religioſi qui novum Teſtamentum Montibus hannoniæ impreſſum affixis ad muros ac valuas Tabulis, aliiſque hujuſmodi præmiſſis apparatibus, palam, in Templi ſui veſtibulo, quò frequens populorum multitudo confluxerat ad excipiendam Sanctiſſimi Sacramenti Benedictionem, privatâ authoritate cremaverunt. Diœceſano Antiſtiti Factum iſtud iiſdem Religioſis in aliquo ſuo mandato exprobanti non immerito quis regeſſerit ipſum in Libros ſuos eam impietatis ac ſtultitiæ labem traduxiſſe quam iis Religioſis inurere voluerat.

CRIMINIOSIUS eſt factum illud de quo in trigeſimâ propoſitione ſermo fit quam ut inconſultò tantum ac minus prudenter egiſſe Religioſi dicantur. Id jure ac merito potuit Epiſcopus improbare.

Verecundiæ fines tranſilit propoſitionis Author, verbiſque utitur non impudentibus modo, ſed etiam quæ impietatem ac ſtultitiam redoleant dum quâdam ſe â crimimine vindicandi libidine, quod nunquam licet, illam impietatis ac ſtultitiæ labem in ipſius Epiſcopi mandatum refundit.

XXXI. PROPOSITIO.

Qui exiſtimat Epiſcopalem Diœceſeos luſtrationem ſignum eſſe quoddam publicum ac Solemne Catholicæ Societatis, is opinionem ſibi fabricavit ſingularem omnino ac novam, nulloque innixam fundamento. Ea opinio Papas ac Reges Catholicæ Societatis deſtructores Conſtituit.

TRIGESIMA prima ptopoſitio falſa eſt ac contumelioſa. Epiſcopalis Diœceſeos luſtratio actus quidem eſt authoritatis, ſed hoc ipſo ſignum quoddam eſt Catholicæ Societatis. Ideo enim jus iſtud in Epiſcopo reſidet quod ille ſit quaſi vinculum ac origo Societatis ejus quâ Diœceſeos ſuæ fideles inter ſe devincti ſunt; in eo quippè fons eſt Eccleſiaſticæ communionis, unde in populos permanet ac derivetur, ut aiunt Epiſcopi ann. 1645. congregati, in epiſtolâ ſuâ circulari.

XXXII. PROPOSITIO.

Eſt hoc nova prorſus & inuſitata Theologiæ genus nullius neque concilii, neque Doctoris authoritate corroboratum, quod Epiſcopus univerſos familiæ cujuſdam Religioſos ideo ſchiſmaticos appellaverit, quia nimirum illi præſulem ædes ſuas luſtrare ac recognoſcere cupientem admittere noluerunt, objectiſque ad id templi ſui foribus ſcripto ei publico renuntiaverunt illum ſe ad Sacram Miſſam celebrandam nullatenus poſſe admittere niſi tanquam privatum Sacerdotem. Ea ſchiſmatis nota in Sedem Apoſtolicam ac Reges noſtros refunditur, eoſque ſchiſmatis fautores facit.

TRIGESIMA ſecunda propoſitio perinde condemnari debet & quod ſuum Epiſcopis jus Templa regularium recognoſcendi detrahere aggrediatur, & quod probet ac tueatur improbam hominum illorum contumaciam qui præſulem ad luſtrandas ædes ſuas venientem admittere noluerunt.

Jus illud quod obtinent Antiſtites, regularium templa quantumvis immunium, perluſtrandi conſentit omninò cum Tridentinæ Synodi Doctrinâ *Eccleſias quaſcumque, quomodolibet exemptas* ſeſſ. 7. de Reform. cap. 8. & ſeſſ. 11. ca. 8. *quæcumque in Diœceſi ad Dei cultum ſpectant, ab ordinario diligenter curari atque iis, ubi oportet diligenter provideri æquum eſt, &c.* Ab illo eodem jure regulas ſuas orſi ſunt generales Cleri Gallicani Conventus an. 1625. 1635. & 1645. habiti de Regularibus. Eſt etiam illud plurimis edictis ac Sanctionibus confirmatum quæ legi poſſunt in actis Cleri Gallicani to. 1. c. 14. Et vero non multos ante hos menſes Illuſtriſſimus Archiepiſcopus Remenſis quaſi qui jus illud pro vero ac conteſtato haberet ita ſcripſit in mandato ſuo die 24. Maii anni proximè elapſi edito. *Id ipſis ultrò indulſimus ut ab inſpiciendo in eorum ſacellis Sanctiſſimo Sacramento temperaremus, quamvis id ab Epiſcopo per ſuam latè Diœceſim fieri poſſe certiſſimum ſit.*

Utrum Schiſmaticorum nomen eis competat qui contra jus tam legitimum inſurrexerunt, in ea re diligentius expendendâ non immorabimur; id nominis non uſque ad preſſiorem ſignificationem urgetur, neque ſemper conſummatum Schiſma integramve ab Eccleſia ſejunctionem ſonat; licet inferioribus legitimam inire jura ſua ſuaſque immunitates tuendi, viam ac rationem, ſi ea injuſte a ſuperioribus impugnari exiſtiment, at quod legitimo Antiſtitis ſui juri pertinaciter atque obfirmato animo obſiſtant, id vero haberi debet pro quodam Schiſmatis ac diſſidii nocentiſſimi initio, præſertim ſi res ad manum & contumelias veniat. *Non obedire præceptis cum rebellione quâdam conſtituit Schiſmatis rationem. S. Th.* 2. 2. q. 39. a. 1. ad 2. *Schiſma diſciplinam Eccleſiaſticam labefactare nititur, & Epiſcopalem authoritatem concutere* inquit Gonzales ad cap. fraternitati tuæ de Schiſmat. juxta S. Baſilium Epiſt. Can. c. 5. & Hieronymum in c. 3. ad titum, quos appellat Gonzales.

Profecto *diſciplinam Eccleſiaſticam labefactare nituntur & Epiſcopalem authoritatem concutere* qui Epiſcopo Diœceſano templi fores objiciunt, *renuntiantque illum ſe ad Sacram Miſſam celebrandum nullatenus poſſe admittere, niſi tanquam privatum Sacerdotem.* Quantum id Eccleſiæ diſciplinæ atque Epiſcoporum authoritati deroget ſatis perſpectum habebit qui articulos. 20. & 21. regularum a comitiis cleri Callicani jam citatis conſtitutarum legent. Legi quoque poteſt & Epiſtola circularis quam clerus an. 1661. congregatus ad Epiſcopos Galliæ ſcripſit. Ibi extat latum ab ipſo de ſimili prope facto judicium, quippe præmonſtatenſes Laudunæi Epiſcopo ſuo, nunc Cardinali d'Etres cum in eorum ædem S. Martino Sacram, conferre ſe voluiſſet ad Sacros Ordines adminiſtrandos, fores pariter objecerant qua de re edictum intervenit ſupremi conſilii die 22. ſept. 1663. quod extat in actis Cleri.

Poſſent igitur hæc Epiſtolæ circularis verba à Præſulibus an. 1655. Congregatis ſcriptæ, in eos de quibus agitur Religioſos non ineptè transferri ac intorqueri. *Certè licet ii de [...]ibus loquimur, homines, in aperto Schiſmate non verſentur, [...]ci tamen non immeritò poteſt, neque eos in integrâ & per-*

fectâ Societate ac concordia eſſe conſtitutos, ſed mediam quamdam inter hæc duo viam inſiſtere, ac tertium veluti ſtatum reperiſſe qui impedit quidem quominus Schiſmatici appellentur cum viſibili Eccleſiæ duci ejuſque diſciplinæ ad eorum mentem explicatæ ſubjacere ſe profiteantur ſed qui tamen eos in perfectâ ſocietate non conſtituit, cum ſe ducibus privatarum Eccleſiarum ſurripiant, quibus ut illa ſocietas ſervetur, ſubjectos eos eſſe oportet, imò, quibus ad regendas animas ſubjici omnes jubet qui totius Societatis caput ac quaſi centrum eſt.

XXXIII. PROPOSITIO.

Vexationem ac Tyrannidem cum manifeſtam omnibus, tum novam omnino & inſtitutis Eccleſiæ contrariam exercet is Epiſcopus, qui publico mandato ſanxit, intentatâ excommunicationis pœnâ ut ne ulli è Diœceſi ſua fideles Divinis Officiis interſint in eorum Religioſorum templo qui ei ad inſpiciendas ædes ſuas venienti templi ejuſdem aditum obturaverunt.

DUO in trigeſimâ tertiâ propoſitione veniunt expendenda. 1. Utrum potuerit Epiſcopus in Religioſos cenſuris, aut pœnis animadvertere. 2. an ea pœna quam inflixit, juſta fuerit ac Canonica.

Quod ad 1. attinet, ſi Epiſcopi jus certum ac conteſtatum ſit, ut eſt, extra omnem controverſiam poni debet, potuiſſe, imo debuiſſe præſulem in eos animadvertere qui ſuo illi juri tam audacter, tam pervicaciter, tam contumelioſé ſe interpoſuerunt. Ea clauſula conceptis verbis enuntiatur ſub finem regularum à Clero Gallicano conſtitutarum. *Atque ut hiſcè regulis obtemperetur, licet Epiſcopo, Vicariis Generalibus ac Officialibus refragantes ac eas obſervandas cenſuris excommunicationibus & aliis hujuſmodi juridicis pœnis adigere, idque, non obſtante ullâ vel interpoſitione vel provocatione.* Et vero Agathenſis Antiſtes hujus decreti vi Auguſtinianorum, Obſervantinorum, & Recollectorum Templa interdixit ut legere eſt, in epiſtolâ die 15. Junii an. 1646. à Clero Gallicano qui ipſius d[illegible]

Pœna in propoſitione relata mitior multo eſt quam vel excommunicatio, vel interdictum. Non eſt ea quidem omninò uſitata. Quanquam dici poteſt.

1. Non Deeſſe omnino hujus rei exempla quædam. Plures Epiſcopi numerantur qui olim à ſuâ proindeque ab univerſi populi ſui communione nonnullos homines rejecerunt quos non ideo ab Eccleſiæ corpore ſejunctos aut Excommunicationis pœnâ afflictos volebant. Sic Imperatorem Maximum â communione ſuâ reſcidit S. Ambroſius, tametſi eum excommunicationis fulmine non perculerit, utpote qui illius Antiſtes non erat. Sic in 43. & 47. Canone inter eos qui appellantur Collectio Africana, ſic in Epiſtolâ S. Leonis ad Anatolium Conſtantinopolitanum memorantur quidam Epiſcopi quibus hæc una injuncta pœna fuerat. *Ut ſuarum Eccleſiarum eſſent communione contenti.* Sunt & alii hujuſmodi Canones qui in jus Canonicum inſerti fuerunt. Eos multi Authores ita interpretantur quaſi partialem hanc, ſi ita loqui fas eſt, excommunicationem ſignificent; citantur illi tum Canones tum Authores apud Suarem, tametſi eorum ipſe opinionem non amplectatur. De conſ. diſp. 24. ſect. 1. n. 2. & ſeq. ea quæ in propoſitione refertur pœna, cum hâc coincidit. In ſuam & populi ſui communionem quoſdam Epiſcopus admittere recuſavit, quamvis non ideo ſocietatem omnem excommunicationis fulmine abrumpi voluerit.

2. Quantumvis non extarent ſimilia omnino hujus rei monumenta, egit tamen Epiſcopus conſentaneè ad Canonici juris inſtituta; non ſolum enim in eo facultas Antiſti[illegible] conceditur populum ſuum ab omni quod ipſorum ſa[illegible]uti detrimentum importare poſſet *tum in divinis, tum in humanis* commercio retrahendi, ſed etiam agnoſcit genus quoddam ſuſpenſionis quo qui mulctantur aliis tantum non ibi ſuſpenſi ſunt, hoc eſt muneris quidem ſui partes clam & remotis arbitris, non vero palam & cœteris ſpectantibus [illegible]xequi poſſunt.

De illo ſuſpenſionis genere tam novi Canoniſtæ loquun[illegible]ur quam antiqui, licet omnes fere fateantur eam non [illegible]ſſe veram cenſuram ac propriè dictam ſuſpenſionem, [illegible]ddantque præterea [illegible] temporibus eam abolitam eſſe.

Ita loquitur Navarrus. *Sexto dico quod illa diviſio ſuſpenſorum Panormitani & aliorum, ſcilicet quod quidam ſunt quoad ſe ſolum, alii quoad alios ſolum, alii & quoad ſe & quoad alios, licet communis ſit & vera, accipiendo vocabulum ſuſpenſum generaliter, non tamen accipiendo ut hic pro impedito per ſuſpenſionem ſpeciem cenſuræ Eccleſiaſticæ.* Man. c. 27. n. 153.

Dicit Fagnanus ſuſpenſionem hanc eſſe dumtaxat indirectam neque, ſi prohibeatur aliis ne Miſſæ à Titio celebratæ adſint, ideo & Titio ne Miſſam celebret, prohiberi *hæc eſt ſuſpenſio indirecta reſpectu aliorum, ad effectum, ut ab eo non audiant divina, nec eſt bona conſequentia præcipio vobis ut non audiatis Titium legentem: ergo Titius eſt ſuſpenſus à lecturâ, ut inquit Abbas* c. veſtra n. 7. de cohabit. Cleric. & mul.

Videtur inflicta ab Antiſtite in mandato ſuo mulcta poſſe ad iſtud ſuſpenſionis genus reduci. Enimvero iiſdem ferme vocibus conſtat quibus apud Fagnanum ſupenſio quoad alios; vera ſuſpenſio ſit, vera cenſura, nec-ne, haud multum intereſt ſatis eſt iſtud Canonico jure approbari, tametſi non ſit fortâſſe vulgò uſitatum.

3. Inter Authores convenit ſuſpenſionem in ſocietates integras ferri poſſe. Davil. 3. p. diſp. 3. dub. 2. cumque ſuſpenſiones ſint aliæ totales aliæ partiales poſſe ſuperiorem quorumdam duntaxat muniorum exercitio interdicere ſalvis aliis, unde ſequi videtur quod etiamſi Miſſam Sacerdoti celebrare non prohibeat, huic tamen vetare poſſit ne palam celebret, Sacram. Communionem adminiſtret, &c.

XXXIV. PROPOSITIO.

Non poteſt Epiſcopus mandatum ejuſmodi emittere quod cenſuras in refragantes indicat, quodque ea quibus ad illud edendum adductus fuerit, delicta verbis acribus ac aſperis denotet, quin charitatis leges infringat & ab illâ manſuetudine declinet quam & inculcavit aliis Chriſtus & in omnes ipſe exercuit.

EPISCOPI an. 1645. & 46. frequentes Congregati affinem huic accuſationem elevaverunt. Res tum prope ſimilis agebatur, nimirum Regulares quidam Agathenſi Epiſcopo regulas jam ſupra laudatas obſervare volenti ſe ſe pertinaciter interpoſuerant. Ita illi Antiſtites loquuntur in Epiſtola ſuâ circulari 15. Junii 1646. ſcripta. *In his occaſionibus indulgentia non ab Ecclesiaſticâ manſuetudine, ſed ab ſocordiâ quadam & Eccleſiaſticarum legum violatione proficiſcitur. Debemus profecto lædentibus nos ignoſcere ut Paſtorem Paſtorum imitemur. ſed ejus quoque firmitudinem animi ac ſanctam iracundiam tenemur imitari . . . S. Carolus vir ille admirabilis ad cujus velut perfectiſſimi exempli mores formare ſe noſtrum unuſquiſque debet eâ manſuetudine fuit quæ nullis injuriis poterat ægreſcere. At quemadmodum, ubi ſua res agebatur, obmuteſcebat, ita pariter, ubi ulla muneris ſui pars in diſcrimen adducebatur omnibus Eccleſiæ fulminibus detonabat. Incidit ille in ſimiles iis de quibus ſcribimus difficultates ac moleſtias; at cum in iis tranquillitatis ac charitatis uſque retinentiſſimus fuit, tum incredibile animi ſui robur exercuit, atque ut Patrum verbis utamur, vere ſe Epiſcopali fortitudine munitum ac circumſeptum exhibuit, tam adverſus regulares quam adverſus laïcos quotieſcumque illi jugum obſequii detrectare atque excutere voluerunt.*

Profecto, quod unum hic adjicietur, concinunt omnino illa Epiſcoporum verba S. Auguſtini Doctrinæ. Etenim advertit pius Doctor quandoque. *Dominum amarè & acerbè arguiſſe Judæos ſed amando*; Serm. 307. n. 5. Concinunt D. Bernardi menti qui credebat debere ſe nonnumquam eò

aſperius arguere quo amabat vehementius. *Dura loquor quia duriora vobis formido, ſed mementote a ſapiente dictum, meliora eſſe verbera amici, quam fraudulenta oſcula inimici* Epiſt. 121. ad Ludov. Regem. n. 4. *Acriter loquor, quia acriorâ vobis formido: quod non ita vehementer timerem niſi vos vehementer diligerem.* S. Bern. Epiſt. 220. n. 2.

XXXV. PROPOSITIO.

Qui aſſerunt Principum Sæcularium authoritatem ſimul cum Eccleſiâ conſpiraſſe ad retundendos Regularium conatus & conſilia diſſipanda ii Reges, Summos Pontifices ſequè ipſos, hoſtes totius Religioſi ordinis infenſiſſimos profitentur. Præterea tantam univerſo Regularium ordini ſingulíſque Religioſis familiis, ne unâquidem exceptâ contumeliam inferunt, quam quæ maxima, qui regulares novorum conſiliorum Architectos appellant: inurunt quoque turpiſſimam opprobrii labem Regibus, ſupremis Senatibus, ac ipſæ Pontificæ Sedi quos fingunt ad retundendos Regularium conatus & conſilia diſſipanda conſpiraſſe. Quin etiam duplex fit Apoſtolicæ Sedi injuria unde illorum immunitates fluunt ac permanant. Uno verbo miniſtri Calviniſtæ nihil unquam in Eccleſiam probroſius evomuerunt quam quæ leguntur in mandato Antiſtitis Sancti Pontii, videlicet Principum ſæcularium authoritatem ſimul cum Eccleſiâ conſpiraſſe ad retundendos Regularium conatus & conſilia diſſipanda.

TRIGESIMA quinta propoſitio immani exaggeratione amplificat ac inani injurioſaquè cenſurâ notat propoſitionem quandam ab uno Epiſcopo prolatam eo ſenſu quo vera eſt & fuit jam â multis præſulibus aliis emiſſa.

D. De Montchal Toloſanus Archiepiſcopus in Congregatione an. 1645. habitâ dixit *Religioſos nimiâ gratiæ ac authoritatis alienæ fiduciâ multum exceſſiſſe, & immunitates ſuas, ad intolerabiles uſque terminos protendiſſe.*

Eodem modo loquuntur Epiſcopi an. 1640. congregati, initio regularum jam antea laudatarum, & 1625. in circulari Epiſtola ad regulas adjectâ. *In id præcipuè ſedulo nobis incumbendum putavimus ut novis quotidiè Regularium immunium contra dignitatem ac honorem ordinis Hierarchici conatibus & conſilii quoquo modo obviam iremus.*

Idem frequentium Epiſcoporum cætus an. 1650. convocatus in Epiſtola circulari die 22. Novembris an. 1651. ſcripta conqueritur etiam de *quotidianis plurium Regularium moliminibus* Nihil eſt eâ querimonia frequentius in cujus gratiam tot à S. Pontificibus Bullæ, tot à Regibus edicta, declarationes, decreta conceſſa ſunt quæ Epiſcopale jus ac dignitatem aſſeruerunt.

Huc etiam accedit quod illæ voces quas adeo inſectatur propoſitionis Author eædem omnino ſint ac illæ quas adhibuit Illuſtriſſimus Harlæus nuper Pariſienſis Archiepiſcopus in cœtu an. 1685. habito cui præerat. *Anno* 1632. inquit. *Eminentiſſimus Cardinalis de Grimaldi Nuncii vices tum in Galliâ fungens in manibus Epiſcoporum repoſuit Breve quoddam ab Urbano VIII. conceſſum quo Religioſorum immunium conatus retundebantur.*

Qui ſic loquitur, non ideo vel ſingulos Religioſos vel ordinem univerſum accuſat, ſed eos duntaxat quorum conſiliis obſiſti non potuit niſi objectâ Sanctæ Sedis authoritate innumeriſque tum hoc ſæculo tum poſt habitam Tridentinam Synodum impetratis Edictis.

Non hodie primùm extiterunt ejuſmodi accuſationes ac querelæ. Sciunt omnes quam acriter invectus ſit S. Bernardus in quorumdam ſui tum ævi tum etiam ordinis Abbatum ambitionem qui id moliebantur ut Epiſcoporum ſuorum authoritati ſe ſubriperent, ſuiſque immunitatibus ac privilegiis abutebantur. De Conſid. lib. 3. cap. 4. & de Offic. Epiſc. ad Henricum cap. 9. Narrat ſcriptor quidam vetuſtioris ævi, qui ante abſolutum ſæculum 11. floruiſſe creditur vi atque authoritate repreſſum fuiſſe Abbatis cujuſdam conſilium qui ſubjacere Epiſcopo ſuo recuſabat. Digna ſunt illius Authoris verba quæ hic inſerantur *Subradus contra Evangelica & Apoſtolica ac[illegible] Epiſcopo ſubjugari detrectabas. Poſteà tamen multâ*

Digitized by Google

thoritate ſubjectus eſſe convincitur , tandemque reſipiſcens ad deditionis jugum quamvis invitus reflectitur; quia quicumque jugum Epiſcopi declinare contendit etiam Chriſti refugere convincitur, nemo enim abſque Epiſcopalis miniſterii conditione ad unitatem Eccleſiæ cogitur. Chron. Camerac. & atrebat. lib. 1. cap. 106.

XXXVI. PROPOSITIO.

Non ſatis eſt ſi quis errorem ſummoperè execretur. Debet etiam pari in omnes quos illius venenum infecit, odio ferri. Etenim fieri nullomodo poteſt ut B. Virgini placeamus abſque Fide vivâ, quam Fidem repurgat ac vividam facit ſummum in homines erroris fuligine afflatos odium.

TRIGESIMA ſexta propoſitio falſa eſt, ſcandaloſa veritati & charitati in Evangelio toties inculcatis omnino contraria.

Pietas in B. Virginem non alio fundamento innititur quam verâ ſanctitate cujus hæc nota ac proprius quaſi caracter eſt ut malum aut errorem impugnet, averſetur, profliget, eos autem qui in illa prolapſi ſunt amet ac foveat, quo inde extrahantur. Id docet paſſim S. Auguſtinus. Illum affectum animi errores execrantis & diligentis homines non tantum pro Sancto ac pio haberi vult, adeoque vivæ Fidei quæ ſolâ charitate vivit, & pietati in B. Virginem cui placere nullo modo poſſumus abſque vivâ Fide, conſentaneo *Facile eſt atque proclive malos odiſſe quia mali ſunt: rarum autem & pium eoſdem ipſos diligere, quia homines ſunt; ut in uno ſimul & culpam improbes, & naturam approbes, ac propterea culpam juſtius oderis, quod eâ fœdatur natura quam diligis.* Epiſt. 153. alias 54. ad Macedonium cap. 1. Sed etiam alibi aſſerit eum divino præcepto imperari, *Quanquam enim Dominus per ſervos ſuos regna ſubvertat erroris ipſos tamen homines, in quantum homines emendandos eſſe potius quam perdendos jubet.* contra Epiſt. Manich. c. 1.

CONCLUSIO.

Qui Auguſtini locus ſubſcriptis Doctoribus occaſionem ſuggerit totam hanc reſponſionem his aliis ejuſdem Auguſtini verbis concludendi. *Hæc cum impigrâ manſuetudine agenda & prædicanda retinete : Diligite homines, interficite errores : ſine ſuperbiâ de veritate præſumite, ſine ſævitiâ pro veritate certate : orate pro eis quos redarguitis atque convincitis .... vivatis & perſeveretis in Chriſto, & multiplicemini atque abundetis in charitate Dei, & in invicem, & in omnes* contra litt. Petiliani lib. I. c. ultimo.

COETERÙM denuntiant illi has ſe propoſitiones, quales in ſe ſunt, atque ſibi traditæ fuerunt, non cognitis authoribus, non lectis iis unde excerptæ ſunt, libris, expendiſſe. Quoniam igitur accidere poteſt ut quædam propoſitio quæ cum operis ſerie connexa nihil habet quod reprehendatur, ea ſi à toto quaſi contextu ac tenore orationis ſejuncta diſſolutaque ſit, videatur & quoad rem ipſam & quoad voces quibus exprimitur condemnanda, ſenſumque præ ſe ferat cum ab Authoris animo tum ab operis ſenſu alienum, declarant item iidem Doctores nolle ſe neque in Authores neque in ſcripta refundi eas quas in omnes ſupra relatas propoſitiones conjecerunt, notas, niſi forte bonâ Fide expreſſæ fuerint (quod ita eſſe confidunt, cum ſibi traditæ ſint ab Epiſcopo quem penès eſt doctrinam & libros quæ per ſuam Diœceſim vulgantur expendere ac judicare) & præterea ab Authoribus in eo ſenſu defendantur, in quo reprehendendas eas eſſe demonſtratum eſt.

Deinde ſui muneris eſſe arbitrantur tria inſuper obſervare quæ ex harumce propoſitionum examine reſultant quævè ad Librorum ex quibus exſcriptæ ſunt Authores vel ad Epiſcopum qui in eis impetitur pertinent.

Ac I. contendunt ii falsò, injuſtè, temerarie, nec niſi violatis omnibus pietatis ac ſinceritatis Chriſtianæ legi-

bus id molitum eſſe Authorem propoſitionis ut Epiſcopi hujus facta ac Doctrinam condemnaret, vel ſuſpicioſa faceret. Cauſam ſuam agere videtur in omnibus factis in quibus agendi rationem Epiſcopi ſui coarguit, factum vero ne unum quidem affert, in quo quidquam reprehenſione dignum occurrat. Quod ſpectat ad Doctrinæ capita quæ impugnat, ea ſunt aut dogmata Fidei, aut vulgares ac tritæ, imo certiſſimæ apud Theologos opiniones, aut ſaltem recepta vulgò & probata Eccleſiæ placita quæ non ſolum omni veneno, ſed vel minimâ mali ſuſpicione carent.

Deinde declarant, authorem hunc non ſine graviſſimo peccato & maximâ offenſione omnium, tot quibus propoſitiones ſcatent, injurias ac crimina in Epiſcopum evomuiſſe. Eſſet profectò ille Author non mediocris flagitii reus, & perfractis omnibus officii, charitatis ac juſtitiæ regulis ad ſatisfactionem publicam teneretur ſi privatum quemdam hominem aut Doctorem offendiſſet, jam verò cum Epiſcopum impetierit cujus ut ſana ab omnibus Doctrina habeatur vitaque omnis nulli vel probro vel invidiæ pateat tantum intereſt ac ipſius muneris ratio poſtulat, quanto nocentior æſtimari debet & ad ſatisfactionem cogendus ſeveriorem & ſolemniorem? Diſſimulanda tanquam parentis, Epiſcopi culpa eſt, & quibuſdam involucris obtegenda. Quantumvis certa ac manifeſta ſint errores ac facta quæ ipſi crimini vertuntur, nunquam eſt ad publicam accuſationem deſcendendum, nunquam detrahendum illius famæ niſi prudenter ac conſultò, niſi neceſſitas ineluctabilis urgeat. *Scriptum eſt, principem populi tui non maledices.* act. 23. chap. 5. quanto igitur & quam atroci ſcelere tenetur obſtrictus ad quam ſatisfactionem cogendus, quam gravibus pœnis afficiendus privatus ille vir qui gratis atque ex animo libellos ſcribit ac diſſeminat quibus falſò accuſet & in invidiam adducat unius Epiſcopi doctrinam & rationem totam adminiſtrationis? Idem ſtatui debet pro ſua parte in alios omnes qui eum impuliſſe, inſtigaſſe, defendiſſe aut adjuviſſe in ejuſmodi ſcribendis aut vulgandis Libellis deprehenderentur.

Ad extremum ſi ex iſtis Authoris propoſitionibus quæ-

am eſſe poſſit illius Doctrinæ morum atque ingenii di-
inatio denuntiant habendum eum eſſe pro ſuſpecto, pe-
iculoſo, indigno, atque etiam inepto, vel ob ignoran-
iam vel ob malitiam ſuam, vel propter utramque, qui
d Confeſſarii, Concionatoris, Doctoris Miniſterium aut
d alia ulla quæ in erudiendis vel regendis fidelium ani-
nabus occupantur munia, poſſit admitti, neminem ne-
que Epiſcopum, neque Rectorem poſſe eum ſalvâ con-
cientiâ, ad ullum hujus generis miniſterium adhibere;
oſtremo idem obſervari debere in illos qui eadem cum
Authore propoſitionum ſentire, iiſdem opinionibus
dhærere aut in partem veniſſe calumniarum quas ille ad-
verſus Epiſcopum pervulgavit uſque dum culpam ſuam ido-
neâ ſatisfactione emendaverint ac certa dederint pœniten-
tiæ ac mutationis argumenta.

NOMINA DOCTORUM qui conſultationem de triginta-ſex Propoſitionibus ſubſcripſerunt.

DOMINUS LEONARDUS DE LAMET, è Regiâ Navarrâ Sancti Euſtachii Paſtor.

D. NICOLAUS PETITPIED è Domo & Societate Sorbonicâ Canonicus & Succentor Eccleſiæ Pariſienſis.

D. JOANNES GERBAIS, è Domo & Societate Sorbonicâ Profeſſor Regius.

D. GUILLELMUS CHANU.

Fr. PHILIBERTUS BEZANCENOT in Pariſienſi Ciſtercienſium Collegio Doctor Regens.

D. GERMANUS FROMAGEAU è Domo & Societate Sorbonicâ.

D. THOMAS ROULLANT Canonicus & Præpoſitus Eccleſiæ Remenſis atque Illuſtriſſimi Remenſis Archiepiſcopi Vicarius Generalis.

D. CLAUDIUS LE FEVRE, è Regiâ Navarrâ Theologiæ Profeſſor & Sacræ Facultatis olim Syndicus.

D. SIMEON ROINETTE, è Domo & Societate Sorbonicâ Abbas Alti Fontis nec-non Illuſtriſſimi Archiepiſcopi Pariſienſis Vicarius Generalis.

D. JOANNES JOLLAIN, è Domo & Societate Sorbonicâ Sacræ Facultatis Syndicus.

D. MARINUS HUMBELOT, Canonicus Sancti Thomæ à Lupara.

D. FRANCISCUS FEU, Paſtor Sancti Gervaſii.

D. ANTONIUS LE PECHEUX.

D. ARNALDUS TRISTAN DE S. AMANS, Archidiaconus Agathenſis.

D. NICOLAUS BLAMPIGNON, è Regiâ Navarrâ Primicerius Paſtorque Sancti Mederici.

D. PETRUS LEGER.

D. LUDOVICUS HYDEUX, Sanctorum Innocentium Paſtor.

Fr. LUDOVICUS DE BOURGE'S, Sancti Victoris Canonicus Regularis.

D. JOANNES SOULLET, è Regiâ Navarrâ.

D. CLAUDIUS GALLIOT, Collegii Queſtorum Gymnaſiarchus.

D. PHILIPPUS DU BOIS.

D. CLAUDIUS BLOUIN, Præfectus Domus Hoſpitalis puerorum quos Rubros vocant.

D. JOANNES RABOUIN, è Domo & Societate Sorbonicâ Eccleſiæ atque Univerſitatis Pariſienſis Cancellarii Vicarius.

D. GUILLELMUS BOURRET, è Domo & Societate Sorbonicâ Profeſſor & Scripturæ Sacræ Lector.

D. THOMAS DURIEUX, è Domo & Societate Sorbonicâ, Collegii Sorbonæ-Pleſſæi primarius.

Fr. LUDOVICUS L'ATTAIGNANT, Canonicus Regularis & Prior Sancti Victoris Pariſienſis.

D. JACOBUS LEULIER, è Domo & Societate Sorbonicâ Paſtor Eccleſiæ Sancti Ludovici in inſulâ.

D. JOANNES CAMIN.

D. ROBERTUS LAINE'.

D. NATALIS VARET, è Regiâ Navarrâ Canonicus Sancti Jacobi ab Hoſpitali.

D. JEANNES DESMOULINS, Eccleſiæ Pariſienſis Pœnitentiarii Vicarius.

D. ANDREAS TULLOU DESMARETS, Eccleſiæ Sancti Benedicti Paſtor.

D. JOSEPHUS LAMBERT, è Domo & Societate Sorbonicâ Prior Paleſeaû.

D. DIONISIUS LE BRETON, è regiâ Navarrâ.

D. DIONISIUS LEGER, Archidiaconus nec-non Illuſtriſſimi Andegavenſis Epiſcopi Vicarius Generalis.

D. JOANNES HEBERT.

D. CAROLUS NICOLAUS GARSON, Eccleſiæ Sancti Landeſici Paſtor & olim Facultatis Theologiæ Syndicus.

D. JOANNES TRIBOULART.

Digitized by Google

D. NICOLAUS JUBINOT.
D. PHILIPPUS ANQUETIL.
D. ANTONIUS HERLAU, è Regiâ Navarrâ.
D. JACOBUS JOLLAIN, è Regiâ Navarrâ Eccleſiæ Sancti Hilarii Paſtor.
D. JOANNES-BAPTISTA BOSSY, Eccleſiæ Sancti Ludovici in Inſulâ Vicarius, nunc Briæ Eccleſiæ Paſtor.
D. JOANNES SARRASIN.
D. JOANNES-FRANCISCUS RUFFIN, Canonicus Regularis Sanctæ Crucis.
D. MICHAEL PHILIPPUS BONNET, è Domo & Societate Sorbonicâ Eccleſiæ S. Pauli Vicarius.
D. ANDREAS MANSEL, Prior & Primarius Collegii Magiſtri Gervaſii.
D. LUDOVICUS ELLIES DUPIN, Profeſſor Regius Philoſophiæ.
D. FLORIDUS MOLIN.
D. LEONARDUS DOLLÉ.
D. JOANNES DESAYETTES, è Regiâ Navarrâ nec-non Illuſtriſſimi Epiſcopi Montalbanenſis Vicarius Generalis.
Fr. NICOLAUS LE BEAU, Sanctæ Crucis Canonicus Regularis.
D. JACOBUS PINSSONAT, Profeſſor Regius Collegii des Graſſins Gymnaſiarchus.
D. JOANNES VIVANT, è Domo & Societate Sorbonicâ, Canonicus Eccleſiæ Pariſienſis atque Eccleſiaſtici Fori Procurator.
D. FRANCISCUS ROBERTUS SECOUSSE, è Regiâ Navarrâ.
D. CAROLUS CHAUVIN, Pœnitentiarii Eccleſiæ Pariſienſis Vicarius.
D. HYACINTUS RAVECHET, è Domo & Societate Sorbonicâ.
D. PHILIPPUS DE LACOSTE, Nozodochii Pariſienſis Prefectus.
D. CLAUDIUS NICOLAUS DESPREZ.
D. GASPARDUS BRUNET.

D. FRANCISCUS ARNALDUS D'ARNAUDIN Sancti Martini Eccleſiæ Paſtor in Oppido Sancti Dioniſii in Galliâ.

D. FRANCISCUS VIVANT, è Domo & Societate Sorbonicâ Paſtor Eccleſiæ Sanctorum Lupi & Ægidii.

D. JOANNES-BAPTISTA FAVART, è Regiâ Navarrâ Collegii Remenſis Gymnaſiarchus.

D. GASPARDUS CLAUDIUS NOLET.

D. LUDOVICUS DE TARGNY, Collegii Dainvillæi Gymnaſiarchus.

D. ANTONIUS LE MOINE, è Domo & Societate Sorbonicâ.

Fr. GABRIEL DESLONDES, Theologiæ Profeſſor in Magno Dominicanorum Pariſienſium Conventu.

D. NICOLAUS L'HERMINIER.

D. PETRUS D'AVOLE', è Regiâ Navarrâ.

D. CAROLUS UVITASSE, è Domo & Societate Sorbonicâ Profeſſor Regius Theologiæ.

D. GUILLELMUS DE LAMARE, è Domo & Societate Sorbonicâ.

D. BERNARDUS ANDRE'.

D. QUINTINUS BOUDET.

Fr. CLAUDIUS QUINQUET, Pariſienſis Ciſtercienſium Collegii Proviſor.

D. SIMEON POTIER.

D. GUILLELMUS DE VOULGES, è Domo & Societate Sorbonicâ.

D. NICOLAUS PETITPIED, è Domo & Societate Sorbonicâ.

D. STEPHANUS MILANGE, è Regiâ Navarrâ.

D. ANTONIUS MORAN.

D. CAROLUS FRANCISCUS DUFOUR.

D. DIONISIUS PUYLON.

D. GUILLELMUS BERNARDUS DE MONTEBISE, è Domo & Societate Sorbonicâ Conſtantienſis Canonicus.

D. ADRIANUS PICARD, è Domo & Societate Sorbonicâ Conſtantienſis Canonicus.